

ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΕΘΝΩΝ & ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Π. Μ. Σ. Διεθνών & Ευρωπαϊκών Σπουδών

Κατεύθυνση Διεθνούς Οικονομικού, Χρηματοοικονομικού και Τραπεζικού
Δίκαιου

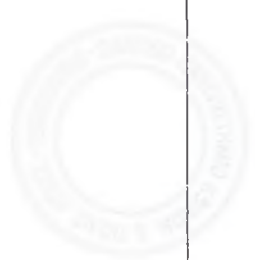
Διπλωματική Εργασία Χριστίνας Καλαντζή με θέμα:

**«Τα διακριτικά γνωρίσματα του δικαίου βιομηχανικής
ιδιοκτησίας και τα συστήματα κτήσης των
δικαιωμάτων σε αυτά»**

Επιβλέπων καθηγητής: Κωνσταντίνος Στεφάνου

Αθήνα

Μάιος 2010

MET

KAN

Πίνακας Περιεχομένων

Πίνακας Περιεχομένων.....	1
Εισαγωγικό Μέρος.....	6
1 Εισαγωγή στα Διακριτικά Γνωρίσματα.....	6
1.1 Η Έννοια των Διακριτικών Γνωρισμάτων.....	6
1.2 Οι Λειτουργίες των Διακριτικών Γνωρισμάτων.....	7
1.2.1 Η Λειτουργική ή Ονοματοδοτική Λειτουργία.....	7
1.2.2 Η Διαφημιστική Λειτουργία.....	7
1.3 Οι Διακρίσεις των Διακριτικών Γνωρισμάτων.....	8
1.3.1 Διάκριση βάσει της Λειτουργίας τους.....	8
1.3.2 Διάκριση βάσει της Μορφής τους.....	9
1.3.3 Διάκριση βάσει του Συστήματος Κτήσης των Διακριτικών Γνωρισμάτων.....	9
1.4 Οι Βασικές Έννοιες των Διακριτικών Γνωρισμάτων.....	10
1.4.1 Η Διακριτική Ικανότητα των Διακριτικών Γνωρισμάτων.....	10
1.4.2 Οι Συναλλαγές.....	10
1.4.3 Ο Κίνδυνος Σύγχυσης.....	11
Μέρος Α. Το Ουσιαστικό Σύστημα.....	12
1 Το Ουσιαστικό Σύστημα.....	12
1.1 Τα Διακριτικά Γνωρίσματα του Ουσιαστικού Συστήματος.....	13
1.1.1 Η Εμπορική Επωνυμία.....	13
1.1.1.1 Η Έννοια της Εμπορικής Επωνυμίας.....	13
1.1.1.1.1 Η Διάσταση των Απόψεων αναφορικά με την Έννοια και την Λειτουργία της Εμπορικής Επωνυμίας.....	13
1.1.1.2 Ο Σχηματισμός της Εμπορικής Επωνυμίας.....	14
1.1.1.2.1 Η Επωνυμία των Προσωπικών Εταιρειών.....	14
1.1.1.2.2 Η Επωνυμία των Κεφαλαιουχικών Εταιριών.....	15

1.1.1.2.3	Οι Επωνυμίες των Συνεταιρισμών.....	15
1.1.1.3	Οι Αρχές που διέπουν την Εμπορική Επωνυμία.....	15
1.1.1.3.1	Η Αρχή της Αλήθειας.....	15
1.1.1.3.2	Η Αρχή της Διάρκειας.....	16
1.1.1.3.3	Η Αρχή της Αποκλειστικότητας ή του Ευδιάκριτου	16
1.1.1.3.4	Η Αρχή της Ενότητας.....	17
1.1.1.3.5	Η Αρχή της Σύνδεσης Επωνυμίας και Επιχείρησης	17
1.1.1.3.6	Η Αρχή της Δημοσιότητας.....	17
1.1.1.3.7	Η Αρχή της Χρονικής Προτεραιότητας.....	17
1.1.1.4	Η Προστασία της Εμπορικής Επωνυμίας	18
1.1.1.5	Η Προστασία Αλλοδαπών Εμπορικών Επωνυμιών.....	18
1.1.2	Τα διακριτικά Γνωρίσματα της Επιχείρησης.....	19
1.1.2.1	Ο Διακριτικός Τίτλος	19
1.1.2.1.1	Το Δικαίωμα στον Διακριτικό Τίτλο.....	19
1.1.2.1.2	Η Προστασία του Διακριτικού Τίτλου.....	20
1.1.2.1.3	Η Διάκριση μεταξύ Διακριτικού Τίτλου και Επωνυμίας	20
1.1.2.2	Το Έμβλημα Καταστήματος	20
1.1.2.3	Το Domain Name	21
1.1.3	Διακριτικά Γνωρίσματα Προϊόντος ή Υπηρεσίας.....	23
1.1.4	Ενδείξεις Γεωγραφικής Προέλευσης	23
1.1.5	Ο Τίτλος Εντύπου	24
Μέρος Β: Το Τυπικό Σύστημα		25
1	Το Τυπικό Σύστημα	25
1.1	Τα Διακριτικά Γνωρίσματα του Τυπικού Συστήματος	25
1.1.1	Το Σήμα	25
1.1.1.1	Κατάθεση και Καταχώρηση του Σήματος.....	28
1.1.1.2	Το Δικαίωμα στο Σήμα.....	29

1.1.1.2.1	Η Νομική Φύση του Δικαιώματος στο Σήμα	30
1.1.1.2.2	Η Γένεση του Δικαιώματος στο Σήμα	31
1.1.1.3	Η Οικονομική Ερμηνεία του Σήματος	40
1.1.1.4	Οι Αρχές του Δικαίου των Σημάτων.....	41
1.1.1.4.1	Οι Αρχές του Δικαίου Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας	41
1.1.1.4.2	Οι Επιμέρους Αρχές του Δικαίου των Σημάτων	45
1.1.1.5	Οι Λειτουργίες του Σήματος	46
1.1.1.5.1	Η Διακριτική Λειτουργία	47
1.1.1.5.2	Η Λειτουργία Προέλευσης.....	47
1.1.1.5.3	Η Εγγυητική Λειτουργία.....	48
1.1.1.5.4	Η Διαφημιστική Λειτουργία.....	48
1.1.1.6	Οι Διακρίσεις των Σημάτων	49
1.1.1.6.1	Διάκριση Βάσει της Μορφής του Σήματος.....	49
1.1.1.6.2	Διάκριση Βάσει του Προορισμού του Σήματος.....	50
1.1.1.6.3	Διάκριση βάσει του Δικαιούχου του Σήματος.....	51
1.1.1.6.4	Εμπορικά και Βιομηχανικά Σήματα	51
1.1.1.6.5	Το Σήμα Φήμης.....	52
1.1.1.6.6	Συνοδευτικά Σήματα.....	53
1.1.1.6.7	Σήματα Σειράς.....	54
1.1.1.6.8	Σήματα Ποιότητας	54
1.1.1.6.9	Κύρια Σήματα και Σήματα Είδους.....	54
1.1.1.6.10	Συνδεδεμένα Σήματα.....	54
1.1.1.6.11	Σήματα Συνδεδεμένων Επιχειρήσεων.....	54
1.1.1.6.12	Σήματα Προνοίας.....	54
1.1.1.6.13	Αμυντικά Σήματα	55
1.1.2	Αλλοδαπά Σήματα.....	55
1.1.3	Κοινοτικό Σήμα.....	56

1.1.3.1	Ο Κανονισμός 40/94	56
1.1.3.2	Η Δημιουργία του Κοινοτικού Σήματος	58
1.1.3.3	Η Έννοια του Κοινοτικού Σήματος	58
1.1.3.3.1	Οι Σχετικώς Απαράδεκτες Ενδείξεις στο Δίκαιο του Κοινοτικού Σήματος 60	
1.1.3.3.2	Λόγοι Απολύτου Απαραδέκτου	62
1.1.3.4	Οι Αρχές του Κοινοτικού Σήματος	65
1.1.3.4.1	Η Αρχή της Ενότητας ή του Ενιαίου	65
1.1.3.4.2	Η Αρχή της Καταχώρησης	66
1.1.3.4.3	Η Αρχή της Αυτονομίας	66
1.1.3.4.4	Η Αρχή της Συνύπαρξης	66
1.1.3.4.5	Η Αρχή του μη Αμφισβητήσιμου	67
1.1.3.4.6	Η Αρχή της Ελκυστικότητας	67
1.1.3.5	Η Αρχή της Αποσύνδεσης Σήματος και Επιχείρησης ή Αρχή της Ελεύθερης Μεταβιβάσεως	67
1.1.3.6	Το Δικαίωμα στο Κοινοτικό Σήμα	68
1.1.3.7	Οι Κατηγορίες των Κοινοτικών Σημάτων	68
1.1.3.8	Οι Δικαιούχοι του Κοινοτικού Σήματος	68
1.2	Διεθνές Δίκαιο Σημάτων	69
1.2.1	Η Διεθνής Σύμβαση της Γενεύης (TRIPS)	71
1.2.2	Ζητήματα Ιδιωτικού Διεθνούς Δικαίου των Σημάτων	72
1.2.2.1	Ζήτημα Διεθνούς Δικαιοδοσίας	72
1.2.2.2	Ζήτημα Εφαρμοστέου Δικαίου	73
1.2.3	Η Σύμβαση των Παρισίων	73
1.2.4	Η Σύμβαση της Μαδρίτης για τη Διεθνή Καταχώρηση των Σημάτων	74
1.2.5	Η Σύμβαση της Βιέννης για τη Διεθνή Καταχώρηση Σημάτων	75
1.2.6	Το Πρωτόκολλο του 1989 στη Σύμβαση της Μαδρίτης	75
	Μέρος Γ. Παρατηρήσεις	75

Τεκμηρίωση	78
Ελληνική Βιβλιογραφία και Αρθρογραφία.....	78
Ξενόγλωσση Βιβλιογραφία και Αρθρογραφία.....	81

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

1 Εισαγωγή στα Διακριτικά Γνωρίσματα

Τα διακριτικά γνωρίσματα ορίζονται γενικά ως ενδείξεις που εξατομικεύουν¹ και διακρίνουν μέσα στα πλαίσια των συναλλαγών το πρόσωπο, το οποίο αναπτύσσει συγκεκριμένη οικονομική δραστηριότητα, καθώς και τα μέσα άσκησης της δραστηριότητας αυτής. Η εμπορική επωνυμία, το όνομα, ο διακριτικός τίτλος και το σήμα είναι ορισμένα μόνο από τα διακριτικά γνωρίσματα, τα οποία θα εξετασθούν παρακάτω.

Τα διακριτικά γνωρίσματα υπάγονται στο δίκαιο της βιομηχανικής ιδιοκτησίας, το οποίο εκτός από αυτά περιλαμβάνει το δίκαιο των τεχνικών επινοήσεων, το δίκαιο των αισθητικών δημιουργιών και το δίκαιο του αθέμιτου ανταγωνισμού. Λόγω της παγκοσμιοποίησης της αγοράς αγαθών και υπηρεσιών έχει ενισχυθεί σημαντικά η σημασία των διακριτικών γνωρισμάτων, δηλαδή των ενδείξεων, οι οποίες διακρίνουν και εξατομικεύουν κάθε επιχείρηση και τις δραστηριότητές της.² Θεμελιώδες χαρακτηριστικό των διακριτικών γνωρισμάτων, το οποίο τους προσδίδει αδιαμφισβήτητη οικονομική αξία, είναι η δημιουργία δικαιωμάτων αποκλειστικότητας επί άυλων αγαθών. Σε διεθνές επίπεδο, δε, παρατηρείται μεγάλο ενδιαφέρον για το θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας των διακριτικών γνωρισμάτων. Η ΣυνθΕΟΚ στο αρθ. 3 στ' εγγυάται την ύπαρξη και τη λειτουργία όλων των δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας, στο πλαίσιο της υπεράσπισης και προώθησης του υγιούς και ανόθευτου ανταγωνισμού.³

1.1 Η Έννοια των Διακριτικών Γνωρισμάτων

Τα διακριτικά γνωρίσματα συνιστούν τον εμπορικό επικοινωνιακό λόγο, ο οποίος μεσολαβεί μεταξύ παραγωγού ή εμπόρου και καταναλωτή και πληροφορούν των τελευταίο για το εμπόρευμα ή την υπηρεσία που το φέρουν.⁴ Τα διακριτικά γνωρίσματα ορίζονται γενικά ως ενδείξεις που εξατομικεύουν⁵ και διακρίνουν μέσα στα πλαίσια των συναλλαγών το πρόσωπο, το οποίο αναπτύσσει συγκεκριμένη οικονομική δραστηριότητα, καθώς και τα μέσα άσκησης της δραστηριότητας αυτής (επιχείρηση-φορέας της δραστηριότητας, αλλά και προϊόντα ή υπηρεσίες που μέσω αυτής διατίθενται στο κοινό)⁶.

Τα διακριτικά γνωρίσματα διακρίνονται, με κριτήριο την λειτουργία, σε ατομικά διακριτικά γνωρίσματα τα οποία διακρίνουν τα προϊόντα μιας ορισμένης επιχείρησης και συλλογικά διακριτικά γνωρίσματα τα οποία διακρίνουν τα προϊόντα

¹ Βλ. σχετικά Κοτσίρη (2001), σελ. 243., Αντωνόπουλο (2005), σελ. 233.

² Βλ. σχετικά Φουντεκίδη (2003), σελ. 2.

³ Βλ. σχετικά Φουντεκίδη (2003), σελ. 4.

⁴ Βλ. σχετικά Ρόκα (2004), σελ. 79.

⁵ Βλ. σχετικά Κοτσίρη (2001), σελ. 243., Αντωνόπουλο (2005), σελ. 233.

⁶ Βλ. σχετικά Φουντεκίδη (2003), σελ. 1, Αντωνόπουλο (2005), σελ. 233, Κοτσίρη (2001), σελ. 243, Λιακόπουλο (2000), σελ. 83.

μιας ομάδας επιχειρήσεων που αποτελεί νομικό πρόσωπο ή όχι.⁷ Επίσης, τα διακριτικά γνωρίσματα διακρίνονται σε υποχρεωτικά ή προαιρετικά αναλόγως με την ύπαρξη υποχρέωσης χρήσης ή όχι ενός διακριτικού γνωρίσματος. Για παράδειγμα η χρήση της εμπορικής επωνυμίας είναι υποχρεωτική ενώ η χρήση του σήματος είναι υποχρεωτική μόνο για τη χορήγηση άδειας κυκλοφορίας φαρμακευτικών, διαιτητικών και καλλυντικών σκευασμάτων.⁸ Η προστασία των διακριτικών γνωρισμάτων καθορίζεται βάσει της αρχής της προτεραιότητας, η προστασία τους εκτείνεται ως προς ταυτόσημα διακριτικά γνωρίσματα, ελάχιστη προϋπόθεση για την προστασία τους είναι η ύπαρξη διακριτικής δύναμης.⁹

1.2 Οι Λειτουργίες των Διακριτικών Γνωρισμάτων

1.2.1 Η Λειτουργική ή Ονοματοδοτική Λειτουργία

Όπως διαφαίνεται από τον ορισμό της έννοιας των διακριτικών γνωρισμάτων, μία εκ των λειτουργιών τους είναι η διακριτική ή 'ονοματοδοτική'¹⁰ λειτουργία, η οποία συνίσταται στο ότι μέσω της χρήσης τους καθίσταται εφικτή η διάκριση μεταξύ διαφορετικών επιχειρήσεων, προϊόντων και υπηρεσιών¹¹. Με αυτή τη λειτουργία των διακριτικών γνωρισμάτων εξυπηρετούν την ομαλή πραγματοποίηση της επιχειρηματικής και οικονομικής δραστηριότητας στο πλαίσιο μιας υγιούς ανταγωνιστικής αγοράς, η οποία προϋποθέτει την εξατομίκευση των επιχειρήσεων, των προϊόντων και των υπηρεσιών¹².

1.2.2 Η Διαφημιστική Λειτουργία

Μια ακόμη λειτουργία των διακριτικών γνωρισμάτων ενόψει της εμπορικοποίησής τους, είναι η διαφημιστική, η οποία επιτυγχάνεται καθώς τα διακριτικά γνωρίσματα ενσωματώνουν την οικονομική αξία, στην οποία αντανακλάται η απήχηση της επιτυχίας του προϊόντος ή της υπηρεσίας που φέρει το διακριτικό γνώρισμα¹³. Ο δικαιούχος των διακριτικών γνωρισμάτων, μέσω της διαφημιστικής λειτουργίας, έχει τη δυνατότητα να εκμεταλλευτεί την εμπορική τους αξία, την οποία ενσωματώνουν με πολλούς τρόπους, όπως για παράδειγμα με την παραχώρηση έναντι ανταλλάγματος της άδειας χρήσης τους¹⁴. Ωστόσο, όσο μεγαλύτερη αξία ενσωματώνει ένα διακριτικό γνώρισμα τόσο μεγαλύτερος είναι ο κίνδυνος απομίμησής του, γι' αυτό τον λόγο, κατά κανόνα, όσο μεγαλύτερη αναγνωρισιμότητα

⁷ Βλ. σχετικά Λιακόπουλο (2000), σελ. 83.

⁸ Βλ. σχετικά Λιακόπουλο (2000), σελ. 84.

⁹ Βλ. σχετικά Κοτσίρη (2001), σελ. 245-246.

¹⁰ Βλ. σχετικά Ρόκα (2004), σελ. 79.

¹¹ Βλ. σχετικά Ρόκα (2004), σελ. 79.

¹² Βλ. σχετικά Φουντεκίδη (2003), σελ. 1.

¹³ Βλ. σχετικά Ρόκα (2004), σελ. 80.

¹⁴ Βλ. Ρόκα (2004), σελ. 80.

απολαμβάνει ένα διακριτικό γνώρισμα τόσο μεγαλύτερη είναι και η προστασία που του παρέχεται¹⁵.

1.3 Οι Διακρίσεις των Διακριτικών Γνωρισμάτων

1.3.1 Διάκριση βάσει της Λειτουργίας τους

Βάσει της διακριτικής λειτουργίας τους μπορούμε να κατηγοριοποιήσουμε τα διακριτικά γνωρίσματα σε διακριτικά γνωρίσματα προσώπου, διακριτικά γνωρίσματα επιχείρησης ή καταστήματος και διακριτικά γνωρίσματα εμπορευμάτων και έργων του λόγου και της τέχνης, ωστόσο, παρά την τριπλή διάκριση μια ένδειξη είναι δυνατό να χρησιμεύσει για περισσότερες από μία εκ των ανωτέρω κατηγοριών¹⁶.

Τα διακριτικά γνωρίσματα προσώπου συνίστανται στο όνομα και στην επωνυμία. Με τον όρο όνομα εννοείται η λεκτική ένδειξη που εξατομικεύει και διακρίνει ένα πρόσωπο στον χώρο της οικονομικής του δραστηριότητας (άρθ. 13 παρ. 1-ν.146/1914).¹⁷ Ως όνομα θεωρείται το αστικό όνομα, το ψευδώνυμο, η ονομασία νομικών προσώπων ιδιωτικού ή δημοσίου δικαίου που εμπλέκονται στις συναλλαγές, με εξαίρεση τις εμπορικές επωνυμίες,¹⁸ οι οποίες συχνά συναντώνται ως διακριτικό γνώρισμα επιχείρησης, ως απλό διακριτικό γνώρισμα προϊόντος ή ως σήμα παραγόμενων και εμπορευόμενων προϊόντων,¹⁹ καθώς και τα ονόματα ενώσεων προσώπων χωρίς νομική προσωπικότητα²⁰. Φορείς των ονομάτων μπορούν να είναι τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα καθώς και κάθε ένωση προσώπων χωρίς νομική προσωπικότητα.²¹

Τα διακριτικά γνωρίσματα επιχείρησης συνίστανται σε στοιχεία τα οποία διακρίνουν την ίδια την επιχείρηση ή το κατάστημά της, όπως για παράδειγμα ο διακριτικός τίτλος, τα διάφορα εμβλήματα και τα διακριτικά σημεία²².

Τα διακριτικά γνωρίσματα προϊόντος ή υπηρεσίας συνίστανται στο σήμα, στα μη καταχωρημένα σήματα και στο τίτλο εντύπου²³. Η ως άνω τριπλή διάκριση δεν είναι η μοναδική που προτείνεται από την θεωρία. Μία ακόμη διάκριση την οποία υποστηρίζει μέρος της θεωρίας είναι η διάκριση σε διακριτικά γνωρίσματα επιχείρησης, στα οποία εμπεριέχονται και τα διακριτικά γνωρίσματα προσώπου δηλαδή το όνομα, η επωνυμία και ο διακριτικός τίτλος και σε διακριτικά γνωρίσματα

¹⁵ Βλ. Ρόκα (2004), σελ. 81

¹⁶ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 233.

¹⁷ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 233-234, Παμπούκη (1965), σελ. 76, Κοτσίρη (2000), σελ. 262.

¹⁸ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 234, όπου αναφέρεται ότι ως επωνυμία, θεωρείται το όνομα με το οποίο ασκείται η εμπορική δραστηριότητα και το δικαίωμα υπογραφής από τους εμπόρους και τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα στις εμπορικές τους συναλλαγές.

¹⁹ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 234.

²⁰ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 234, Παμπούκη (1965), σελ. 77.

²¹ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 234, Παμπούκη (1965), σελ. 76-77, Κοτσίρη (2000), σελ. 262.

²² Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 234.

²³ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 234.

εμπορευμάτων δηλαδή το σήμα, μη κατατεθέντα σήματα και ο ιδιαίτερος διασηματισμός προϊόντος^{24, 25}.

1.3.2 Διάκριση βάσει της Μορφής τους

Βάσει της μορφής τους,²⁶ τα διακριτικά γνωρίσματα διακρίνονται σε λεκτικά και συμβολικά ή παραστατικά²⁷. Τα διακριτικά γνωρίσματα με λεκτική μορφή συγκροτούνται από μία ή περισσότερες λέξεις ή από γράμματα που αν και δεν συνθέτουν λέξεις έχουν εξελιχθεί και έχουν καθιερωθεί με τη χρήση τους στις εμπορικές συναλλαγές ως λεκτικά διακριτικά γνωρίσματα²⁸. Τα συμβολικά ή άλλως παραστατικά διακριτικά γνωρίσματα αποτελούνται από σύμβολα ή από σημεία με επίπεδη ή τρισδιάστατη μορφή (άρθρο 13 παρ. 2 ν 146/1914). Ως συμβολικά διακριτικά γνωρίσματα θεωρούνται επίσης ο ιδιαίτερος διασηματισμός ή η ιδιαίτερη διακόσμηση των εμπορευμάτων ή της συσκευασίας αυτών (άρθρο 13 παρ. 3 ν. 146/1914)²⁹.

1.3.3 Διάκριση βάσει του Συστήματος Κτήσης των Διακριτικών Γνωρισμάτων

Τα συστήματα δημιουργίας των διακριτικών γνωρισμάτων είναι δύο, το ουσιαστικό και το τυπικό σύστημα. Με το ουσιαστικό σύστημα το διακριτικό γνώρισμα δημιουργείται και καθιερώνεται με την χρήση του στις συναλλαγές ενώ με το τυπικό σύστημα το διακριτικό γνώρισμα δημιουργείται με κρατική πράξη, η οποία είναι συνήθως διοικητική πράξη ή δικαστική απόφαση³⁰. Το ουσιαστικό σύστημα προστατεύει από την χρήση τους στις συναλλαγές το όνομα και την επωνυμία του επιχειρηματία καθώς και τον διακριτικό τίτλο της επιχείρησης, τα οποία είναι λεκτικά διακριτικά γνωρίσματα³¹ με εξαίρεση τον διακριτικό τίτλο επιχείρησης, ο οποίος μπορεί να είναι και παραστατική ένδειξη³². Με το ουσιαστικό σύστημα το δικαίωμα στο διακριτικό γνώρισμα, αποκτάται μόνο με την χρήση από την επιχείρηση της

²⁴Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ 235, σύμφωνα με τον οποίο η εν λόγω διάκριση δεν εξυπηρετεί κάποιο θεωρητικό ή πρακτικό σκοπό και στηρίζεται στη λανθασμένη εκτίμηση ότι η επωνυμία και το όνομα μπορούν να διακρίνουν τόσο το φορέα της επιχείρησης όσο και την επιχείρηση καθ' αυτή, όμως για την ένδειξη που επιτελεί τη διπλή αυτή λειτουργία δεν εκτιμάται σωστά ότι προβλέπεται τόσο η η προστασία που προβλέπεται για το όνομα και την επωνυμία όσο και η προστασία που προβλέπεται για τα διακριτικά γνωρίσματα της επιχείρησης, Ρόκα (1975), σελ.132.

²⁵ Βλ. σχετικά Ρόκα (2004), σελ 81-82

²⁶Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ 236 Η εν λόγω διάκριση συνδέεται άρρηκτα με το ουσιαστικό σύστημα προστασίας των διακριτικών γνωρισμάτων, Κοτσίρης (2000), σελ. 247 και Ρόκα (1975), σελ. 143.

²⁷Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 235, Λιακόπουλο (2000), σελ. 326, Παμπούκη (1965), σελ. 45.

²⁸Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ 235.

²⁹ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ 235-236, Παμπούκη (1965), σελ. 46, Κοτσίρη, Το χρώμα ως διακριτικό γνώρισμα ΝοΒ 32 σελ. 718, Πολ. Πρ. Αθ. 12519/1983, ΕΕμπΔ 1984, σελ 136.

³⁰ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ 236.

³¹ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 236, Κοτσίρη (2000), σελ. 274, Παμπούκη (1965), σελ 85.

³² Βλ. σχετικά Ρόκα (1975), σελ 154.

σχετικής ένδειξης στις συναλλαγές³³. Ωστόσο, η διακριτική δύναμη των ενδείξεων εξαρτάται άμεσα από την πρωτοτυπία των λέξεων ή των παραστάσεων που τις συστήνουν καθώς επίσης και από τις συνειρμικές συνδέσεις τους με το αντικείμενο της συναλλαγής και από τον βαθμό επικράτησής τους στις συναλλαγές³⁴.

1.4 Οι Βασικές Έννοιες των Διακριτικών Γνωρισμάτων

Βασικές έννοιες του δικαίου των διακριτικών γνωρισμάτων είναι η διακριτική ικανότητα, η καθιέρωσή τους στις συναλλαγές και ο κίνδυνος σύγχυσης.

1.4.1 Η Διακριτική Ικανότητα των Διακριτικών Γνωρισμάτων

Βασική έννοια των διακριτικών γνωρισμάτων, η οποία προσδιορίζει και το εύρος της προστασίας τους είναι η διακριτική ικανότητα, η οποία είτε συνιστά προϋπόθεση για την προστασία τους είτε επέρχεται ως συνέπεια της καθιέρωσής τους στις συναλλαγές.³⁵ Η διακριτική δύναμη προσδίδεται στα διακριτικά γνωρίσματα από την ιδιαίτερη διαμόρφωσή τους ή την λεκτική τους λειτουργία. Οι ενδείξεις, οι οποίες δεν διαθέτουν διακριτική ικανότητα, μπορούν να προστατευθούν λόγω της καθιέρωσής τους στις συναλλαγές ή από τον συνδυασμό του διακριτικού γνωρίσματος με το προϊόν. Ως εκ τούτου, υπάρχουν συνήθη, ασθενή, ισχυρά διακριτικά γνωρίσματα και διακριτικά γνωρίσματα φήμης, δηλαδή αυξημένης διακριτικής ικανότητας. Ο βαθμός της διακριτικής δύναμης προσδιορίζει και την έκταση της προστασίας του διακριτικού γνωρίσματος.³⁶ Όσο ισχυρότερη είναι η διακριτική ικανότητα ενός διακριτικού γνωρίσματος τόσο μεγαλύτερος είναι ο κίνδυνος σύγχυσης στον οποίο εκτίθεται. Η προστασία που απολαμβάνουν τα διακριτικά γνωρίσματα είναι ανάλογη της ισχύος της διακριτικής τους ικανότητας.

Τα διακριτικά γνωρίσματα φήμης χαρακτηρίζονται από ιδιαιτερότητα, η οποία δικαιολογεί την αυξημένη σε σχέση με τα κοινά διακριτικά γνωρίσματα, προστασία, από μοναδικότητα και υψηλό βαθμό επικράτησης στην αγορά καθώς και από ιδιαίτερη εκτίμηση στις συναλλαγές και απολαμβάνουν αυξημένης προστασίας.³⁷

Η προστασία που απολαμβάνει το διακριτικό γνώρισμα φήμης, ισχύει έναντι του κινδύνου σύγχυσης, όταν δηλαδή χρησιμοποιείται από τρίτον σε όμοια προϊόντα ή υπηρεσίες προστατεύεται όπως και τα συνήθη διακριτικά γνωρίσματα καθώς και έναντι του κινδύνου εξασθένησης και τις αθέμιτης εκμετάλλευσης.³⁸ Η προστασία ξεκινά μόλις το διακριτικό γνώρισμα εξελιχθεί σε διακριτικό γνώρισμα φήμης.

1.4.2 Οι Συναλλαγές

³³ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 237.

³⁴ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 238.

³⁵ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 239.

³⁶ Βλ. σχετικά Κοτσίρη (2001), σελ. 247.

³⁷ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 242.

³⁸ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 247-248.

Οι συναλλαγές στο δίκαιο των διακριτικών γνωρισμάτων επιτελούν δύο λειτουργίες καθώς αφενός συνιστούν στοιχείο για τη γένεση του δικαιώματος επί του διακριτικού γνωρίσματος και τη δημιουργία διακριτικής δύναμης,³⁹ αφετέρου καθορίζουν την ύπαρξη προσβολής του διακριτικού γνωρίσματος. Οι συναλλαγές, ως στοιχείο γένεσης του διακριτικού γνωρίσματος γίνονται αντιληπτές, είτε με την ευρεία έννοια, όταν καλύπτουν κάθε δραστηριότητα που επιδιώκει οικονομικό αποτέλεσμα είτε με την στενή έννοια, όταν καλύπτουν μόνο τις εμπορικές και τις βιομηχανικές συναλλαγές.

1.4.3 Ο Κίνδυνος Σύγχυσης

Βασικό στοιχείο της έννοιας των διακριτικών γνωρισμάτων και προϋπόθεση για την προστασία τους είναι η ύπαρξη του κινδύνου σύγχυσης.⁴⁰ Ο κίνδυνος σύγχυσης ερμηνεύεται υπό στενή έννοια, όταν υπάρχει η δυνατότητα οι συναλλαγές να αποδώσουν τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες μια επιχείρησης από πλάνη σε άλλη και υπό ευρεία έννοια όταν οι συναλλαγές ξεχωρίζουν τα διακριτικά γνωρίσματα δύο επιχειρήσεων, αλλά συνεπεία της προσβολής υπάρχει η δυνατότητα να δεχθούν εκ πλάνης την ύπαρξη μεταξύ τους οικονομικών, οργανωτικών ή άλλης φύσεως επιχειρηματικών σχέσεων.⁴¹

Κατά τα ανωτέρω, ο κίνδυνος σύγχυσης υπάρχει όταν λόγω ομοιότητας δύο διακριτικών γνωρισμάτων είναι δυνατό να δημιουργηθεί παραπλάνηση στους συναλλακτικούς κύκλους και συγκεκριμένα σε ένα όχι εντελώς ασήμαντο μέρος των πελατών, όσον αφορά είτε την προέλευση των εμπορευμάτων ή υπηρεσιών από ορισμένη επιχείρηση, είτε την ταυτότητα της επιχείρησης, είτε την ύπαρξη σχέσης συνεργασίας μεταξύ των δύο επιχειρήσεων, ενώ τέτοια σχέση πρέπει να αποφεύγεται, γιατί ο σαφής σκοπός του νομοθέτη είναι να αποτρέπονται οι λαθεμένες εντυπώσεις ως προς τη δραστηριότητα μιας επιχείρησης και εκμετάλλευσης της καλής φήμης από άλλη έστω και αν οι δραστηριότητες τους ή τα προϊόντα τους είναι διαφορετικά. Η ύπαρξη κινδύνου σύγχυσης αποτελεί κοινή προϋπόθεση για την προστασία όλων των διακριτικών γνωρισμάτων⁴². Σε αντίθεση με τη γενική απαγορευτική ρήτρα του άρθρου 1 του Ν 146/1914, που απαιτεί ανταγωνιστικό σκοπό, στην περίπτωση του άρθρου 13 παρ. 1 του ίδιου νόμου, αρκεί η χρήση να γίνεται κατά τρόπο που μπορεί να προκαλέσει σύγχυση, έστω και αν αυτή δεν γίνεται με ανταγωνιστικό σκοπό. Χρήση που μπορεί να οδηγήσει σε σύγχυση είναι η αυτούσια μίμηση και η παραποίηση, δηλαδή αντιγραφή αυτού, ενώ απομίμηση αποτελεί η ιδιαίτερη προσέγγιση προς ξένο σήμα, η οποία όμως, λόγω της όλης οπτικής ή ηχητικής που προκαλεί και ανεξάρτητα από της επί μέρους ομοιότητες ή διαφορές, είναι δυνατό να

³⁹ Βλ. σχετικά Κοτσίρη (2001), σελ. 251.

⁴⁰ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 256.

⁴¹ Βλ. σχετικά Κοτσίρη (2001) σελ. 253-254.

⁴² Βλ. σχετικά ΑΠ 310/1990 ΕλλΔνη 32,72, ΑΠ 197/1989 ΕλλΔνη 31,702, Ε. Αλεξανδρίδου, Αθέμιτος Ανταγωνισμός και προστασία του καταναλωτή, έκδ. 1992, σελ. 96-98, Ν. Ρόκα (1975), σελ. 139-140.

προκαλέσει στο μέσο καταναλωτή σύγχυση σε σχέση με την προέλευση προϊόντος από ορισμένη επιχείρηση⁴³.

ΜΕΡΟΣ Α. ΤΟ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

1 Το Ουσιαστικό Σύστημα

Στο πλαίσιο του ουσιαστικού συστήματος τα δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας δημιουργούνται υπό ορισμένες ουσιαστικές και όχι τυπικές προϋποθέσεις.⁴⁴ Στην περίπτωση των διακριτικών γνωρισμάτων του ουσιαστικού συστήματος, το δικαίωμα δημιουργείται με την χρήση και την καθιέρωση της σχετικής διακριτικής ένδειξης στην αγορά, όπου απευθύνεται. Κατά τις ειδικότερες νομοθετικές ρυθμίσεις, άλλοτε αξιώνεται απλή χρήση και άλλοτε επικράτηση στις συναλλαγές για την κτήση του δικαιώματος.⁴⁵ Αν και, όπως προαναφέρθηκε, στο ουσιαστικό σύστημα δεν προβλέπονται τυπικές προϋποθέσεις για την κτήση και προστασία του δικαιώματος, ο νομοθέτης προκειμένου για την συστηματικοποίηση των δικαιωμάτων, προβλέπει την τήρηση δημόσιων βιβλίων στα οποία δηλώνονται και καταχωρούνται τα διακριτικά δικαιώματα του ουσιαστικού συστήματος. Το ως άνω σύστημα καταχώρισης έχει δηλωτικό και σε καμία περίπτωση δημιουργικό χαρακτήρα. Επομένως, δεν μπορεί να ισχυριστεί κανείς ότι το ουσιαστικό σύστημα μετατρέπεται, με αυτό τον τρόπο, σε τυπικό. Η δήλωση και καταχώρηση των δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας, υποβάλλεται στην αρμόδια κρατική αρχή, η οποία ασκεί έλεγχο τυπικής νομιμότητας και καταχωρεί την δήλωση χωρίς να εξετάζει αν πληρούνται οι προϋποθέσεις απόκτησης και προστασίας του δικαιώματος.

Εξάλλου η καταχώρηση δεν δημιουργεί δικαίωμα βιομηχανικής ιδιοκτησίας υπέρ του αιτούντος, ούτε προσβάλλει το δικαίωμα τρίτου, ο οποίος έχει αποκτήσει το ίδιο δικαίωμα στο ίδιο αντικείμενο προγενέστερα του πρώτου.⁴⁶ Με μια τέτοια περίπτωση, ο δικαιούχος, ο οποίος προσβάλλεται από την καταχώρηση ίδιου δικαιώματος με το δικό του, φέρει το βάρος της απόδειξης, διότι η καταχώρηση του μεταγενέστερου δικαιώματος δημιουργεί μαχητό τεκμήριο, ότι ο δεύτερος αιτών συγκεντρώνει τις ουσιαστικές προϋποθέσεις, προκειμένου για την καταχώρηση και προστασία του δικαιώματός του. Ως εκ των ανωτέρω, παρά τα πλεονεκτήματα του ουσιαστικού συστήματος, δηλαδή την η απλοποίηση και επιτάχυνση των διαδικασιών καθώς και την μείωση του κόστους, παρατηρείται ότι δεν προσφέρει το απαιτούμενο βαθμό ασφάλειας και σίγουρα παρέχει χαμηλότερο βαθμό ασφάλειας σε σχέση με το τυπικό, όπως θα αναλυθεί και στη συνέχεια.

Στις επόμενες παραγράφους, θα αναλυθούν το ουσιαστικό και το τυπικό σύστημα κατοχύρωσης και προστασίας των διακριτικών γνωρισμάτων, καθώς και τα διακριτικά γνωρίσματα, όπως κατοχυρώνονται από τα ως άνω συστήματα, τα

⁴³ Βλ. σχετικά απόφαση ΑΠ 1131/1995 ΕλλΔνη 37, σελ. 1605.

⁴⁴ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 183, Φουντεκίδη (2003), σελ. 10.

⁴⁵ Βλ. σχετικά Λιακόπουλο (2000), σελ. 112, Ρόκα (2004), σελ. 82.

⁴⁶ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 184.

χαρακτηριστικά τους και οι λειτουργίες του. Τέλος, θα περιγραφεί το σύστημα του κοινοτικού σήματος βάσει του Κανονισμού 40/94, και οι προσπάθειες επίτευξης εναρμόνισης των εθνικών δικαίων διακριτικών γνωρισμάτων διεθνώς.

1.1 Τα Διακριτικά Γνωρίσματα του Ουσιαστικού Συστήματος

1.1.1 Η Εμπορική Επωνυμία

1.1.1.1 Η Έννοια της Εμπορικής Επωνυμίας

Ένα εκ των βασικότερων διακριτικών γνωρισμάτων του ουσιαστικού συστήματος είναι η επωνυμία, η οποία συνιστά διακριτικό γνώρισμα του φορέα της επιχείρησης και όχι της ίδιας της επιχείρησης,⁴⁷ δηλαδή, είναι το όνομα με το οποίο κάθε έμπορος διακρίνεται, υποχρεωτικά, στην άσκηση της εμπορικής δραστηριότητάς του (άρθ. 4 παρ. 2 στ. β' και 7 ν. 1089/1980) και υπογράφει στις εμπορικές του συναλλαγές⁴⁸. Κάθε έμπορος, είτε φυσικό είτε νομικό πρόσωπο, διαθέτει, όπως προαναφέρθηκε, υποχρεωτικά εμπορική επωνυμία, η οποία δεν ταυτίζεται πάντα με το όνομα του φορέα της επιχείρησης⁴⁹. Αναφορικά με τη χρήση της εμπορικής επωνυμίας, ο δικαιούχος δικαιούται να χρησιμοποιεί αποκλειστικά την επωνυμία του στις εμπορικές συναλλαγές του και η χρήση αυτή εκδηλώνεται με την υπογραφή από το δικαιούχο και την αναγραφή της στα έγγραφα της επιχείρησης.⁵⁰ Με την επωνυμία δικαιούται να υπογράφει μόνο ο έμπορος – φυσικό πρόσωπο, ενώ για τα νομικά πρόσωπα απαιτείται για τη νομική δέσμευση και υπογραφή του νομίμου εκπροσώπου τους.⁵¹

Το δικαίωμα στην επωνυμία είναι απόλυτο και αποκλειστικό δικαίωμα πάνω σε άυλο αγαθό, δεν πρόκειται για δικαίωμα προσωπικότητας και η περιουσιακή του αξία είναι ενσωματωμένη στην αξία της επιχείρησης.⁵² Το δικαίωμα επί της επωνυμίας, ως δικαίωμα σε άυλο αγαθό με ισχυρό περιουσιακό χαρακτήρα είναι και μεταβιβάσιμο.⁵³ Η μεταβίβαση του δικαιώματος της επωνυμίας σε τρίτον πραγματοποιείται με την παραχώρηση άδειας χρήσης, υπό την προϋπόθεση ότι δεν δημιουργείται κίνδυνος συγχύσεως στο κοινό.⁵⁴

1.1.1.1.1 Η Διάσταση των Απόψεων αναφορικά με την Έννοια και την Λειτουργία της Εμπορικής Επωνυμίας

⁴⁷ Βλ. σχετικά Λιακόπουλο (2000), σελ. 84 και 390.

⁴⁸ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 264, Λιακόπουλο (2000), σελ. 389.

⁴⁹ Βλ. σχετικά Ρόκα (2004), σελ. 164.

⁵⁰ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 295, Λιακόπουλο (2000), σελ. 389.

⁵¹ Βλ. σχετικά Λιακόπουλο (2000), σελ. 390.

⁵² Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 297.

⁵³ Βλ. σχετικά Γέσιου-Φαλτσή (2001) σελ. 961, όπου αναλύεται ότι «...μπορούν να υπαχθούν στη διαδικασία της κατασχέσεως των ειδικών περιουσιακών στοιχείων το δικαίωμα επί της επωνυμίας, ως δικαίωμα σε άυλο αγαθό με ισχυρό περιουσιακό περιεχόμενο που είναι και μεταβιβάσιμο, τα διακριτικά γνωρίσματα, ως άυλα επίσης αγαθά που είναι και μεταβιβάσιμα, και το δικαίωμα επί του σήματος (άρθρα 20-23 ν. 1998/1939).

⁵⁴ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 314.

Σύμφωνα με την αντικειμενική άποψη, η οποία υποστηρίχθηκε στην Ιταλία, η επωνυμία αποτελεί το «όνομα» της επιχείρησης και έχει δική της αντικειμενική υπόσταση ανεξάρτητη από το πρόσωπο του επιχειρηματία⁵⁵. Άρα, η επωνυμία μεταβιβάζεται μαζί με την επιχείρηση και η επιλογή της είναι ελεύθερη⁵⁶. Σύμφωνα με την υποκειμενική άποψη, η επωνυμία θεωρείται δικαίωμα προσωπικότητας του φορέα της επιχείρησης, δηλαδή του εμπόρου, τον οποίο και διακρίνει στις εμπορικές συναλλαγές του⁵⁷, δηλαδή η επωνυμία εξομοιώνεται προς το αστικό όνομα με μόνη διαφορά την χρήση της στις εμπορικές συναλλαγές⁵⁸. Επίσης, υποστηρίχθηκε και η άποψη ότι η επωνυμία διακρίνει και τον φορέα της επιχείρησης αλλά και την επιχείρηση καθαυτή⁵⁹. Η θεωρία κρίνει ως ορθότερη την άποψη ότι η επωνυμία διακρίνει το -φυσικό ή νομικό πρόσωπο- φορέα της επιχείρησης στις εμπορικές του συναλλαγές⁶⁰ και ότι πρόκειται για δικαίωμα απόλυτο σε άυλο αγαθό⁶¹ με ιδιαίτερη περιουσιακή αξία.

1.1.1.2 Ο Σχηματισμός της Εμπορικής Επωνυμίας

Ο σχηματισμός της επωνυμίας πραγματοποιείται υπό ορισμένες αρχές και δεν είναι ελεύθερος⁶². Για παράδειγμα, η επωνυμία του φυσικού προσώπου σχηματίζεται υποχρεωτικά από το πλήρες αστικό του όνομα⁶³. Οι επωνυμίες των νομικών προσώπων διακρίνονται σε υποκειμενικές ή προσωπικές, σε αντικειμενικές ή πραγματικές και μεικτές⁶⁴. Οι υποκειμενικές επωνυμίες αποτελούνται από το αστικό όνομα του φορέα – φυσικού προσώπου αν είναι ατομικές ή από το αστικό όνομα του εταίρου ή των εταίρων αν είναι εταιρικές και συγκεκριμένα για προσωπικές εταιρίες και οι αντικειμενικές αποτελούνται από την ασκούμενη επιχειρηματική δραστηριότητα και συγκεκριμένα οι ανώνυμες εταιρείες ή οι εταιρίες περιορισμένης ευθύνης.⁶⁵ Τέλος οι μικτές επωνυμίες περιλαμβάνουν τόσο υποκειμενικά όσο και αντικειμενικά στοιχεία και μπορεί να είναι επωνυμίες εταιρειών περιορισμένης ευθύνης⁶⁶.

1.1.1.2.1 Η Επωνυμία των Προσωπικών Εταιρειών

Οι προσωπικές εταιρίες (ομόρρυθμη και ετερόρρυθμη) φέρουν υποχρεωτικά υποκειμενική επωνυμία, η οποία αποτελείται από τα ονόματα των ομόρρυθμων

⁵⁵ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 264.

⁵⁶ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 264, Δελούκα (1984), σελ. 48.

⁵⁷ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 264-265, Παμπούκη, (1965), σελ. 72, Δελούκα (1984), σελ. 47, Λιακόπουλο (2000), σελ. 390.

⁵⁸ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 265.

⁵⁹ Βλ. σχετικά Δελούκα (1984), σελ. 49.

⁶⁰ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 265, Παμπούκη (1965), σελ. 68, Δελούκα (1984) σελ. 47, Στεφάνου Έφης, Προστασία επωνυμίας και διακριτικού γνωρίσματος Ανώνυμης Εταιρείας, ΕΕμπΔ 1998, σελ. 472, Λιακόπουλο (2000), 398.

⁶¹ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 265, Δελούκα (1984), σελ. 51, Ν. Ρόκα (1975), σελ. 133, Κοσιρή (2001), σελ. 267, Λιακόπουλο (2000), σελ. 399.

⁶² Βλ. σχετικά Λιακόπουλο (2000), σελ. 84.

⁶³ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 266, Λιακόπουλο (2000), σελ. 390.

⁶⁴ Βλ. σχετικά Λιακόπουλο (2000), σελ. 391.

⁶⁵ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 267.

⁶⁶ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 268.

εταίρων ή από το όνομα ενός τουλάχιστον ομορρύθμου εταίρου⁶⁷ και την ένδειξη από την οποία προκύπτει ότι πρόκειται για εταιρεία⁶⁸.

1.1.1.2.2 Η Επωνυμία των Κεφαλαιουχικών Εταιριών

Ο σχηματισμός της επωνυμίας διαφέρει σημαντικά για τις κεφαλαιουχικές εταιρείες, για τις οποίες σε άλλα δίκαια ο σχηματισμός της επωνυμίας είναι ελεύθερος, δηλαδή η επωνυμία μπορεί να είναι προσωπική, πραγματική ή μεικτή, υπό την προϋπόθεση της προσθήκης ενδείξεων δηλωτικών του τύπου της εταιρείας⁶⁹. Στο ελληνικό δίκαιο, η επωνυμία των ανωνύμων εταιριών περιλαμβάνει υποχρεωτικά το αντικείμενο της δραστηριότητας της επιχείρησης καθώς και τις λέξεις «ανώνυμη εταιρεία» (άρθ. 5 ν. 2190/1920)⁷⁰. Στις περιπτώσεις της εταιρείας περιορισμένης ευθύνης και της ναυτικής εταιρείας, ισχύει η αρχή του ελεύθερου σχηματισμού της επωνυμίας⁷¹, οπότε, η επωνυμία μπορεί να είναι υποκειμενική και να αποτελείται από το όνομα ενός ή περισσότερων μελών της, αντικειμενική και να αποτελείται από το αντικείμενο της εταιρικής επιχείρησης ή μικτή (άρθ. 2 παρ. 1 ν. 3190/1955, αρθ. 4 παρ. 1 ν. 959/1979) καθώς και να αναγράφει τις λέξεις «εταιρία περιορισμένης ευθύνης» και «ναυτική εταιρία» αντιστοίχως.

1.1.1.2.3 Οι Επωνυμίες των Συνεταιρισμών

Η επωνυμία του αστικού συνεταιρισμού περιλαμβάνει υποχρεωτικά στοιχεία που δηλώνουν το σκοπό, το είδος του και την έκταση της ευθύνης των μελών του (άρθ. 1 παρ. 5 ν. 1667/1986)⁷².

Τέλος, η επωνυμία του αγροτικού συνεταιρισμού είναι κατά κανόνα αντικειμενική καθώς περιλαμβάνει υποχρεωτικά την ιδιότητά του ως αγροτικού και την έδρα του και εκφράζει το σκοπό ή τα αντικείμενα δραστηριότητάς του (άρθ. 2 παρ. 3 ν. 2810/2000).⁷³

1.1.1.3 Οι Αρχές που διέπουν την Εμπορική Επωνυμία

Για λόγους ευρυθμίας και τήρησης της τάξης στις συναλλαγές έχουν τεθεί ορισμένες αρχές, οι οποίες πρέπει να τηρούνται κυρίως κατά την απόκτηση της επωνυμίας αλλά και κατά την μεταβίβασή της⁷⁴.

1.1.1.3.1 Η Αρχή της Αλήθειας

Βάσει της αρχής της αλήθειας, ο επιχειρηματίας υποχρεούται να χρησιμοποιεί επωνυμία, η οποία δεν πρέπει να παραπλανά το κοινό αναφορικά με την ταυτότητα,

⁶⁷ Βλ. σχετικά Ν. Ρόκα, Εμπορικές εταιρίες, (1996), σελ. 99-100.

⁶⁸ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 266.

⁶⁹ Βλ. σχετικά Λιακόπουλο (2000), σελ. 391.

⁷⁰ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 266, Παμπούκη, (1975), σελ. 337.

⁷¹ Βλ. σχετικά Λιακόπουλο (2000), σελ. 392.

⁷² Βλ. σχετικά Λιακόπουλο (2000), σελ. 392.

⁷³ Βλ. σχετικά Λιακόπουλο (2000), σελ. 392.

⁷⁴ Βλ. σχετικά Δελούκα (1980), σελ. 52, Κοτσίρη (2001), σελ. 269, Κιάντου-Παμπούκη (1975), σελ. 108.

το είδος, την έκταση της επιχείρησης και τις σχέσεις του με τρίτους⁷⁵. Εν προκειμένω, η αρχή της αλήθειας έχει ιδιαίτερο βάρος στην περίπτωση προσθήκης διαφόρων ενδείξεων στην επωνυμία, οι οποίες επιτρέπονται εφόσον δεν καθιστούν την επωνυμία παραπλανητική⁷⁶.

1.1.1.3.2 Η Αρχή της Διάρκειας

Σκοπός της αρχής της διάρκειας είναι η διατήρηση της φήμης της επωνυμίας σε περίπτωση μεταβολής του φορέα της επιχείρησης και συνακόλουθα η διατήρηση της οικονομικής αξίας που ενσωματώνει η επωνυμία⁷⁷. Βάσει της αρχής της διάρκειας, οι επωνυμίες διακρίνονται σε πρωτότυπες, οι οποίες χρησιμοποιήθηκαν πρώτη φορά από τον φορέα τους και παράγωγες, οι οποίες αποκτήθηκαν με καθολική ή ειδική διαδοχή⁷⁸.

1.1.1.3.3 Η Αρχή της Αποκλειστικότητας ή του Ευδιάκριτου

Βασική αρχή που διέπει τον σχηματισμό της εμπορικής επωνυμίας είναι η αρχή του ευδιάκριτου ή της αποκλειστικότητας, η οποία σημαίνει ότι η μεταγενέστερη επωνυμία πρέπει να διαφέρει κατά τρόπο ευδιάκριτο, ώστε να αποκλείει τον κίνδυνο σύγχυσης με την προγενέστερη επωνυμία άλλης επιχείρησης του ίδιου κλάδου.⁷⁹ Η εν λόγω αρχή θεσμοθετείται με το άρθ. 4 παρ. 3 ν. 1089/1980⁸⁰, υλοποιεί τη διακριτική ικανότητα της επωνυμίας⁸¹ και έχει ως στόχο την αποτροπή του κινδύνου σύγχυσης ως προς τον φορέα της επωνυμίας έναντι άλλων επιχειρηματιών. Η αρχή της αποκλειστικότητας απαγορεύει την χρήση της ίδιας επωνυμίας από περισσότερα παράλληλα πρόσωπα⁸² και υποχρεώνει⁸³ κάθε νέο επιχειρηματία να προσθέτει στην επωνυμία του στοιχεία που θα την διαφοροποιούν από τις ήδη καταχωρημένες επωνυμίες στο βιβλίο επωνυμιών.

Σε περίπτωση συνωνυμίας δεν μπορεί να απαγορευθεί σε κάποιον η χρήση του ονόματός του ως εμπορική επωνυμία καθώς το δικαίωμα χρήσης του ονόματος στις συναλλαγές αποτελεί έκφανση του δικαιώματος της προσωπικότητας⁸⁴ και μια τέτοια απαγόρευση αντιβαίνει στην ελευθερία της οικονομικής δραστηριότητας (Συντ. αρθ. 5 παρ. 1)⁸⁵. Σε τέτοιες περιπτώσεις η προσθήκη διακριτικών στοιχείων, όπως για παράδειγμα του αρχικού ονόματος του δικαιούχου, στην μεταγενέστερη

⁷⁵Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 267, Δελούκα (1980), σελ. 53, Κοτσίρη (2001), σελ. 369, Λιακόπουλο (2000), σελ. 392.

⁷⁶Βλ. σχετικά Λιακόπουλο (2000), σελ. 392.

⁷⁷Βλ. σχετικά Λιακόπουλο (2000), σελ. 392.

⁷⁸Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 268.

⁷⁹Βλ. σχετικά Λιακόπουλο Θ., Ομόνυμες εμπορικές επωνυμίες, ομόνυμα διακριτικά γνωρίσματα, δικαστική προστασία, ζητήματα διεθνούς δικαιοδοσίας και εφαρμοστέου δικαίου, ΕΕμπΔ95, σελ. 326.

⁸⁰Βλ. σχετικά Κοτσίρη (2001), σελ. 269.

⁸¹Βλ. σχετικά Λιακόπουλο (2000), σελ. 393.

⁸²Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 268, Δελούκα (1980) σελ. 55, Κοτσίρη (2001) σελ. 269, Λιακόπουλο (2000), σελ. 393.

⁸³Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 268, Κοτσίρη (2001), σελ. 269.

⁸⁴Βλ. σχετικά Ρόκα (2004), σελ. 164.

⁸⁵Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 269, Λιακόπουλο (2000), σελ. 393.

επωνυμία αποτρέπει τον κίνδυνο σύγχυσης⁸⁶. Σε περίπτωση που η μεταγενέστερη επωνυμία επελέγη προκειμένου να προκαλέσει σύγχυση με την προγενέστερη ή να εκμεταλλευθεί την φήμη της προγενέστερης, είναι σύμφωνα με το αρθ. 1 ν. 146/1914 αθέμιτη. Ωστόσο, ο δικαιούχος της προγενέστερης επωνυμίας δεν μπορεί να απαγορεύσει την χρήση της μεταγενέστερης επωνυμίας παρά μόνο να αιτηθεί την παύση της συγχυτικής χρήσης της⁸⁷.

1.1.1.3.4 Η Αρχή της Ενότητας

Η εν λόγω αρχή αποβλέπει στην αποτροπή της σύγχυσης του επιχειρηματία – φορέα της επιχείρησης ως προς την πραγματική του ταυτότητα⁸⁸ και όχι έναντι άλλων επιχειρηματιών όπως ισχύει για την αρχή της αποκλειστικότητας. Η αρχή της ενότητας προβλέπει ότι κάθε επιχείρηση φέρει μόνο μία επωνυμία και απαγορεύει η ίδια επιχείρηση να χρησιμοποιεί περισσότερες επωνυμίες παράλληλα. Ωστόσο, η αρχή της ενότητας δεν βρίσκει πλήρη εφαρμογή όταν πρόκειται για επιχειρηματίες με περισσότερες αυτοτελείς επιχειρήσεις⁸⁹.

1.1.1.3.5 Η Αρχή της Σύνδεσης Επωνυμίας και Επιχείρησης

Η επωνυμία αποτελεί αναγκαίο στοιχείο της επιχείρησης και μεταβιβάζεται μαζί με αυτή σε περίπτωση μεταβίβασής της καθώς διακρίνει τον φορέα της κατά την άσκηση της επιχειρηματικής του δραστηριότητας^{90, 91}.

1.1.1.3.6 Η Αρχή της Δημοσιότητας

Χάριν της διατήρησης της ασφάλειας των συναλλαγών είναι απαραίτητη η δημοσιότητα της επωνυμίας, η οποία επιτυγχάνεται με την χρήση της στις συναλλαγές και με την καταχώρισή της στο πρωτόκολλο επωνυμιών (άρθ. 4-7 ν. 1089/1980). Η καταχώριση έχει δηλωτική σημασία⁹² και δημιουργεί μαχητό τεκμήριο προτεραιότητας στη χρήση υπέρ του καταθέτη⁹³.

1.1.1.3.7 Η Αρχή της Χρονικής Πρότεραιότητας

Η φύση του δικαιώματος στην επωνυμία, ως δικαιώματος που παρέχει αποκλειστικότητα πάνω σε άυλα αγαθά παραπέμπει στα δικαιώματα Εμπραγμάτου Δικαίου, η σύγκρουση μεταξύ των οποίων επιλύεται βάσει της αρχής της χρονικής προτεραιότητας, η οποία εφαρμόζεται γενικότερα στο δίκαιο της βιομηχανικής ιδιοκτησίας.⁹⁴ Συνεπώς, σε περίπτωση σύγκρουσης της επωνυμίας με άλλα διακριτικά γνωρίσματα του ουσιαστικού ή του τυπικού συστήματος, σύμφωνα με την αρχή της

⁸⁶ Βλ. σχετικά Ρόκα (2004), σελ. 164.

⁸⁷ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 269.

⁸⁸ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 269, Κοτσίρη (2001) σελ. 370, Λιακόπουλο (2000), σελ. 394.

⁸⁹ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 269, Δελούκα (1980) σελ. 56, Λιακόπουλο (2000), σελ. 394.

⁹⁰ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 270.

⁹¹ Η εν λόγω αρχή δεν εμφανίζεται ως ξεχωριστή αρχή στον Λιακόπουλο (2000), ο οποίος την εντάσσει στο πλαίσιο της αρχής της ενότητας. Βλ. σχετικά Λιακόπουλο (2000), σελ. 394.

⁹² Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 270, Κοτσίρη (2001) σελ. 270, Δελούκα (1980) σελ. 58.

⁹³ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 270, Κοτσίρη (2001) σελ. 270.

⁹⁴ Βλ. σχετικά Φουντεκίδη (2003), σελ. 53.

χρονικής προτεραιότητας θα προηγηθεί το δικαίωμα, η έναρξη της προστασίας του οποίου προηγήθηκε χρονικά.⁹⁵ Άρα, καταλυτικό ρόλο για τον προσδιορισμό της χρονικής προτεραιότητας, έχει ο προσδιορισμός του χρονικού σημείου κατά το οποίο γεννήθηκε το δικαίωμα στο διακριτικό γνώρισμα. Συγκεκριμένα, για τα διακριτικά γνωρίσματα του ουσιαστικού συστήματος, όπως είναι η επωνυμία, ο χρόνος γέννησης του δικαιώματος ταυτίζεται με τον χρόνο απόκτησης της απαιτούμενης διακριτικής δύναμης.⁹⁶

1.1.1.4 Η Προστασία της Εμπορικής Επωνυμίας

Το ελληνικό δίκαιο προβλέπει την κτήση του δικαιώματος στην επωνυμία κατά το ουσιαστικό σύστημα και όχι κατά το τυπικό⁹⁷ δηλαδή, η επωνυμία ως δικαίωμα προστατεύεται από την έναρξη της χρήσης της και της καθιέρωσής της στις συναλλαγές και όχι από την αναγγελία της στο αρμόδιο βιομηχανικό και εμπορικό επιμελητήριο^{98, 99}. Η αναγγελία της επωνυμίας στο οικείο επιμελητήριο, η οποία προβλέπεται από την επιμελητηριακή νομοθεσία δεν έχει δημιουργικό χαρακτήρα¹⁰⁰ αλλά μόνο δηλωτικό και δημιουργεί υπέρ του δικαιούχου δικονομικό τεκμήριο χρονικής προτεραιότητας¹⁰¹. Η προστασία της ημεδαπής επωνυμίας στο ελληνικό δίκαιο προβλέπεται στα άρθρα 4-8 ν. 1089/1980, στα άρθρα 57-59 ΑΚ και στα άρθρα 13 επ. και 1 ν. 146/1914. Σύμφωνα με τις ως άνω διατάξεις κάθε εμπορική επωνυμία που διαθέτει διακριτική δύναμη και χρησιμοποιείται στις συναλλαγές στην ημεδαπή προστατεύεται έναντι μεταγενέστερων όμοιων ή παρόμοιων επωνυμιών, υπό την προϋπόθεση ότι δημιουργείται κίνδυνος σύγχυσης στις συναλλαγές¹⁰².

1.1.1.5 Η Προστασία Αλλοδαπών Εμπορικών Επωνυμιών

Σύμφωνα με το άρθ. 4 ΑΚ, ο αλλοδαπός απολαμβάνει τα αστικά δικαιώματα του ημεδαπού, άρα, η αστική προστασία των άρθρων 57-58 ΑΚ παρέχεται και σε κάθε επωνυμία που έχει αποκτηθεί σύμφωνα με το αλλοδαπό δίκαιο είτε πρόκειται για επωνυμία υπηκόου κράτους – μέλους της Διεθνούς Ένωσης των Παρισίων είτε όχι^{103, 104}.

Σύμφωνα με το άρθ. 8 της Διεθνούς Σύμβασης των Παρισίων, η εμπορική επωνυμία προστατεύεται σε κάθε χώρα της Ένωσης χωρίς την υποχρέωση κατάθεσης

⁹⁵ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 213, Φουντεκίδη (2003), σελ. 53.

⁹⁶ Βλ. σχετικά Φουντεκίδη (2003), σελ. 54.

⁹⁷ Βλ. σχετικά Λιακόπουλο (2000), σελ. 395.

⁹⁸ Βλ. σχετικά Ρόκα (2004), σελ. 164.

⁹⁹ Βλ. σχετικά Λιακόπουλο (2000), σελ. 271 όπου αναφέρεται ότι σύμφωνα με το αρθ. 4 παρ. 2 στ. β' ν. 1089/1980 όποιος ασκεί εμπορική ή βιομηχανική επιχείρηση, εκτός από τους μικροεμπόρους, υποχρεούται μέσα σε δύο μήνες από την έναρξη των εργασιών του να αναγγείλει στα Επιμελητήρια, όπου υπάγεται την ατομική ή εμπορική επωνυμία υπό την οποία διεξάγονται οι εργασίες.

¹⁰⁰ Βλ. σχετικά Λιακόπουλο (2000), σελ. 395.

¹⁰¹ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 271.

¹⁰² Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 275.

¹⁰³ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 280.

¹⁰⁴ Βλ. σχετικά Αρθ. 2,3 ΔΣ, Οι υπήκοοι των κρατών μελών της Διεθνούς Ένωσης των Παρισίων καθώς και όποιοι έχουν την κατοικία τους ή διατηρούν την πραγματική επαγγελματική ή εμπορική εγκατάστασή τους σε κράτος μέλος της Ένωσης, ακόμη κι αν δεν είναι υπήκοοι, προστατεύονται από το σύστημα προστασίας της Διεθνούς Σύμβασης των Παρισίων.

ή καταχώρισης, είτε αποτελεί είτε όχι μέρος του βιομηχανικού ή εμπορικού σήματος. Επομένως, η προστασία της αλλοδαπής επωνυμίας δεν προϋποθέτει την καταχώρησή της σε εμπορικό μητρώο της χώρας προστασίας ακόμα κι αν το εσωτερικό δίκαιο της χώρας προστασίας προϋποθέτει την τήρηση τυπικών προϋποθέσεων για την προστασία των ημεδαπών επωνυμιών¹⁰⁵. Από την ερμηνεία του ως άνω άρθρου προκύπτει ότι η αλλοδαπή επωνυμία απολαμβάνει την προστασία που παρέχεται από το κράτος προστασίας στους υπηκόους του¹⁰⁶, δηλαδή στην Ελλάδα οι αλλοδαπές επωνυμίες, βάσει αυτής της ερμηνείας, προστατεύονται κυρίως από τις διατάξεις των άρθρ. 13 ν. 146/1914 και 57-59 ΑΚ και υπό τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες προστατεύονται οι επωνυμίες των ημεδαπών¹⁰⁷, έστω κι αν ο προστατευόμενος δεν έχει επαγγελματική εγκατάσταση στην χώρα, υπό την προϋπόθεση η επωνυμία να είναι επαρκώς γνωστή¹⁰⁸. Το έδαφος των κρατών μελών της Ένωσης θεωρείται ενιαίο από τη Σύμβαση με αποτέλεσμα κάθε σύγκρουση μεταξύ αλλοδαπής και όμοιας ημεδαπής επωνυμίας να αίρεται βάσει της αρχής της χρονικής προτεραιότητας¹⁰⁹.

1.1.2 Τα διακριτικά Γνωρίσματα της Επιχείρησης

Στα διακριτικά γνωρίσματα επιχείρησης συγκαταλέγονται τα διακριτικά γνωρίσματα, τα οποία είναι λεκτικά ή συμβολικά και προσδιορίζουν μια επιχείρηση ή και τμήμα αυτής, όπως για παράδειγμα ορισμένο υποκατάστημα ή κλάδο της (άρθ. 13 παρ. 1 εδ. 1 ν. 146/1914). Δικαιούχος των διακριτικών γνωρισμάτων επιχείρησης μπορεί να είναι είτε φυσικό είτε νομικό πρόσωπο¹¹⁰.

1.1.2.1 Ο Διακριτικός Τίτλος

Ο διακριτικός τίτλος ή σύμφωνα με το άρθρ. 13 παρ. 1 ν. 146/1914 το ιδιαίτερο διακριτικό γνώρισμα καταστήματος ή βιομηχανικής επιχείρησης¹¹¹ είναι ένα εκ των διακριτικών γνωρισμάτων της επιχείρησης και διακρίνει είτε την ίδια την επιχείρηση είτε το εμπορικό κατάστημα¹¹². Ο διακριτικός τίτλος πρόκειται για λεκτικό ή απεικονιστικό¹¹³ διακριτικό γνώρισμα, το οποίο εξατομικεύει και διακρίνει μια επιχείρηση ή τμήμα αυτής¹¹⁴.

1.1.2.1.1 Το Δικαίωμα στον Διακριτικό Τίτλο

Το δικαίωμα στον διακριτικό τίτλο πρόκειται για απόλυτο δικαίωμα σε άυλο αγαθό¹¹⁵ και αποκτάται με την χρήση του στις συναλλαγές¹¹⁶, ρυθμίζεται παράλληλα

¹⁰⁵ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 281, Δελούκα (1984), σελ. 142, Λιακόπουλο (2000), σελ. 187.

¹⁰⁶ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 281, Δελούκα (1984) σελ. 141.

¹⁰⁷ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 282.

¹⁰⁸ Βλ. σχετικά απόφαση Πολ. Πρ. Αθ. 8458/1987, ΕΕμπΔ 39, σελ. 136.

¹⁰⁹ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 282, Λιακόπουλο (2000), σελ. 187.

¹¹⁰ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 328.

¹¹¹ Βλ. σχετικά Ρόκα (2004), σελ. 167.

¹¹² Βλ. σχετικά Λιακόπουλο (2000), σελ. 84.

¹¹³ Βλ. σχετικά Ρόκα (2004), σελ. 168.

¹¹⁴ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 328, Κοτσίρη (2001), σελ. 274, Παμπούκη (1965), σελ. 85, Λιακόπουλο (2000), σελ. 401.

¹¹⁵ Βλ. σχετικά Λιακόπουλο (2000), σε 85.

με την επωνυμία από τις διατάξεις των αρθ. 4-8 ν. 1089/1980 και του αρθ. 13 παρ. 1 εδ. 1 ν. 146/1914 και προστατεύεται κατά το ουσιαστικό σύστημα. Ως εκ τούτου, η αναγγελία του και η καταχώρισή του στο οικείο επιμελητήριο έχει, όπως και στην περίπτωση της επωνυμίας δηλωτικό χαρακτήρα. Για τους διακριτικούς τίτλους ισχύει η αρχή της αλήθειας βάσει της οποίας, οι παραπλανητικοί τίτλοι απαγορεύονται και η αρχή της αποκλειστικότητας σύμφωνα με την οποία δεν επιτρέπεται η χρήση του διακριτικού τίτλου από τρίτο στην επιχείρησή του ακόμα και με τη συναίνεση του ιδιοκτήτη¹¹⁷, ενώ δεν ισχύει η αρχή της ενότητας¹¹⁸, η οποία ισχύει για την επωνυμία με αποτέλεσμα να επιτρέπεται μια επιχείρηση να έχει περισσότερους από έναν διακριτικούς τίτλους. Το δικαίωμα στον διακριτικό τίτλο λήγει, βάσει του ουσιαστικού συστήματος, όταν παύσει να χρησιμοποιείται από τον δικαιούχο του στις συναλλαγές.

1.1.2.1.2 Η Προστασία του Διακριτικού Τίτλου

Ο διακριτικός τίτλος προστατεύεται κατά το αρθ. 13 ν. 146/14 υπό τις ίδιες προϋποθέσεις, οι οποίες ισχύουν για την επωνυμία, δηλαδή από την δημιουργία κινδύνου συγχύσεως από μεταγενέστερο διακριτικό τίτλο¹¹⁹. Επίσης, προστατεύεται στις περιπτώσεις μετασχηματισμού της χρήσης του από τρίτο ή χρήσης του εν είδει επωνυμίας ή σήματος¹²⁰.

1.1.2.1.3 Η Διάκριση μεταξύ Διακριτικού Τίτλου και Επωνυμίας

Η διαφορά του διακριτικού τίτλου από την επωνυμία στο βαθμό που και τα δύο αφορούν λεκτικό διακριτικό γνώρισμα έγκειται στο ότι το πρώτο διακρίνει την επιχείρηση ή το κατάστημα ενώ το δεύτερο τον φορέα της επιχείρησης είτε είναι νομικό είτε φυσικό πρόσωπο¹²¹. Επιπλέον, στο πλαίσιο των συναλλαγών, οι εκπρόσωποι μιας επιχείρησης είναι υποχρεωμένοι να χρησιμοποιούν την επωνυμία ενώ δεν ισχύει το ίδιο για τον διακριτικό τίτλο¹²².

1.1.2.2 Το Έμβλημα Καταστήματος

Στην εν λόγω κατηγορία υπάγονται τα διακριτικά σημεία του καταστήματος, τα οποία μπορεί να είναι στοιχεία της εξωτερικής του εμφάνισης καταστήματος, όπως για παράδειγμα ο ιδιαίτερος χρωματισμός του ή η διακόσμηση του, στοιχεία της επωνυμίας του ή διάφορα slogans καθώς και το έμβλημα καταστήματος¹²³. Το έμβλημα καταστήματος συνιστά παραστατικό διακριτικό σημείο, το οποίο τοποθετείται σε ευδιάκριτο σημείο στο κατάστημα καθώς επίσης στο χαρτί αλληλογραφίας της επιχείρησης και στα μέσα εργασίας της. Το δικαίωμα στο

¹¹⁶ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 328, Παμπούκη (1965), σελ. 85, Κοτσίρη (2001) σελ. 275, Λιακόπουλο (2000), σελ. 401, Ρόκα (2004), σελ. 168.

¹¹⁷ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 331, Λιακόπουλο (2000), σελ. 401.

¹¹⁸ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 331, Λιακόπουλο (2000), σελ. 401, Ρόκα (1965), σελ. 168

¹¹⁹ Βλ. σχετικά Ρόκα (2004), σελ. 169, Αντωνόπουλο (2005), σελ. 330, Λιακόπουλο (2000), σελ. 401.

¹²⁰ Βλ. σχετικά Ρόκα (2004), σελ. 169.

¹²¹ Βλ. σχετικά Ρόκα (2004), σελ. 167.

¹²² Βλ. σχετικά Ρόκα (2004), σελ. 168.

¹²³ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 333, Ρόκας (2004), σελ. 169.

έμβλημα καταστήματος αποκτάται με την καθιέρωσή του και προστατεύεται από τον κίνδυνο σύγχυσης υπό την προϋπόθεση ότι διαθέτει διακριτική δύναμη¹²⁴. Αναφορικά με τα διακριτικά σημεία του καταστήματος αυτά αποκτώνται με την καθιέρωσή τους εάν είναι συμβολικά ενώ αν είναι λεκτικά αποκτώνται με την χρήση τους στις συναλλαγές. Όπως ο διακριτικός τίτλος και το έμβλημα, τα διακριτικά σημεία προστατεύονται βάσει του ουσιαστικού συστήματος υπό την αίρεση ότι διαθέτουν διακριτική δύναμη και δημιουργείται ο κίνδυνος σύγχυσης.

1.1.2.3 Το Domain Name

Το domain name ή "διακριτικό όνομα του διεθνούς διαδικτύου" είναι η διαδικτυακή διεύθυνση, με την οποία καταχωρείται μια επιχείρηση στο διαδίκτυο και συντίθεται από σειρά αλφαριθμητικών χαρακτήρων (τουλάχιστον τριών και όχι περισσότερων των είκοσι τεσσάρων), χωρίς ή με λογικό ειρμό, σε μία ή περισσότερες λέξεις που χωρίζονται από διάφορα σημεία.¹²⁵ Συγκεκριμένα αποτελείται από τρία μέρη, το πρώτο εκ των οποίων ισχύει για όλα τα domain names και είναι το <http://www> (Hyper Text Transfer Protocol, World Wide Web). Το δεύτερο μέρος αποτελείται από μια ένδειξη την οποία επιλέγει ο δικαιούχος και μπορεί να είναι το όνομά του και το τρίτο μέρος αποτελείται από το Top Level Domain Name, το οποίο είναι διαφορετικό για κάθε κράτος (πχ. .gr, .eu) ή για τα είδη των δικαιούχων (πχ. .com, .org). Στο εικονικό περιβάλλον του διαδικτύου ο σκοπός της προστασίας των διακριτικών γνωρισμάτων, ερμηνεύεται με την προστασία των διακριτικών γνωρισμάτων του δικαιούχου, ο οποίος, ο οποίος ασκεί εμπορική δραστηριότητα μέσω του διαδικτυακού του τύπου, στην προστασία των καταναλωτών από τον κίνδυνο σύγχυσης ή παραπλάνησης σχετικά με την ταυτότητα του ιδιοκτήτη του διαδικτυακού τύπου και την προέλευση των εκεί αναρτημένων προϊόντων και την ανάπτυξη υγιούς ανταγωνισμού κατά τη διεξαγωγή ηλεκτρονικού εμπορίου.¹²⁶

Το domain name συνιστά δικαίωμα παγκόσμιου βεληνεκούς, το οποίο παραχωρείται από τους αρμόδιους οργανισμούς. Οι καταχωρήσεις των domain names πραγματοποιούνται από εταιρείες, οι οποίες αποκτούν το σχετικό δικαίωμα από την οργάνωση ICANN (Internet Corporation for Assigned Names and Numbers), αν πληρούν τις απαραίτητες προϋποθέσεις.¹²⁷ Η διαδικασία εκχώρησης της ηλεκτρονικής διεύθυνσης ξεκινά με την υποβολή αίτησης σε κάποιον από τους καταχωρητές. Οι καταχωρητές εξετάζουν αν συντρέχουν λόγοι απόρριψης της αίτησης, όπως είναι η ύπαρξη προγενέστερης όμοιας ηλεκτρονικής διεύθυνσης με την ίδια κατάληξη, η οποία έχει εκχωρηθεί σε άλλο πρόσωπο, η έλλειψη διακριτικού χαρακτήρα της ηλεκτρονικής διεύθυνσης, η ύπαρξη λέξεων –κλειδιών όπως e-mail

¹²⁴ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 333.

¹²⁵ Βλ. σχετικά Άνθιμο, Εισαγωγή στην προβληματική του domain. name, ΔΕΕ 1999, σελ 817, Αλεξανδρίδου, Το δίκαιο του ηλεκτρονικού εμπορίου, σελ. 146.

¹²⁶ Βλ. σχετικά Ξουραφά Χρ. (2006), σελ. 49.

¹²⁷ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 336, Τουρντόπουλο – Χατζόπουλο, Ηλεκτρονικές διευθύνσεις στο διαδίκτυο. Το πρόβλημα των Domain names, 2001, σελ. 42.

στην διεύθυνση, η ύπαρξη λέξεων αντίθετων στην δημόσια τάξη ή στα χρηστά ήθη, η ύπαρξη στοιχείων που συγκρούονται με προγενέστερο διακριτικό σημείο¹²⁸.

Στην Ελλάδα με τη διάταξη του άρθρου 2, όπως έχει ήδη τροποποιηθεί, του ν. 2246/1994 "περί οργανώσεως και λειτουργίας του Τομέα Τηλεπικοινωνιών" ιδρύθηκε η Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (Ε.Ε.Τ.Τ.), η οποία είναι ανεξάρτητη διοικητική αρχή και είναι αρμόδια, για τον έλεγχο, τη ρύθμιση και την εποπτεία της αγοράς των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, μεταξύ δε άλλων, και για την εκχώρηση ονομάτων χώρου (domain names) και κατάληξη ".gr" καθώς και οποιουδήποτε άλλου χώρου ή υποχώρου χορηγηθεί στην Ελλάδα, σύμφωνα με τα άρθρα 6 παρ 1 και 12 παρ. κδ του ν. 3431/2006 "Περί Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών και άλλες διατάξεις" (ΦΕΚ Α' 13/13.2.2006). Η ΕΕΤΤ με απόφαση της έχει αναθέσει τη διαχείριση των ονομάτων χώρου στο διαδίκτυο στο Ινστιτούτο Πληροφορικής του Ιδρύματος Τεχνολογίας και Έρευνας (ΙΠ-ΤΕ).

Η καταχώρηση της ηλεκτρονικής διεύθυνσης συνιστά για τον δικαιούχο αποκλειστικό δικαίωμα, το οποίο παρέχει στον δικαιούχο την εξουσία να απαγορεύει σε τρίτο πρόσωπο την χρήση της διεύθυνσης ή στοιχείων όμοιων με τα συστατικά στοιχεία της διεύθυνσης. Με την χρήση της διεύθυνσης εξαιρουμένης η επιχείρηση ή φορέας της, ο οποίος διατηρεί την συγκεκριμένη διεύθυνση. Με αυτό τον τρόπο η ηλεκτρονική διεύθυνση λειτουργεί ως διακριτικό γνώρισμα, στο πλαίσιο του ηλεκτρονικού εμπορίου και διαθέτει αυτοτελή οικονομική αξία.¹²⁹

Κατά συνέπεια το "domain name" είναι η διαδικτυακή δήλωση πιστοποίησης της ταυτότητας του χρήστη ή κατ' άλλη διατύπωση η ηλεκτρονική του διεύθυνση ή το πρωτόκολλο ανοίγματος της ηλεκτρονικής σελίδας στον κυβερνοχώρο. Εξάλλου, εφόσον παρέχεται η δυνατότητα περιορισμένου αριθμού "domain names" για κάθε χρήστη, αλλά και για την επιβαλλόμενη συντομία αυτού του είδους επικοινωνίας, συνήθως το ίδιο το "domain name" είναι "η εμπορική επωνυμία" αλλά και το "εμπορικό σήμα" του χρήστη μέσα στο διαδίκτυο.

Βέβαια, δεν μπορεί κατ' αρχήν το "domain name" να ταυτιστεί με την εμπορική επωνυμία και το εμπορικό σήμα, μπορεί όμως να αποδοθεί σ' αυτό κατά

¹²⁸ Αντίθετα, σύμφωνα με τη διεθνή πρακτική, που εφαρμόστηκε και στην Ελλάδα το "domain name" αποκτάται με πολύ μικρότερο έλεγχο. Οι σχετικές προϋποθέσεις περιορίζονται στην υποβολή τυπικών δικαιολογητικών (υπεύθυνη δήλωση ότι δεν παραβιάζονται δικαιώματα τρίτων κλπ) και στην τήρηση της αρχής της προτεραιότητας. Ο έλεγχος της προτεραιότητας περιορίζεται στις καταχωρήσεις του διαδικτύου και μόνο, δεδομένου ότι δεν υπάρχει νόμιμη εντολή αλλά ούτε και η τεχνική δυνατότητα να επεκταθεί σε άλλους τομείς, όπως π.χ. στα βιβλία σημάτων του Υπουργείου Εμπορίου. Είναι φυσικό ορισμένες φορές να εμφανίζονται περιπτώσεις που γεννώνται διαφορές για την αποκλειστική χρήση ενός "domain name" με περισσότερους από ένα διεκδικητές. Η ισχύουσα απόφαση της ΕΕΤΤ υπ. αρ. 351/76/20-5-2005 (ΦΕΚ 717/Β/27- 5-2005) "Κανονισμός Διαχείρισης και Εκχώρησης Ονομάτων Χώρου με κατάληξη .gr" στο άρθρο 9 ρυθμίζει τους λόγους διαγραφής ενός ονόματος χώρου "domain name", μεταξύ δε των αναφερομένων περιπτώσεων και η μετά από αμετάκλητη απόφαση αρμόδιας δημόσιας αρχής ή δικαστηρίου, η οποία είναι εκτελεστή στην Ελλάδα ή αντίστοιχη απόφαση διαιτητικού οργάνου εκτελεστή στην Ελλάδα με την οποία διατάσσεται η διαγραφή συγκεκριμένου ονόματος χώρου.

^{129/129} Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 340, Καρακώστα (2003), σελ 30, Περάκη (1999), σελ 301.

έμμεσο τρόπο λειτουργία τόσο διακριτικού τίτλου όσο και σήματος, διότι όπως τα προηγούμενα, έτσι και το τελευταίο, έχει πρωταρχικά εξατομικευτική και αναγνωριστική λειτουργία.¹³⁰ Τούτο ενισχύεται και από το ότι κάτοχοι "domain name" στην πράξη εμφανίζονται στο διαδίκτυο με τα ίδια διακριτικά γνωρίσματα που τους κατέστησαν γνωστούς στον υλικό -& κόσμος, δηλαδή χρησιμοποιούν το όνομα, την επωνυμία ή το σήμα τους¹³¹.

1.1.3 Διακριτικά Γνωρίσματα Προϊόντος ή Υπηρεσίας

Η διάκριση των προϊόντων ή υπηρεσιών δεν πραγματοποιείται μόνο με το σήμα αλλά και με τα απλά διακριτικά γνωρίσματα του ουσιαστικού συστήματος, τα οποία ρυθμίζονται βάσει των διατάξεων των άρθρων 13-15 ν. 146/1914. Ως ιδιαίτερο διακριτικό γνώρισμα, σύμφωνα με το αρθ. 13 παρ. 3 θεωρείται και «ο ιδιαίτερος διασηματισμός ή η ιδιαίτερη διακόσμηση των εμπορευμάτων, της συσκευής ή του περικαλύμματος αυτών, εφ' όσον είναι γνωστά εις τους σχετικούς κύκλους των συναλλαγών ως διακριτικά σημεία των ομοίων εμπορευμάτων άλλου τινός». Ωστόσο εκτός από συμβολικά, τα, εν λόγω, διακριτικά γνωρίσματα μπορεί να είναι και λεκτικά όταν αποτελούνται από λέξεις που διαθέτουν αυτοδύναμο λεκτικό χαρακτήρα.¹³² Οι προϋποθέσεις προστασίας τους είναι η καθιέρωσή τους στις συναλλαγές, η διακριτική τους ικανότητα καθώς και ο κίνδυνος σύγχυσης.

1.1.4 Ενδείξεις Γεωγραφικής Προέλευσης

Οι ενδείξεις¹³³ είναι συλλογικά διακριτικά γνωρίσματα και δηλώνουν την γεωγραφική προέλευση του προϊόντος ή την γεωγραφική προέλευση συνδυασμένη με εγγύηση ποιότητας του προϊόντος¹³⁴. Οι γεωγραφικές ενδείξεις κατά το ελληνικό δίκαιο δεν είναι αντικείμενα απόλυτου δικαιώματος και διαφέρουν από το σήμα καθώς διακρίνουν τα προϊόντα όχι κατά την πηγή προέλευσής τους αλλά κατά την γεωγραφική περιοχή προέλευσής τους¹³⁵. Ωστόσο, τόσο οι ενδείξεις γεωγραφικής προέλευσης όσο και το σήμα επιτελούν την λειτουργία της προέλευσης και την εγγύησης ποιότητας.¹³⁶ Η προστασία των ενδείξεων γεωγραφικής προέλευσης πραγματοποιείται είτε μέσω διατάξεων του δημοσίου δικαίου είτε στο πλαίσιο του ν. 146/14¹³⁷.

¹³⁰ Βλ. απόφαση 608/2009 Εφ. Πειρ., ΔΕΕ 11/2009, σελ. 1191.

¹³¹ Βλ. αποφάσεις Πολ. Πρ. ΑΘ 3359/2003, Αρμ 2004, σελ. 562, Μον. Πρ. Πατρ. 868/2001, ΔΕΕ 2001, σελ. 711.

¹³² Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 346

¹³³ Βλ. σχετικά Μαρίνο Θ., (2002), σελ. 277, όπου θέτει ως ορισμό των ενδείξεων γεωγραφικής προέλευσης τα ονόματα περιοχών, περιοχές ή χώρες καθώς και άλλες ενδείξεις, οι οποίες χρησιμοποιούνται στις επιχειρηματικές συναλλαγές, για να υποδηλώσουν τη γεωγραφική προέλευση προϊόντων, ιδίως αγροτικών.

¹³⁴ Βλ. σχετικά Λιακόπουλο (2000), σελ. 403, Ν. Ρόκα, Ενδείξεις γεωγραφικής προέλευσης, ΕΕμπΔ 1979 σελ. 1.

¹³⁵ Βλ. σχετικά Λιακόπουλο (2000), σελ. 403, Staten L. Tunisia (2005), σελ. 223.

¹³⁶ Βλ. σχετικά Staten L. Tunisia (2005), σελ. 241.

¹³⁷ Βλ. σχετικά Λιακόπουλο (2000), σελ. 403.

Σύμφωνα με το κοινοτικό δίκαιο¹³⁸ ως ονομασία προέλευσης νοείται το όνομα μιας περιοχής, ενός συγκεκριμένου τόπου ή, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, μιας χώρας, το οποίο χρησιμοποιείται στην περιγραφή ενός γεωργικού προϊόντος ή ενός τροφίμου, το οποίο κατάγεται από αυτή την περιοχή, το συγκεκριμένο τόπο ή τη χώρα αυτή και του οποίου η ποιότητα ή τα χαρακτηριστικά οφείλονται κυρίως ή αποκλειστικά στο γεωγραφικό περιβάλλον που περιλαμβάνει τους φυσικούς και ανθρώπινους παράγοντες, και του οποίου η παραγωγή, η μεταποίηση και η επεξεργασία λαμβάνουν χώρα στην οριοθετημένη γεωγραφική περιοχή¹³⁹.

Αντίστοιχα, ως γεωγραφική ένδειξη νοείται το όνομα μιας περιοχής, ενός συγκεκριμένου τόπου ή, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, μιας χώρας, το οποίο χρησιμοποιείται στην περιγραφή ενός γεωργικού προϊόντος ή ενός τροφίμου, το οποίο κατάγεται από την περιοχή αυτή, το συγκεκριμένο τόπο ή τη χώρα αυτή και του οποίου μια συγκεκριμένη ποιότητα, η φήμη ή άλλο χαρακτηριστικό μπορούν να αποδοθούν στη γεωγραφική αυτή καταγωγή και του οποίου η παραγωγή ή/και η μεταποίηση ή/και η επεξεργασία πραγματοποιούνται στην οριοθετημένη γεωγραφική περιοχή.¹⁴⁰

1.1.5 Ο Τίτλος Εντύπου

Στα διακριτικά γνωρίσματα συγκαταλέγονται τα διακριτικά γνωρίσματα εντύπων, όπως οι τίτλοι βιβλίων, εφημερίδων και περιοδικών ή γενικότερα πνευματικών έργων, όπως τίτλοι κινηματογραφικών ή θεατρικών έργων¹⁴¹. Ο τίτλος διακρίνει και εξατομικεύει το έργο ή το έντυπο σύμφωνα, με τις διατάξεις του άρθρου 13 παρ. 1 Ν 146/1914 περί αθέμιτου ανταγωνισμού υπό τις προϋποθέσεις που τίθενται στην εν λόγω διάταξη και είναι δυνατό να χρησιμοποιηθεί και ως σήμα και να προστατεύεται ως τέτοιο σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν 2239/1994 περί σημάτων και ειδικότερα με τη διάταξη του άρθρου 1 παρ. 2.¹⁴² Ωστόσο, αντίθετα με το σήμα, ο τίτλος διακρίνει το έργο βάσει του περιεχομένου του και του είδους του και όχι βάσει της προέλευσής του, όπως συμβαίνει με το σήμα¹⁴³. Το δικαίωμα στον τίτλο προστατεύεται κατά το ουσιαστικό σύστημα, δηλαδή με τη χρήση του στις συναλλαγές και η προστασία του προϋποθέτει την διακριτική του ικανότητα¹⁴⁴. Η προστασία του τίτλου παύει με την παύση της χρήσης του¹⁴⁵.

¹³⁸ Βλ. σχετικά Κανονισμός 2081/92 για την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων και των ονομασιών προέλευσης γεωργικών προϊόντων και τροφίμων και Κανονισμός 2082/92 για τις βεβαιώσεις ιδιοτυπίας προϊόντων και τροφίμων.

¹³⁹ Βλ. σχετικά αρθ. 2 παρ. 2,α, του Κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2081/92 του Συμβουλίου της 14ης Ιουλίου 1992 για την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων και των ονομασιών προέλευσης των γεωργικών προϊόντων και των τροφίμων.

¹⁴⁰ Βλ. σχετικά άρθ. 2 παρ. 2,β του Κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2081/92.

¹⁴¹ Βλ. σχετικά Ρόκα (2004), σελ. 170, Λιακόπουλο (2000), σελ. 402.

¹⁴² Βλ. σχετικά Λ. Κοτσίρη, Ειδικό συγγενικό δικαίωμα εκδοτών – Ο τίτλος εντύπου ως σήμα και διακριτικό γνώρισμα (γνωμ.), ΔΕΕ 6/2003 σελ. 597.

¹⁴³ Βλ. σχετικά Ρόκα (2004), σελ. 170.

¹⁴⁴ Βλ. σχετικά Λιακόπουλο (2000), σελ. 402, Ρόκα (2004) σελ. 170-171.

¹⁴⁵ Βλ. σχετικά Ρόκα (2004), σελ. 171.

ΜΕΡΟΣ Β. ΤΟ ΤΥΠΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

1 Το Τυπικό Σύστημα

Στο πλαίσιο του τυπικού συστήματος, προκειμένου για την δημιουργία και την καθιέρωση ενός δικαιώματος βιομηχανικής ιδιοκτησίας είναι απαραίτητη η σύμπραξη της αρμόδιας κρατικής αρχής και συγκεκριμένα η έγκρισή της καταχώρησης από αυτή.¹⁴⁶ Η κρατική αρχή κατοχυρώνει το δικαίωμα του δικαιούχου είτε αφού προβεί σε έλεγχο των τυπικών και ουσιαστικών προϋποθέσεων (σύστημα προελέγχου)¹⁴⁷ είτε χωρίς τον έλεγχο αυτών. Με τον προέλεγχο περιορίζονται οι περιπτώσεις ακυρότητας των χορηγούμενων δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας αν και δεν μπορεί, βέβαια, να αποκλειστεί η περίπτωση εσφαλμένης κρίση της αρχής και γι' αυτό τον λόγο προβλέπονται από τον νομοθέτη τα ένδικα βοηθήματα για την αποκατάσταση των αδικιών και της εσφαλμένης εφαρμογής του νόμου. Παραλλαγή του τυπικού συστήματος συνιστά το τυπικό-δηλωτικό σύστημα, στο οποίο η τήρηση ορισμένων τυπικών προϋποθέσεων δεν ανάγεται σε όρο κτήσης του σχετικού δικαιώματος αλλά εξασφαλίζει κάποια μορφή τυπικής δημοσιότητας, δηλαδή εξασφαλίζει την πληροφόρηση των τρίτων σχετικά με την ύπαρξη του δικαιώματος.¹⁴⁸

1.1 Τα Διακριτικά Γνωρίσματα του Τυπικού Συστήματος

1.1.1 Το Σήμα

Σύμφωνα με το αρθ. 1 παρ. 1 εδ. 1 του ν. 2239/1994¹⁴⁹ 'περί σημάτων'¹⁵⁰ σήμα¹⁵¹ είναι κάθε σημείο επιδεκτικό γραφικής παράστασης, ικανό να διακρίνει τα

¹⁴⁶ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 184.

¹⁴⁷ Βλ. σχετικά Φουντεκίδη (2003), σελ. 10.

¹⁴⁸ Βλ. σχετικά Λιακόπουλο (2000), σελ. 111.

¹⁴⁹ Βλ. Λιακόπουλο, Εξελίξεις και προοπτικές του δικαίου της βιομηχανικής ιδιοκτησίας, ΔΕΕ 10/1995, όπου μεταξύ άλλων αναφέρει ότι «Ο πρόσφατος νόμος για τα σήματα (ν.2239/94) αποκαθιστά (κωδικοποιεί) σε ένα ενιαίο κείμενο το ισχύον δίκαιο των σημάτων με εξαίρεση δύο, βασικά, νέες ρυθμίσεις: την ελεύθερη μεταβίβαση και την ελεύθερη χρήση του σήματος.» Ως νέες ρυθμίσεις για τα σήματα, στην ίδια μελέτη, αναλύει την ελεύθερη μεταβίβαση του σήματος χωρίς την επιχείρηση, την παράλληλη κατάθεση και άδεια χρήσης του σήματος με μόνο περιορισμό να μην προκαλείται κίνδυνος παραπλάνησης και να μη δημιουργείται αντίθεση προς το δημόσιο συμφέρον, κατάθεση παρόμοιου σήματος με τη συναίνεση του δικαιούχου του παρακατατεθειμένου σήματος υπό την προϋπόθεση ότι δεν δημιουργείται κίνδυνος παραπλάνησης και η κατάθεση δεν αντίκειται στο δημόσιο συμφέρον, υποάδεια χρήσης σήματος αν συμφωνηθεί μεταξύ δικαιούχου και πρώτου αδειούχου και νομιμοποίηση του αδειούχου να ζητήσει δικαστική προστασία του σήματος, αν έχει τη συναίνεση του δικαιούχου.

¹⁵⁰ Βλ. σχετικά αρθ. 1 παρ. 1 εδ. 1 του ν. 2239/1994, «Θεωρείται σήμα κάθε σημείο επιδεκτικό γραφικής παραστάσεως, ικανό να διακρίνει τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες μιας επιχείρησης από εκείνα άλλων επιχειρήσεων.»

¹⁵¹ Σύμφωνα με το λεξικό νομικών όρων της Οξφόρδης (A Concise Dictionary of Law, Oxford Reference, Second Edition, Oxford University Press, 1990), ως σήμα ορίζεται το διακριτικό σημείο (ή σύμβολο) το οποίο προσδιορίζει συγκεκριμένα προϊόντα ενός εμπόρου για το ευρύ κοινό. Το σημείο μπορεί να συνίσταται σε παραστάσεις ή λέξεις ή τον συνδυασμό των ως άνω. Ο έμπορος μπορεί να καταχωρήσει το σήμα του στο Γραφείο Σημάτων. Μετά την καταχώρηση απολαμβάνει το αποκλειστικό δικαίωμα χρήσης του σήματος αναφορικά με τα προϊόντα για τα οποία είναι κατατεθειμένο. Κάθε πρόσωπο ή εταιρεία που διαθέτει εμπορική σχέση με τα αγαθά, δικαιούται να

προϊόντα ή τις υπηρεσίες μιας επιχείρησης από εκείνα άλλων επιχειρήσεων.¹⁵² Αντίστοιχα στο άρθρο 2 της Οδηγίας 89/104 ορίζεται ότι «το σήμα μπορεί να συνίσταται από οποιαδήποτε σημεία, επιδεχόμενα γραφικής παραστάσεως, ιδίως δε από λέξεις...εικόνες..., εφόσον τα σημεία αυτά μπορούν από τη φύση τους να διακρίνουν τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες μιας επιχείρησης, από τα αντίστοιχα άλλων επιχειρήσεων...».¹⁵³

Ο όρος σημείο εννοεί τον υλικό φορέα¹⁵⁴ του σήματος, ο οποίος πρέπει να διαθέτει διακριτική ικανότητα,¹⁵⁵ και αυτοτέλεια σε σχέση με το σημαινόμενο εμπόρευμα ή την συσκευασία του και την υπηρεσία,¹⁵⁶ ώστε να συστήσει σήμα και απαιτητώς να είναι δεκτικό γραφικής παραστάσεως. Το σημείο πληροφορεί το κοινό για το δεσμό των προϊόντων με την επιχείρηση από την οποία προέρχονται.¹⁵⁷ Το τι μπορεί να αποτελέσει σημείο εναπόκειται στην επινοητικότητα του καταθέτη με την καταθεσιμότητα του σημείου να εξαρτάται από την διακριτική του ικανότητα και τη δυνατότητα γραφικής παράστασης.¹⁵⁸

Ιδιαίτερη σημασία και θεμελιώδη προϋπόθεση προστασίας του σήματος έχει η διακριτική του ικανότητα. Συγκεκριμένα το άρθρο 1 παρ 1 εδ. α αναφέρεται στην ικανότητα μιας ενδείξεως να διακρίνει γενικά εμπορεύματα ή υπηρεσίες, δηλαδή στην αφηρημένη διακριτική ικανότητα,¹⁵⁹ η οποία συνιστά βασικό εννοιολογικό στοιχείο του σήματος και εκτιμάται ανεξάρτητα από τα σημαινόμενα εμπόρευμα ή υπηρεσίες και τις αντιλήψεις των ενδιαφερόμενων κύκλων. Η συγκεκριμένη διακριτική ικανότητα είναι η ικανότητα του σήματος να διακρίνει τα σημαινόμενα προϊόντα ή υπηρεσίες και εκτιμάται σε σχέση με τα σημαινόμενα προϊόντα και υπηρεσίες καθώς το σήμα πρέπει να φέρει ορισμένα χαρακτηριστικά τα οποία αποκαλύπτουν την σχέση προϊόντος και επιχείρησης, ώστε να είναι ο υλικός φορέας του αντικειμένου του σχετικού δικαιώματος¹⁶⁰ και σε σχέση με την αντίληψη των καταναλωτών των συγκεκριμένων προϊόντων ή υπηρεσιών.

Αναφορικά με την προϋπόθεση της γραφικής παράστασης, αυτή συνιστά ουσιαστική, τυπική καθώς και θετική προϋπόθεση καταχώρησης του σήματος.¹⁶¹ Η ως άνω προϋπόθεση καθιερώνεται ώστε να καταστεί δυνατή η δημιουργία του μητρώου σημάτων, ώστε να διευκολύνεται η διενέργεια κρατικού ελέγχου και η διενέργεια ιδιωτικού κατασταλτικού ελέγχου. Ως γραφική παράσταση νοείται η

καταθέσει ένα σήμα. Το σήμα στα κράτη του common law δεν καταχωρείται στο αρμόδιο Γραφείο σημάτων αλλά συνδυάζεται με συγκεκριμένα προϊόντα με την καθιέρωση της χρήσης του.

¹⁵² Βλ. σχετικά Κουτσοχήνα (2004), σελ. 1, Μαρίνο, (2007), σελ.13.

¹⁵³ Σύμφωνα με την αποφ. ΔΕΚ από 25/1/2007, υπόθεση C-321/03 Dyson, σκέψη 32, η απαρίθμηση είναι ενδεικτική και όχι αποκλειστική, βλ. σχετικά Μαρίνο (2007) σελ. 37.

¹⁵⁴ Βλ. σχετικά Λιακόπουλο (2000), σελ. 313.

¹⁵⁵ Βλ. σχετικά Λιακόπουλο (2000), σελ. 313.

¹⁵⁶ Βλ. σχετικά Μαρίνο (2007) σελ. 38.

¹⁵⁷ Βλ. σχετικά Λιακόπουλο (2000), σελ. 313.

¹⁵⁸ Βλ. σχετικά Ρόκα (1996), σελ. 27.

¹⁵⁹ Βλ. σχετικά Μαρίνο (2007) σελ. 41.

¹⁶⁰ Βλ. σχετικά Λιακόπουλο (2000), σελ. 313.

¹⁶¹ Βλ. σχετικά Ρόκα (1996), σελ 28.

παράσταση του δηλούμενου ως σήματος σε επίπεδη επιφάνεια (δισδιάστατη παράσταση).¹⁶² Καταχωρίσιμο είναι ακόμη και σημείο το οποίο δεν μπορεί να γίνει αντιληπτό με την όραση, σύμφωνα με την απόφαση του ΔΕΚ Ralf Sieckman, αρκεί να είναι δεκτικό γραφικής παραστάσεως, η οποία είναι πλήρης, ευχερώς προσιτή, αντιληπτή και διαρκής.¹⁶³

Τα προβλεπόμενα σημεία στο νόμο, σύμφωνα με το αρθ. 1 παρ. 1 εδ. 2 του ν. 2239/94¹⁶⁴ είναι οι λέξεις, οι οποίες είναι καταθέσιμες ως σήμα εφόσον έχουν διακριτική ικανότητα. Οι λέξεις διαθέτουν διακριτική ικανότητα ακόμα και όταν χρησιμοποιούνται στην καθομιλουμένη αλλά δηλώνουν άσχετες έννοιες με τα διακρινόμενα προϊόντα, τα ονόματα φυσικών προσώπων ή τα ψευδώνυμα διότι αποτελούν εκδήλωση της προσωπικότητας του φυσικού προσώπου. Επίσης, από τον νόμο προβλέπονται για την κατάθεση ως σήμα, τα ονόματα νομικών προσώπων καθώς και η εμπορική επωνυμία, οι απεικονίσεις (εικαστικές παραστάσεις συγκεκριμένες ή αφηρημένες), κάθε μορφής σχέδια και ιδίως τα βιομηχανικά σχέδια και υποδείγματα, γράμματα και αριθμοί εφόσον διαθέτουν διακριτική ικανότητα, ηχητικά σήματα και μουσικές φράσεις, η συσκευασία και το σχήμα του προϊόντος και ο τίτλος εφημερίδας ή περιοδικού.¹⁶⁵ Η εμπορική επωνυμία μπορεί να κατατεθεί ή να χρησιμοποιηθεί, ως σήμα, παρά την ύπαρξη προηγούμενου ομοίου σήματος αλλά υπό την προϋπόθεση διακριτικής προσθήκης.¹⁶⁶

Το σήμα, ως διακριτικό γνώρισμα, συνιστά την 'ταυτότητα'¹⁶⁷ του προϊόντος ή της υπηρεσίας και ταυτόχρονα μεταφέρει στο καταναλωτικό κοινό πληροφορίες σχετικά με την προέλευση, τις ιδιότητες, το κύρος και τη φήμη των προϊόντων ή των υπηρεσιών που το φέρουν. Το σήμα δεν είναι μόνο δηλωτικό της ταυτότητας του εμπορεύματος αλλά και φορέας εμπορικής αξίας καθώς όχι μόνο μεταφέρει στον καταναλωτή πληροφορίες για ένα συγκεκριμένο εμπόρευμα ή υπηρεσία αλλά προωθεί και τις πωλήσεις του ωφελώντας τον επιχειρηματία.¹⁶⁸ Η προώθηση των πωλήσεων, ως αποτέλεσμα του σήματος, μπορεί να γίνει ως ένα βαθμό αυτοδύναμα λόγω της πρωτοτυπίας της ένδειξης, της ιδιαίτερης ποιότητας των εμπορευμάτων, της διαφήμισης και της φήμης της συγκεκριμένης επιχείρησης.¹⁶⁹

¹⁶² Βλ. σχετικά Μαρίνο (2007) σελ. 39.

¹⁶³ Βλ. απόφαση ΔΕΚ από 12/12/2002, υπόθεση C-273/00 Ralf Sieckmann.

¹⁶⁴ Βλ. σχετικά αρθ. 1 παρ. 1 εδ. 2 του ν. 2239/94, «Μπορούν να αποτελέσουν σήμα ιδίως οι λέξεις, τα ονόματα φυσικών ή νομικών προσώπων, τα ψευδώνυμα, οι απεικονίσεις, τα σχέδια, τα γράμματα, οι αριθμοί, οι ήχοι, συμπεριλαμβανομένων των μουσικών φράσεων, το σχήμα του προϊόντος ή της συσκευασίας του.» και αρθ. 1 παρ. 2 του ν. 2239/94, «Ως σήμα θεωρείται και ο τίτλος εφημερίδας ή περιοδικού.»

¹⁶⁵ Βλ. σχετικά Ρόκα (1996), σελ. 35-46.

¹⁶⁶ Βλ. σχετικά Γεωργακόπουλο Λ., Η χρήση επωνυμίας ως σήματος, κατατεθειμένου ή μη, ΔΕΕ 10/2001, σελ. 957.

¹⁶⁷ Βλ. σχετικά Ρόκα (1996), σελ. 91.

¹⁶⁸ Βλ. σχετικά Ρόκα (1996), σελ. 4, Margreth Barrett, Intellectual Property – Patents, Trademarks and Copyrights – (The Professor Series), Emanuel Publishing Corp., 1997, σελ. 78.

¹⁶⁹ Βλ. σχετικά Ρόκα (1996), σελ. 4.

1.1.1.1 Κατάθεση και Καταχώρηση του Σήματος

Το δικαίωμα στο σήμα αποκτάται με την καταχώρησή του, διαδικασία η οποία, σύμφωνα με το άρθρο 6 του ν. 2239/1994, ξεκινάει με την κατάθεση, από τον πληρεξούσιο δικηγόρο του ενδιαφερόμενου, στο Υπουργείο Ανάπτυξης, Δήλωσης, η οποία συντάσσεται σε ειδικό έντυπο, η μορφή και το περιεχόμενο της οποίας ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και συνοδεύεται από τα δικαιολογητικά, τα οποία ορίζονται στο αρθ. 6 παρ. 1 του νόμου. Δήλωση απόκτησης σήματος στην Ελλάδα, σύμφωνα με το άρθρο 33 παρ. 2 και 3, μπορεί να υποβληθεί και από φυσικό ή νομικό πρόσωπο (ημεδαπό ή αλλοδαπό), το οποίο έχει την επαγγελματική του εγκατάσταση εκτός Ελλάδας υπό την προϋπόθεση ότι στην χώρα εγκατάστασής του προστατεύεται το σήμα του και υπάρχει αμοιβαιότητα ως προς την προστασία των ελληνικών σημάτων.

Η κατάθεση του σήματος επιφέρει έννομες συνέπειες, καθώς προσδιορίζει την χρονική προτεραιότητα σε περίπτωση σύγκρουσης του σήματος με άλλο και την έναρξη προστασίας του σήματος καθώς επίσης δημιουργεί δικαίωμα προσδοκίας υπέρ του καταθέτη, το οποίο διαθέτει περιουσιακή αξία και είναι μεταβιβάστο. Ωστόσο το δικαίωμα στο σήμα αποκτάται από την καταχώρισή του. Από την στιγμή της καταχώρησής του το σήμα είναι αμετάβλητο με εξαίρεση τις προβλέψεις του άρθρου 7 του νόμου, σύμφωνα με το οποίο προβλέπεται για τον καταθέτη η δυνατότητα μη διεκδικήσεως δικαιωμάτων επί ορισμένων μη ουσιωδών στοιχείων του δηλωθέντος σήματος καθώς και η δυνατότητα δήλωσης περιορισμού των προϊόντων ή υπηρεσιών ακόμη και αν δεν αναφέρονται κατά λέξη στη δήλωση, προβλέψεις, οι οποίες εξασφαλίζουν την ελαστικότητα της καταθέσεως με σκοπό την αποφυγή της προβολής λόγων απαραδέκτου.¹⁷⁰

Η δήλωση κατάθεσης του σήματος γίνεται δεκτή μετά τον έλεγχο νομιμότητας (άρθρο 8 παρ. 1) τον οποίο ασκεί η Διοικητική Επιτροπή Σημάτων, το τριμελές όργανο τα μέλη της οποίας διορίζονται με απόφασή του Υπουργού Εμπορίου που εκδίδεται τον Σεπτέμβριο κάθε δεύτερου έτους (η σύνθεση και η λειτουργία της ΔΕΣ προβλέπεται στα άρθρα 8-9). Οι συνεδριάσεις της επιτροπής είναι δημόσιες και πραγματοποιούνται σε ώρες και ημέρες που ορίζονται από πρόεδρο στην αρχή κάθε έτους και γνωστοποιούνται στο γραφείο της αρμόδιας διευθύνσεως.

Σε περίπτωση αντιδικίας κατά τον έλεγχο νομιμότητας του σήματος, η ΔΕΣ καλεί τους διαδίκους ενώπιόν της και μετά από συζήτηση της υπόθεσης και αφού λάβει υπόψη της τα δεδομένα που αφορούν την δήλωση κατά τη στιγμή της συζήτησης αποφασίζει σχετικά με το απαράδεκτο της δήλωσης και την κάνει ολικά ή μερικά δεκτή, διαφορετικά την απορρίπτει.

Σε περίπτωση που η δήλωση κατάθεσης γίνει δεκτή από την ΔΕΣ τότε κάθε τρίτος, ο οποίος έχει έννομο συμφέρον για τους λόγους απαραδέκτου των άρθρων 3

¹⁷⁰ Βλ. σχετικά Μαρίνο (2007), σελ. 63 και 141-143.

και 4 αλλά και κάθε επιμελητήριο, μόνο για λόγους απόλυτου απαραδέκτου καθώς τα επιμελητήρια λειτουργούν για την προστασία του γενικού συμφέροντος,¹⁷¹ μπορεί να ασκήσει τριτανακοπή ενώπιον του ΔΕΣ ή των διοικητικών δικαστηρίων εντός τεσσάρων μηνών, προθεσμία, η οποία μετρά από την 16^η του επόμενου μήνα από την δημοσίευση στο ΔΕΒΙ. Επιπλέον, επιτρέπεται προσφυγή κατά των αποφάσεων της ΔΕΣ ενώπιον του τριμελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών από οποιονδήποτε έχει έννομο συμφέρον καθώς και η άσκηση των ενδίκων μέσων τα οποία προβλέπονται από τον κώδικα διοικητικής δικονομίας και αναίρεση ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας. Επίσης, σύμφωνα με το άρθρο 12, για κάθε τρίτο, ο οποίος έχει έννομο συμφέρον, προβλέπεται το δικαίωμα παρεμβάσεως στην διοικητική διαδικασία ενώπιον της ΔΕΣ για την παραδοχή ή μη δηλώσεως καταθέσεως.

Το σήμα γίνεται δεκτό με αμετάκλητη απόφαση της ΔΕΣ ή των διοικητικών δικαστηρίων και σημειώνεται στο βιβλίο σημάτων (άρθρο 14 παρ. 1) με την λέξη «κατεχωρήθη».¹⁷² Μετά την καταχώρηση του σήματος δημιουργείται ο απόλυτος χαρακτήρας του δικαιώματος σε αυτό και ως χρόνος δημιουργίας του θεωρείται ο χρόνος υποβολής της δήλωσης¹⁷³. Η ενέργεια της καταχώρισης έχει αναδρομική ισχύ, σύμφωνα με το άρθρο 15, η οποία νοείται ως έκφανση της αρχής της προτεραιότητας.

1.1.1.2 Το Δικαίωμα στο Σήμα

Η έννοια του σήματος δεν είναι κοινή για όλα τα κράτη παρά μόνο για τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, λόγω της εναρμόνισης των νομοθεσιών τους.¹⁷⁴ Συνεπώς, μεταξύ των ξένων δικαίων υπάρχουν διαφοροποιήσεις ως προς τη κτήση του δικαιώματος στο σήμα. Το δικαίωμα στο σήμα δημιουργείται είτε με τη χρήση του στις συναλλαγές είτε με την καταχώρισή του σε δημόσια βιβλία μετά από δικαστική ή διοικητική πράξη για την έγκριση της σχετικής ένδειξης.¹⁷⁵

¹⁷¹ Βλ. σχετικά απόφαση 4771/1998 ΣτΕ, ΕΕμπΔ 2000, σελ 797.

¹⁷² Βλ. Γεωργακόπουλο, Η χρήση επωνυμίας ως σήματος, κατατεθειμένου ή μη – η ρύθμιση της σχέσης διαφορετικών διακριτικών και το προβάδισμα της επωνυμίας στο δίκαιο της βιομηχανικής ιδιοκτησίας (γνωμ.), ΔΕΕ 10/2001, σελ. 958, όπου αναλύει ότι «Ο Ν. 2239/1994 δεν άφησε αρρυθμιστά τα μη κατατεθειμένα σήματα των οποίων την ύπαρξη θέσπισε αφ' ενός ως λόγους μη εγκρίσεως μεταγενεστέρου σήματος και α' φετέρου ως λόγους διαγραφής του μεταγενεστέρου σήματος. Ειδικότερα: α) Σήματα φήμης του εξωτερικού, έστω μη κατατεθειμένα, εμποδίζουν την κατάθεση μεταγενεστέρου σήματος (άρθρο 4 παρ. 1 εδ. γ' Ν 2239/1994), β) Σήματα παγκοίνως γνωστά έχουν την ίδια συνέπεια (άρθρο 4 παρ. 2 εδ. γ' Ν 2239/1994), γ) Σήματα χρησιμοποιούμενα ήδη στις συναλλαγές (άρθρο 4 παρ. 3 εδ. α' Ν 2239/1994) και δ) Σήματα κατατεθειμένα στο εξωτερικό, μη καταχωρισμένα όμως στην Ελλάδα εμποδίζουν την κατάθεση άλλων, (άρθρο 4 παρ. 3 εδ. γ' Ν 2239/1994).

¹⁷³ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 455, όπου θεωρεί ότι η καταχώρηση έχει αναδρομική ενέργεια.

¹⁷⁴ Βλ. σχετικά Κουτσοχήνα (2004), σελ. 6.

¹⁷⁵ Βλ. σχετικά Λιακόπουλο (2000), σελ. 309.

Συγκεκριμένα, στις ΗΠΑ δεν αρκεί η καταχώρηση ενός σήματος αλλά απαιτείται και καθιέρωση του σήματος με την χρήση του στις συναλλαγές (Lanham Act)¹⁷⁶.

1.1.1.2.1 Η Νομική Φύση του Δικαιώματος στο Σήμα

Το δικαίωμα στο σήμα έχει διαπλασθεί ως απόλυτο και αποκλειστικό δικαίωμα, εξοπλισμένο με θετικές και αρνητικές εξουσίες,¹⁷⁷ και ο περιουσιακός του χαρακτήρας καθώς και η διάστασή του υπόκεινται αναφορικά με την κτήση του, την οικονομική του εκμετάλλευση και την απώλειά του, στο τυπικό σύστημα.¹⁷⁸ Ο απόλυτος χαρακτήρας του σήματος είναι αντικειμενικά και χρονικά περιορισμένος.¹⁷⁹ Χρονικά, η προστασία του σήματος εκτείνεται για μια δεκαετία, ωστόσο, η παράτασή της είναι δυνατή. Αντικειμενικά, περιορίζεται με τον περιορισμό της εξουσίας του δικαιούχου να αποκλείει τρίτους από το να χρησιμοποιούν το σήμα, καθώς η εξουσία του δικαιούχου ισχύει μόνο για τα προϊόντα και τις υπηρεσίες, τις οποίες προορίζεται το σήμα να διακρίνει σύμφωνα με δήλωση κατάθεσής του.¹⁸⁰

Το δικαίωμα στο σήμα ως απόλυτο παρέχει στον δικαιούχο εξουσίες θετικού και αρνητικού περιεχομένου.¹⁸¹ Η εξουσία θετικού περιεχομένου επιτρέπει στον δικαιούχο να χρησιμοποιεί την ένδειξη ώστε να διακρίνονται τα όμοια ή παρόμοια προϊόντα μεταξύ τους και ασκείται με την αποκλειστική, εκ μέρους του δικαιούχου, χρήση του σήματος ενώ η αρνητική εξουσία σε περίπτωση προσβολής του δικαιώματος του δικαιούχου, παρέχει στον τελευταίο την δυνατότητα επιδίωξης άρσης ή παράλειψης της προσβολής και αποζημίωσής του.¹⁸² Το σήμα του δικαιούχου προσβάλλεται από τρίτο, όταν δεν του επιτρέπεται να επιτελέσει τη νόμιμη λειτουργία της εξατομίκευσης των προϊόντων κατά την πηγή προέλευσής τους¹⁸³. Όταν η πράξη προσβολής προσκαλεί κίνδυνο σύγχυσης στο κοινό καθώς η χρήση του σήματος από τρίτο μπορεί να αποτελεί παραποίηση ή απομίμηση του σήματος¹⁸⁴. Ως προς τον προστατευτικό σκοπό του δικαίου των σημάτων κατά την νεότερη αλλοδαπή θεωρία, φαίνεται να συνυπάρχουν ισότιμα τόσο ο σκοπός προστασίας του σήματος ως ιδιωτικού δικαιώματος, όσο και ο σκοπός της

¹⁷⁶ Βλ. σχετικά Λιακόπουλο (2000), σελ. 309 όπου αναφέρει ότι στην πρόσφατη τροποποίηση του Lanham Act προστέθηκε φράση σύμφωνα με την οποία ένα σήμα μπορεί να κατατεθεί ακόμα κι αν υπάρχει καλή τη πίστει πρόθεση χρήσης του.

¹⁷⁷ Βλ. σχετικά Μαρίνο (2007), σελ. 7.

¹⁷⁸ Βλ. σχετικά Ρόκα (2006), σελ. 6.

¹⁷⁹ Βλ. σχετικά Λιακόπουλο (2000), σελ. 311.

¹⁸⁰ Βλ. σχετικά Λιακόπουλο (2000), σελ. 312.

¹⁸¹ Βλ. σχετικά Λιακόπουλο (2000), σελ. 311, Κουτσοχίνα (2004), σελ. 8.

¹⁸² Βλ. σχετικά Ρόκα (2006) σελ. 7.

¹⁸³ Βλ. σχετικά Λιακόπουλο (2000), σελ. 312.

¹⁸⁴ Βλ. σχετικά Λιακόπουλο (2000), σελ. 312, και απόφαση 375/2007 Μον. Πρωτ. Θεσπ. όπου μεταξύ άλλων αναλύεται ότι «...η μεν παραποίηση του σήματος συνίσταται στην πιστή ή κατά κύρια μέρη αντιγραφή του, η δε απομίμηση αυτού στην ιδιαίτερη προσέγγιση προς το ξένο σήμα, η οποία ως εξαρτώμενη από την οπτική ή ηχητική εντύπωση, την οποία προκαλεί η όλη παράσταση, ανεξάρτητα από τις επιμέρους ομοιότητες και διαφορές είναι δυνατό να προκαλέσει στο κοινό (και όχι ιδιαίτερα στον προσεκτικό καταναλωτή) σύγχυση ως προς την προέλευση του προϊόντος μιας συγκεκριμένης επιχείρησης.», ΔΕΕ 3/2008, σελ. 50.

προστασίας των καταναλωτών κατά την επιλογή των προϊόντων που αγοράζουν.¹⁸⁵ Ο περιουσιακός χαρακτήρας του δικαιώματος στο σήμα συνίσταται στη δυνατότητα οικονομικής εκμετάλλευσης του σήματος, είτε με την ελεύθερη μεταβίβασή του με ή χωρίς την επιχείρηση εν ζωή ή αιτία θανάτου, είτε με την παράλληλη κατάθεση και άδεια χρήσης είτε με την κατάθεση του σήματος παραλλαγμένου με έγγραφη συναίνεση του δικαιούχου.¹⁸⁶

Ως προς την νομική φύση του δικαιώματος στο σήμα, αυτό δεν ταυτίζεται με τον υλικό φορέα του αντικειμένου του δικαιώματος στο σήμα, όπως εσφαλμένα το ταυτίζει το άρθρο 1 του ν. 2239/94. Το δικαίωμα δεν προστατεύει το δημιουργικό μέρος του σήματος δηλαδή την γραφική παράσταση αλλά την ικανότητά του να διακρίνει ορισμένα εμπορεύματα ή υπηρεσίες καθώς και το δικαίωμα σε αυτό, με εξαίρεση τα σήματα φήμης τα οποία προστατεύονται ανεξαρτήτως των εμπορευμάτων ή των υπηρεσιών που διακρίνουν¹⁸⁷. Η γραφική παράσταση ή σύμφωνα με τον νόμο «κάθε σημείο επιδεκτικό γραφικής παράστασης» είναι ο φορέας του αντικειμένου του δικαιώματος στο σήμα και αντικείμενο του δικαιώματος στο σήμα είναι ένα άυλο αγαθό,¹⁸⁸ η διακριτική ικανότητα του σημείου, δηλαδή της γραφικής παράστασης.¹⁸⁹ Ως εκ τούτου, το σημείο πρέπει να ενσωματώνει διακριτική ικανότητα ώστε να δικαιολογείται ο απόλυτος χαρακτήρας του δικαιώματος στο σήμα.

Σύμφωνα με το άρθρο 2 το δικαίωμα για αποκλειστική χρήση του σήματος αποκτάται μόνο με την καταχώρησή του. Ως εκ τούτου το δικαίωμα στο σήμα είναι απόλυτο καθώς η χρήση του από τον δικαιούχο είναι αποκλειστική και η προστασία του διασφαλίζεται μέσω του τυπικού συστήματος με την τήρηση ορισμένων διατυπώσεων¹⁹⁰. Η καταχώριση πραγματοποιείται με σχετική σημείωση από την αρμόδια υπηρεσία στο βιβλίο σημάτων και την παραδοχή του σήματος από την διοικητική επιτροπή σημάτων εφόσον δεν έχουν ασκηθεί τα προβλεπόμενα ένδικα βοηθήματα.

1.1.1.2.2 Η Γένεση του Δικαιώματος στο Σήμα

Η γένεση του δικαιώματος στο σήμα υπόκειται σε ορισμένες προϋποθέσεις, οι οποίες διακρίνονται σε ουσιαστικές και τυπικές.¹⁹¹

1.1.1.2.2.1 Οι Ουσιαστικές Προϋποθέσεις

¹⁸⁵ Βλ. σχετικά Χρυσάνθη, Ζητήματα γενικής θεωρίας του δικαίου των σημάτων, ΔΕΕ 8-9/2008, σελ. 944.

¹⁸⁶ Βλ. σχετικά Ρόκα (1996), σελ. 8.

¹⁸⁷ Βλ. σχετικά Ρόκα (2004), σελ. 92.

¹⁸⁸ Βλ. σχετικά Γεσίου-Φαλτσή (2001) σελ. 961 όπου μεταξύ άλλων αναφέρεται «...μπορούν να υπαχθούν στη διαδικασία της κατασχέσεως των ειδικών περιουσιακών στοιχείων ... και το δικαίωμα επί του σήματος (άρθρα 20-23 ν. 1998/1939)... κατά ρητή νομοθετική διάταξη (άρθρο 23 ν. 1998/1939), το σήμα μπορεί να κατασχεθεί μόνο με την επιχείρηση, εκτός αν ως σήμα χρησιμοποιείται το όνομα του φορέα της επιχειρήσεως, οπότε δεν μπορεί να μεταβιβασθεί ούτε με την επιχείρηση (23 παρ. 4 ν. 1998)».

¹⁸⁹ Βλ. σχετικά Ρόκα (1996), σελ. 6.

¹⁹⁰ Βλ. σχετικά Λιακόπουλο (2000), σελ. 311.

¹⁹¹ Βλ. Αντωνόπουλο σελ. 400.

Οι ουσιαστικές προϋποθέσεις πρέπει να πληρούνται κατά τον χρόνο κατάθεσης της δήλωσης ενός σήματος¹⁹² και συνίστανται σε υποκειμενικές, οι οποίες αφορούν τον φορέα του σήματος και σε αντικειμενικές, οι οποίες αφορούν το περιεχόμενο του σήματος.

1.1.1.2.2.2 Οι Υποκειμενικές Προϋποθέσεις

1.1.1.2.2.2.1 Αναφορικά με τον Καταθέτη του Σήματος

Σήμα μπορεί να καταθέσει κάθε νομικό πρόσωπο ιδιωτικού ή δημοσίου δικαίου, οι υπό ίδρυση εταιρείες (καταθέτουν το σήμα στο όνομά τους) και οι ενώσεις προσώπων με νομική προσωπικότητα (αν πρόκειται για αφανή εταιρεία φορέας καθίσταται ο εμφανής εταίρος), οι οποίες ασκούν ή πρόκειται να ασκήσουν επιχείρηση, καθώς περισσότερα πρόσωπα από κοινού δημιουργώντας κοινωνία δικαιώματος, την οποία ρυθμίζουν οι συνδικαιούχοι με μεταξύ τους σύμβαση¹⁹³. Ο καταθέτης του σήματος στην Ελλάδα μπορεί να είναι έλληνας υπήκοος ή αλλοδαπός και δεν είναι υποχρεωμένος να διατηρεί την επαγγελματική του εγκατάσταση στην Ελλάδα καθώς, αν την διατηρεί εκτός Ελλάδος και έχει αποκτήσει αλλοδαπό σήμα, προστατεύεται βάσει των όρων της Διεθνούς Συμβάσεως των Παρισίων. Ωστόσο, πρέπει να τονίσουμε ότι για λόγους οικονομικής ελευθερίας εκτός συγκεκριμένων περιπτώσεων¹⁹⁴ η απόκτηση σήματος δεν είναι υποχρεωτική.

Δεν προβλέπονται περιορισμοί στο είδος της επιχείρησης για την κατάθεση σήματος και ως εκ τούτου η επιχείρηση μπορεί να είναι παραγωγής ή εμπορίας προϊόντων ή παροχής υπηρεσιών καθώς επίσης και γεωργική, κτηνοτροφική ή αλιευτική. Οι εκδοτικές επιχειρήσεις, δε, έχουν την δυνατότητα να καταθέσουν σήμα ως τίτλο των εφημερίδων ή των περιοδικών τους (1 α. ν. 13/1945).

Ως προϊόντα θεωρούνται όλα τα κινητά πράγματα (αρθ. 9 β.δ. 20/27.12.1939, όπου ταξινομούνται κατά κλάσεις), τα οποία ο καταθέτης μπορεί να παράγει για τον εαυτό του αλλά και για τρίτους.¹⁹⁵ Τα προϊόντα πρέπει να διαθέτουν αυτοτελή χρησιμότητα, να κυκλοφορούν νόμιμα και να αποτελούν αυτοτελή αντικείμενα συναλλαγών. Για παράδειγμα δεν μπορεί ο φορέας μια επιχείρησης να καταθέσει σήμα για τα βοηθητικά προϊόντα, τα οποία χρησιμοποιεί για την πώληση του κύριου προϊόντος της δραστηριότητάς του, όπως για παράδειγμα για το χαρτί περιτυλίγματος του προϊόντος που εμπορεύεται. Αντίστοιχα το εν λόγω χαρτί θα φέρει το σήμα του παραγωγού του ή το σήμα του κύριου προϊόντος. Συχνά ένα προϊόν ή μια υπηρεσία μπορεί να φέρει περισσότερα από ένα σήματα, εκ των οποίων το ένα είναι το κύριο σήμα που εξυπηρετεί κυρίως την λειτουργία της προέλευσης και τα άλλα διακρίνουν τα διάφορα είδη και του διαφορετικούς τύπους των προϊόντων της ίδιας επιχείρησης.

¹⁹² Βλ. απόφαση ΣτΕ 3836/2002.

¹⁹³ Βλ. σχετικά Μαρίνο (2007) σελ. 136.

¹⁹⁴ Βλ. Αντωνόπουλο (2005), σελ. 401 φαρμακευτικά, διαιτητικά, καλλυντικά ιδιοσκευάσματα, κτηνιατρικά φαρμακευτικά σκευάσματα.

¹⁹⁵ Βλ. Αντωνόπουλο (2005), σελ. 404.

1.1.1.2.2.2 Αναφορικά με την Υπαρξη και Λειτουργία Επιχείρησης.

Ο φορέας του σήματος αρκεί να έχει σοβαρή πρόθεση εκμετάλλευσής του και δεν είναι απαραίτητο, για την απόκτησή του, να διαθέτει και λειτουργεί επιχείρηση κατά την υποβολή της δήλωσης κατάθεσης του σήματος. Ωστόσο, το άρθρο 17 ορίζει την πενταετή αδιάλειπτη αχρησία ως λόγο διαγραφής. Αυτό συμβαίνει για πρακτικούς λόγους καθώς πριν την κυκλοφορία ενός προϊόντος ή μιας υπηρεσίας και για να εισαχθεί και καταστεί αυτό οικείο στο καταναλωτικό κοινό, χρειάζεται η διαφήμισή του, διαδικασία, η οποία εξυπηρετείται από την χρήση του σήματος.¹⁹⁶ Επιπλέον, ο καταθέτης δικαιούται σε περίπτωση μη χρήσης του δικαιώματος του στο σήμα για δική του επιχείρηση ή για την κυκλοφορία προϊόντων ή υπηρεσιών, έχει τη δυνατότητα να εκμεταλλευτεί το δικαίωμά του στο σήμα αδειοδοτώντας για την χρήση του σήματός του κάποιον τρίτο με την παραχώρηση σε αυτόν αδείας παράλληλης κατάθεσης ή χρήσης του εν λόγω σήματος.

1.1.1.2.2.3 Οι Αντικειμενικές Προϋποθέσεις

Οι αντικειμενικές προϋποθέσεις διακρίνονται σε θετικές και σε αρνητικές προϋποθέσεις.

1.1.1.2.2.3.1 Οι Θετικές Αντικειμενικές Προϋποθέσεις

Οι θετικές αντικειμενικές προϋποθέσεις, όπως αναλύονται κατωτέρω, προσδιορίζουν καταφατικά τα χαρακτηριστικά που πρέπει να έχει μια ένδειξη ώστε να κατατεθεί ως σήμα και προσδιορίζονται κυρίως στο αρθ. 1 του ν. 2239 αλλά και στην νομολογία.

α) Το σήμα πρέπει να είναι επιδεκτικό γραφικής παράστασης και να έχει αυτοτέλεια έναντι του προϊόντος που διακρίνει. Αν δεν συμπίπτει με το διακρινόμενο προϊόν μπορεί να αποτελείται και από το σχήμα του προϊόντος ή ενός τμήματός του ή της συσκευασίας του.

β) Η ένδειξη που κατατίθεται για σήμα πρέπει να διαθέτει διακριτική ικανότητα ώστε να προσδιορίζει την προέλευση των προϊόντων ή υπηρεσιών από ορισμένη επιχείρηση καθώς και να διακρίνει την προέλευση των προϊόντων μιας επιχείρησης από μια άλλη. Με αυτό τον τρόπο αποκτά αυτοτέλεια έναντι των διακρινόμενων προϊόντων.¹⁹⁷

γ) Ως σήμα γίνονται δεκτές προς κατάθεση οι ενδείξεις που γίνονται αντιληπτές καταρχήν με την όραση (οι λέξεις, τα ονόματα φυσικών ή νομικών προσώπων, τα ψευδώνυμα, οι απεικονίσεις, τα σχέδια, τα γράμματα και οι αριθμοί) αλλά και τα ηχητικά σήματα, οι μουσικές φράσεις καθώς και ο διασχηματισμός των προϊόντων ή της συσκευασίας τους. Ως σήματα δεν γίνονται δεκτές οι οσφραντικές παραστάσεις και οι παραστάσεις που γίνονται αντιληπτές με την αφή διότι δεν μπορούν να αποτυπωθούν στο βιβλίο σημάτων.

¹⁹⁶ Βλ. Αντωνόπουλο (2005), σελ. 402.

¹⁹⁷ Βλ. Αντωνόπουλο (2005), σελ. 406.

δ) Ως σήμα γίνονται δεκτά τα ονόματα φυσικών ή νομικών προσώπων όταν ανήκουν στον καταθέτη του σήματος. Αν ένα όνομα έχει ήδη κατατεθεί, τότε ο δεύτερος καταθέτης πρέπει να προσθέσει κάποιο διακριτικό γνώρισμα προκειμένου να αποφύγει τον κίνδυνο σύγχυσης.

ε) Ως σήμα γίνονται δεκτά ο τίτλος εφημερίδας, περιοδικού και συλλεκτικού έργου που εκδίδει εκδοτική επιχείρηση, ενώ δεν εμπίπτουν στη διάταξη ο τίτλος βιβλίου που έχει επιλεγεί από τον συγγραφέα του ή ο τίτλος εντύπων που προορίζονται για το προσωπικό μιας επιχείρησης.

1.1.1.2.3.2 Αρνητικές Αντικειμενικές Προϋποθέσεις ή Απαράδεκτα Σήματα.

Οι αρνητικές προϋποθέσεις προβλέπονται στα άρθρα 3 και 4 του ν. 2239 /94 και διακρίνονται σε δύο κατηγορίες, τις απόλυτες και τις σχετικές (απόλυτοι λόγοι απαραδέκτου και σχετικοί λόγοι απαραδέκτου). Στην κατηγορία των απολύτως απαραδέκτων σημάτων υπάγονται οι ενδείξεις, οι οποίες δεν μπορούν σε καμία περίπτωση να γίνουν δεκτές προς κατάθεση και στην δεύτερη κατηγορία υπάγονται οι ενδείξεις, οι οποίες δεν μπορούν αν κατατεθούν από μόνες τους αλλά μπορεί να γίνουν δεκτές προς κατάθεση αν συνδυαστούν με άλλες ενδείξεις ή προσλάβουν ιδιαίτερη μορφή». Ο έλεγχος του απαραδέκτου πραγματοποιείται αυτεπαγγέλτως¹⁹⁸ από την ΔΕΣ κατά την συζήτηση ενώπιον της Διοικητικής Επιτροπής Σημάτων και όχι κατά το χρόνο κατάθεσης. Οπότε, μια ένδειξη μπορεί να χαρακτηριστεί σχετικά απαράδεκτη κατά το χρόνο κατάθεσης αλλά λόγω της χρήσης της μέχρι την στιγμή της συζήτησης ενώπιον της ΔΕΣ να έχει διακριτική δύναμη και να καταστεί δεκτή.¹⁹⁹ Ωστόσο, για την εξέταση των λόγων απαραδέκτου δεν ισχύει το ίδιο σε όλα τα κράτη μέλη της Ε.Ε. καθώς η Οδηγία 89/104 δεν συμπεριέλαβε την εν λόγω διοικητική διαδικασία, με αποτέλεσμα σε κράτη όπως η Γερμανία, η Αυστρία και οι Κάτω Χώρες, αυτεπάγγελτα εξετάζονται μόνο τα απόλυτα απαράδεκτα ενώ στην Ιταλία και τη Γαλλία η διαδικασία διαπίστωσης λόγων απαραδέκτου στηρίζεται στην διαδικασία προσφυγής.²⁰⁰

1.1.1.2.4 Λόγοι Σχετικού Απαραδέκτου

Τα σχετικά απαράδεκτα αποσκοπούν στην προστασία του ιδιωτικού συμφέροντος του δικαιούχου προγενέστερου σήματος, άλλου δικαιώματος βιομηχανικής ή πνευματικής ιδιοκτησίας ή δικαιώματος επί της προσωπικότητας.²⁰¹ Η σχετικότητα των απαραδέκτων κρίνεται βάσει δύο κανόνων, ήτοι ενός κανόνα δικονομικού δικαίου και ενός κανόνα ουσιαστικού δικαίου, οι οποίοι εντοπίζονται στο αρθ. 3 παρ. 3 «κατά παρέκκλιση των διατάξεων των εδ. β, γ και δ της παρ. 1 του παρόντος άρθρου, σημείο γίνεται δεκτό για καταχώρηση, εφόσον μέχρι την τελευταία συζήτηση για την παραδοχή του απέκτησε διακριτικό χαρακτήρα λόγω της χρήσεώς του». Σύμφωνα με τον ουσιαστικό κανόνα, μια ένδειξη, η οποία είναι σχετικά

¹⁹⁸ Βλ. Ρόκα (2004), σελ. 106.

¹⁹⁹ Βλ. Αντωνόπουλο (2005), σελ. 410.

²⁰⁰ Βλ. σχετικά Μαρίνο (2007) σελ. 84.

²⁰¹ Βλ. Σχετικά Μαρίνο (2007) σελ. 87.

απαράδεκτη μπορεί να γίνει δεκτή ως σήμα, αν έχει αποκτήσει διακριτική δύναμη λόγω της χρήσης της στην σχετική αγορά και έχει επικρατήσει στις συναλλαγές ως διακριτικό γνώρισμα ενός συγκεκριμένου προϊόντος. Για τον υπολογισμό του μεγέθους επικράτησης ενός σήματος στην αγορά λαμβάνονται υπόψη αντικειμενικά κριτήρια, όπως για παράδειγμα το μερίδιο αγοράς που αντιστοιχεί στο σήμα, η διάρκεια της χρήσης, η γεωγραφική έκταση, το ποσοστό των ενδιαφερομένων που αναγνωρίζει τα σχετικά προϊόντα κλπ.

Ο δικονομικός χαρακτήρας της διάταξης αφορά το χρονικό σημείο κατά το οποίο κρίνεται αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις, ώστε το σήμα να γίνει παραδεκτό από σχετικά απαράδεκτο. Συγκεκριμένα ο χρόνος κατά τον οποίο κρίνεται αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις είναι η τελευταία συζήτηση για την παραδοχή του σήματος και σε περίπτωση που η διακριτική ικανότητα χαθεί μετά από αυτό το σημείο, τότε το συνιστά λόγο διαγραφής του.

1.1.1.2.2.4.1 Προγενέστερα Δικαιώματα

1.1.1.2.2.4.1.1 Προγενέστερο Εθνικό ή Κοινοτικό Σήμα ή Προγενέστερη Δήλωση Κατάθεσης

Σύμφωνα με το άρθρο 4²⁰² παρ. 1 υπάρχει σχετικός λόγος απαραδέκτου όταν υπάρχει διπλή ταύτιση ή ομοιότητα του σήματος με προγενέστερο²⁰³ σήμα και του προϊόντος ή της υπηρεσίας, που προστατεύει το απαράδεκτο σήμα με εκείνα τα οποία προστατεύει το προγενέστερο σήμα.²⁰⁴ Ως προγενέστερα σήματα, δε, νοούνται σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 2 τα ημεδαπά και κοινοτικά σήματα, τα οποία έχουν καταχωρηθεί πριν την υποβολή δήλωσης για την μεταγενέστερη ένδειξη, οι προγενέστερες δηλώσεις ημεδαπών και κοινοτικών σημάτων, τα αλλοδαπά σήματα, τα οποία είναι παγκοίμως γνωστά κατά την έννοια του άρθρου 6δς ΔΣ Παρισίων, τα κοινοτικά σήματα των οποίων εγκύρως προβάλλεται η αρχαιότητα στην Ελληνική επικράτεια, έναντι εθνικού σήματος.

²⁰² Βλ. Μάσουλας, Συνοπτικές παρατηρήσεις επί του σχεδίου νόμου «περί σημάτων» Ελληνική Δικαιοσύνη 2007, σελ. 316, όπου παρατηρείται για το άρθρο 4 παρ. 1 ότι «Εκ της διατύπωσης του νόμου (4.1 «δεν γίνεται δεκτό προς καταχώρηση») δημιουργείται η εντύπωση, ότι το αίτημα πρέπει να υποβληθεί και είναι παραδεκτό μόνο στο στάδιο μέχρι και της καταχώρησης.»

²⁰³ Βλ. σχετικά Μαρίνο, Οι λόγοι σχετικού απαραδέκτου (άρθρο 4 ν. 2239/1994) – Συγχρόνως μερικές παρατηρήσεις για την αρχή της ιδιωτικής αυτονομίας στο δίκαιο των σημάτων, ΧρΙΔ Ε/2005, σελ. 678-679, όπου αναλύεται εκτενώς η έννοια του προγενέστερου σήματος κατά το άρθρο 4 παρ. 2 του νόμου.

²⁰⁴ Βλ. Αντωνόπουλο, Προστασία σύνθετων διακριτικών γνωρισμάτων – Έκταση προστασίας σχετικών απαράδεκτων σημάτων – Κατάθεση σήματος αντίθετη στην καλή πίστη και κακόπιστη κατάθεση (γνωμ.), ΔΕΕ 2/2003, σελ. 124, όπου συμπεραίνεται ότι «Όταν στην νεότερη ένδειξη δεν επαναλαμβάνονται τα κείρια, αλλά τα δευτερεύοντα – ασθενέστερα συστατικά του σήματος, που δεν ασκούν επιρροή στη συνολική αντίληψή του, ο κίνδυνος σύγχυσης θα πρέπει να αποκλειστεί. Και όταν η νεότερη ένδειξη περιέχει ολικά ή μερικά, τα ίδια ή παρόμοια ασθενή στοιχεία του παλαιότερου σήματος – ο ιδιαίτερος συνδυασμός των οποίων τους είχε προσδώσει τη διακριτική ικανότητα που το καθένα μόνο του στερούνταν και είχε συντελέσει στην παραδοχή του σήματος – αλλά σε διαφορετικό συνδυασμό που περιλαμβάνει και πρόσθετα στοιχεία, λεκτικά, εικονικά ή χρωματικά, έτσι ώστε η συνολική εντύπωση που προξενεί στον μέσης παρατηρητικότητας καταναλωτή να είναι διαφορετική, τότε επίσης θα πρέπει να αποκλειστεί ο κίνδυνος σύγχυσης.»

1.1.1.2.2.4.1.2 Προγενέστερο Δικαίωμα μη Καταχωρημένου Σήματος ή άλλου Διακριτικού Σημείου

Σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 3 είναι απαράδεκτη η ένδειξη η οποία προσκρούει σε δικαίωμα μη καταχωρημένου σήματος ή άλλων διακριτικών σημείων ή γνωρισμάτων που χρησιμοποιούνται στις συναλλαγές υπό την προϋπόθεση ότι έχουν αποκτηθεί πριν την ημερομηνία καταθέσεως της δήλωσης του εν λόγω σήματος. Ωστόσο, το γεγονός ότι σε αυτή τη περίπτωση το δικαίωμα αποκτάται χωρίς την κρατική σύμπραξη δημιουργεί αμφιβολίες, ως προς το χρονικό σημείο κτήσης τους.

1.1.1.2.2.4.1.3 Προγενέστερο Δικαίωμα Βιομηχανικής ή Πνευματικής Ιδιοκτησίας ή Δικαίωμα Προσωπικότητας

Πρόκειται για την σύγκρουση με κατά κανόνα εικαστικά έργα που απαρτίζουν είτε εικαστικό σήμα είτε σύνθετο καθώς και μικρές μουσικές συνθέσεις, οι οποίες ενδέχεται να καταταθούν ως ηχητικό σήμα. Τα συγκεκριμένα δικαιώματα πρέπει να είναι προγενέστερα απόλυτα και αποκλειστικά.

1.1.1.2.2.4.1.4 Προγενέστερο Δικαίωμα Προσωπικότητας

Βάσει του άρθρου 4 παρ. 3 στοιχ. β είναι απαράδεκτη η κατάθεση ονόματος, ψευδωνύμου ή εικόνας τρίτου ως σήμα, κατάθεση, η οποία είναι αποδεκτή μόνο με την συναίνεση του τρίτου.²⁰⁵ Άλλως μια τέτοια κατάθεση δημιουργεί και θέμα προσβολής της προσωπικότητας του φορέα του ονόματος ή της εικόνας.

1.1.1.2.2.4.1.5 Προγενέστερο Δικαίωμα επί Σήματος Καταχωρημένου και Χρησιμοποιούμενου στο Εξωτερικό

Σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 3 στοιχ. γ, ένδειξη, η οποία δημιουργεί σύγχυση με σήμα το οποίο έχει καταχωρηθεί και χρησιμοποιείται στο εξωτερικό δεν γίνεται δεκτή, αν έγινε κακόπιστα από τον αιτούντα.

1.1.1.2.2.4.2 Ο Κίνδυνος Σύγχυσης

Ο κίνδυνος σύγχυσης δημιουργείται από τη χρήση ενός μεταγενέστερου παρόμοιου διακριτικού γνωρίσματος προς ένα προγενέστερο σήμα και μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο συμβάσεως μεταξύ των μερών, ήτοι των δικαιούχων των σημάτων. Μια τέτοια σύμβαση περιέχει ρυθμίσεις για τον τρόπο χρήσης των διακριτικών γνωρισμάτων και οριοθέτηση των εμπορευμάτων ή των αγορών στα οποία θα χρησιμοποιούνται τα δύο διακριτικά γνωρίσματα. Ο δικαιούχος του προγενέστερου σήματος δεσμεύεται να μην ασκήσει προσφυγή κατά του μεταγενέστερου σήματος και ο νέος καταθέτης δεσμεύεται να το χρησιμοποιεί μόνο για ορισμένες κατηγορίες προϊόντων ή υπηρεσιών και να μην υποβάλλει αίτηση διαγραφής για το προγενέστερο σήμα.

Ο κίνδυνος σύγχυσης διακρίνεται σε κίνδυνο συγχύσεως εν στενή και εν ευρεία έννοια. Ο κίνδυνος συγχύσεως με την στενή έννοια διακρίνεται σε έμμεσο και

²⁰⁵ Βλ. σχετικά Μαρίνο (2007) σελ. 128.

άμεσο. Έμμεσος είναι ο κίνδυνος συγχύσεως, ο οποίος συντρέχει κυρίως στην περίπτωση απομίμησης σήματος και άμεσος ο κίνδυνος, ο οποίος συντρέχει στην περίπτωση των παραποποιημένων προϊόντων. Κίνδυνος συγχύσεως, σε ευρεία έννοια,²⁰⁶ υπάρχει όταν το καταναλωτικό κοινό διακρίνει μεν ότι τα προϊόντα προέρχονται²⁰⁷ από διαφορετικές επιχειρήσεις, πλην όμως λόγω των ομοιοτήτων²⁰⁸ μεταξύ των δύο σημάτων, δύναται να σχηματίσει την εντύπωση ότι υπάρχει σχέση συνεργασίας μεταξύ των δύο επιχειρήσεων.²⁰⁹

1.1.1.2.2.5 Απολύτως Απαράδεκτα Σήματα

Οι λόγοι απόλυτων απαράδεκτων εξυπηρετούν το δημόσιο συμφέρον και αποτρέπουν την καταχώρηση ορισμένων ενδείξεων και σημείων ως σημάτων. Το άρθρο 3 περιορίζει το χώρο που έχει ανοίξει το άρθρο 1 και προσδιορίζει τα όρια της αξιώσεως που έχει ο καταθέτης να καταχωρηθεί το σημείο που καταθέτει ως σήμα.²¹⁰ Αναλύονται τόσο στο αρθ. 1 όσο και στο αρθ. 3 του ν. 2239/94, ως κάτωθι:

α) Βάσει του άρθρου 1, απαράδεκτα είναι τα σημεία που δεν είναι επιδεκτικά γραφικής παράστασης σε επίπεδη επιφάνεια όπως για παράδειγμα οι ενδείξεις όσφρησης, γεύσης και αφής για τον λόγο ότι δεν μπορούν να αποτυπωθούν στο μητρώο σημάτων, το οποίο εξυπηρετεί τον έλεγχο για την ύπαρξη όμοιων ή παρόμοιων σημάτων. Οι τρισδιάστατες ενδείξεις ή ενδείξεις οι οποίες συνίστανται αποκλειστικά στο σχήμα του προϊόντος ή δηλώνουν αποκλειστικά τα χαρακτηριστικά του προϊόντος δεν γίνονται δεκτές ως σήματα.²¹¹

β) Οι ενδείξεις, οι οποίες δεν διαθέτουν διακριτικό χαρακτήρα, δεν καταχωρούνται ως σήμα. Το συγκεκριμένο κριτήριο αναφέρεται στην ικανότητα της ένδειξης να διακρίνει και να εξατομικεύει τα συγκεκριμένα εμπορεύματα ή υπηρεσίες για τα οποία έχει κατατεθεί.²¹² Ο διακριτικός χαρακτήρας των ενδείξεων εξετάζεται σε συνδυασμό με την λειτουργία προέλευσης, την οποία επιτελεί το σήμα για το

²⁰⁶ Βλ. σχετικά Μαρίνος, Ο κίνδυνος συγχύσεως στο δίκαιο των σημάτων – Η νομολογία του ΔΕΚ και οι επιδράσεις της στο ν. 2239/1994, ΧρΙΔ Δ/2004, όπου μεταξύ άλλων αναφέρεται ότι «Το ΔΕΚ υιοθετεί μια ευρεία έννοια του κινδύνου συγχύσεως, η οποία δορυφορεί την επίσης ευρεία θεώρηση της λειτουργίας προέλευσης».

²⁰⁷ Βλ. σχετικά Χρυσάνθη, Ελεύθερος ανταγωνισμός. Λειτουργία προέλευσης και κίνδυνος συγχύσεως στο δίκαιο των σημάτων, ΕπισκεΔ Α/2007, σελ. 37, όπου μεταξύ άλλων αναφέρεται ότι «...η λειτουργία της προέλευσης δεν είναι το καθοριστικό κριτήριο για να εκτιμηθεί τότε συντρέχει κίνδυνος συγχύσεως και μέχρι ποίου σημείου θα τύχει αστικής προστασίας το σήμα.».

²⁰⁸ Βλ. σχετικά Κυπρούλη (και εκεί παραπομπές), σημειώσεις επί της αποφάσεως 7460/1999 του Εφ. Αθ., ΔΕΕ 2/2000, σελ. 157, όπου αναλύει ότι «Η σύνδεση των εννοιών «ομοιότητα σήματος» και «κίνδυνος συγχύσεως» είναι προϊόν μια πορείας, από τη μία νομολογιακής – η οποία εφάρμοσε κανόνες του δικαίου του αθέμιτου ανταγωνισμού-, από την άλλη νομοθετικής (κατόπιν εναρμονίσεως της ελληνικής νομοθεσίας με την ευρωπαϊκή Οδηγία του Συμβουλίου 21.12.1998-89/104), η οποία ανάγει το δικαίωμα στο σήμα σε δικαίωμα έτι περισσότερο απόλυτο και αυτοτελές, αποσυνδεδεμένο από την επιχείρηση».

²⁰⁹ βλ. σχετικά Χρυσάνθη Χρ., Ζητήματα γενικής θεωρίας του δικαίου των σημάτων, ΔΕΕ 8-9/2008, σελ. 947.

²¹⁰ Βλ. σχετικά Μαρίνο, Οι λόγοι σχετικού απαράδεκτου (άρθρο 4 ν. 2239/1994) – Συγχρόνως μερικές παρατηρήσεις για την αρχή της ιδιωτικής αυτονομίας στο δίκαιο των σημάτων, ΧρΙΔ Ε/2005, σελ 675.

²¹¹ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005) σελ. 436.

²¹² Βλ. σχετικά Ρόκα σελ. 107.

προϊόν ή την υπηρεσία που το φέρει. Συγκεκριμένα για τις ξενόγλωσσες ενδείξεις σύμφωνα με το ΣτΕ²¹³ δεν είναι η εννοιολογική τους σημασία που εξετάζεται αλλά το μέγεθος της καθιέρωσής τους στο ελληνικό λεξιλόγιο.

γ) Οι περιγραφικές ενδείξεις, οι οποίες δηλώνουν είτε με λέξεις είτε με παραστάσεις διάφορα χαρακτηριστικά στοιχεία των διακρινόμενων προϊόντων ή υπηρεσιών, όπως οι προσδιορισμοί της ποσότητας, της ποιότητας, του είδους, της αξίας, των ιδιοτήτων και γενικά, οι ενδείξεις, οι οποίες είναι δηλωτικές των ιδιοτήτων ή της γεωγραφικής προέλευσης²¹⁴ του προϊόντος ή της υπηρεσίας και απαραίτητως στερούνται διακριτικού χαρακτήρα.²¹⁵ Το είδος του προϊόντος και οι γεωγραφικές ενδείξεις μπορούν αν χρησιμοποιηθούν μόνο με το σήμα και μόνο ως προσδιοριστικές δηλώσεις του προϊόντος αν το όνομα του παραγωγού αποτελεί το κύριο και ουσιώδες στοιχείο του σήματος.²¹⁶ Ακόμα κι αν δεν στερούνται διακριτικού χαρακτήρα, οι περιγραφικές ενδείξεις συνιστούν ειδικό λόγο απαραδέκτου (άρθρο 20 παρ. 1 ν. 2239/94) καθώς ο λόγος του απαραδέκτου καταχώρησης είναι η προστασία της ελεύθερης χρήσης των συγκεκριμένων περιγραφικών ενδείξεων από τους ανταγωνιστές.²¹⁷ Συγκεκριμένα οι περιγραφικές ενδείξεις αφορούν το είδος του προϊόντος, δηλαδή προσδιορίζουν την σύνθεση ή την ποιότητά του, ή την ποιότητα της υπηρεσίας, τον προορισμό του προϊόντος ή της υπηρεσίας, την ποσότητα και την αξία του προϊόντος (οι οποίες αναφέρονται στην μονάδα μέτρησης), και τον τόπο προέλευσης²¹⁸. Τα σήματα που συντίθενται εν μέρει από περιγραφικές ενδείξεις και δεν αποτελούνται στο σύνολό τους από αυτές, γίνονται δεκτά αν η συνολική εντύπωση την οποία προκαλούν διαθέτει διακριτική δύναμη.²¹⁹

²¹³ Βλ. ΕΕμπΔ 1984 σελ. 497.

²¹⁴ Βλ. Κολιάτση, παρατηρήσεις επί της αποφάσεως 330/2007 του ΑΠ, ΕΕμπΔ 2007, σελ. 430, όπου αναλύεται ότι «...ως προς τις ενδείξεις που μπορούν να χρησιμεύουν προς δήλωση της γεωγραφικής προέλευσης των προϊόντων για τα οποία ζητείται η καταχώριση του σήματος, γίνεται δεκτό ότι υπάρχει γενικό συμφέρον να παραμείνουν στη διάθεση όλων, όχι μόνο λόγω της ικανότητάς τους να δηλώνουν ενδεχομένως την ποιότητα και άλλες ιδιότητες των οικείων προϊόντων, αλλά ιδίως λόγω της ικανότητας να επηρεάζουν ποικιλοτρόπως τις προτιμήσεις των καταναλωτών...».

²¹⁵ Βλ. σχετικά Λιακόπουλο (2000) σελ. 344, απόφαση της 9.3.06 ΔΕΚ υπόθεση C-421/04 Matratzen Concord AG, όπου το Δικαστήριο απαντά ότι «...δεν εμποδίζεται η καταχώριση, εντός κράτους-μέλους, ως εθνικού σήματος, λέξεως η οποία αποτελεί δάνειο από τη γλώσσα άλλου κράτους – μέλους, στην οποία η λέξη αυτή στερείται διακριτικού χαρακτήρα ή είναι περιγραφική των προϊόντων ή των υπηρεσιών για τα οποία ζητείται η καταχώριση, εκτός αν οι ενδιαφερόμενοι κύκλοι στο κράτος – μέλος εντός του οποίου ζητείται η καταχώριση είναι ικανοί να αντιληφθούν τη σημασία της λέξεως αυτής».

²¹⁶ Βλ. σχετικά απόφαση 330/2007 ΑΠ Α2' Τμ. ΔΕΕ 8-9/2007, σελ. 914.

²¹⁷ Βλ. Ρόκα (2004), σελ. 109.

²¹⁸ Βλ. Αντωνόπουλο σελ. 423, όπου αναλύει ότι από τις ενδείξεις γεωγραφικής προέλευσης εξαιρούνται οι ονομασίες προέλευσης, οι οποίες προσδίδουν ποιότητα στα προϊόντα το οποίο διακρίνουν και προέρχονται από ορισμένη περιοχή.

²¹⁹ Βλ. Αντωνόπουλο σελ. 427, Χρυσάνθη, Ελεύθερος ανταγωνισμός. Λειτουργία προέλευσης και κίνδυνος συγχύσεως στο δίκαιο των σημάτων, ΕπισκεΔ Α/2007, σελ. 38, όπου αναφέρεται ότι «Από πολύ νωρίς έγινε νομοθετικά δεκτό ότι ακόμα και περιγραφικές ή κοινόχρηστες ενδείξεις μπορούν να καταχωρηθούν ως σήματα, αν έχουν αποκτήσει δευτερεύουσα μη περιγραφική έννοια (ή διακριτικό χαρακτήρα, κατά τη φρασεολογία του αρ. 3 παρ. 3 ν. 2239/94 – το ίδιο ίσχυε και υπό τον α.ν. 1998/38 αρ. 3 παρ. 1 εδαφ. α, in fin).».

δ) Οι κοινόχρηστες ενδείξεις (άρθρο 17 παρ. 1 στοιχ. γ ν. 2239/94 όπου προβλέπεται ότι το σήμα διαγράφεται²²⁰ εάν, συνεπεία της συμπεριφοράς ή αδράνειας του δικαιούχου, το σήμα έχει καταστεί κοινόχρηστο), οι οποίες αν και αρχικά διέθεταν διακριτική ικανότητα, λόγω της ευρείας χρήσης τους στις συναλλαγές από πολλές επιχειρήσεις του ίδιου ή διαφόρων κλάδων έχασε την διακριτική της ικανότητα και εξελίχθηκε σε ονομασία ενός προϊόντος ή κατηγορίας προϊόντων ή υπηρεσιών ανεξαρτήτως της προέλευσής τους. Κοινόχρηστες θεωρούνται λέξεις ή εκφράσεις της καθομιλουμένης αλλά και της οικονομικής και διαφημιστικής γλώσσας. Ωστόσο, για να χαρακτηριστεί μια ένδειξη ως κοινόχρηστη πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα συγκεκριμένα προϊόντα ή οι υπηρεσίες που πρόκειται να διακρίνει.²²¹ Έτσι, είναι νοητό μια ένδειξη να έχει καταστεί κοινόχρηστη για συγκεκριμένα προϊόντα ή υπηρεσίες, να διατηρεί όμως τη διακριτική της ικανότητα για προϊόντα ή υπηρεσίες άλλου είδους.²²² Η έννοια του κοινοχρήστου δεν περιορίζεται μόνο στα προϊόντα και τις υπηρεσίες που προορίζεται να διακρίνει αλλά και κατά τόπο υπό την έννοια ότι μια ένδειξη που θεωρείται κοινόχρηστη κατά την αντίληψη των κατά τόπο σχετικών συναλλακτικών κύκλων, σε διαφορετική γεωγραφική περιοχή μπορεί να διαθέτει διακριτική ικανότητα.²²³ Ως εκ τούτου αν μια ένδειξη καταστεί κοινόχρηστη πριν την κατάθεσή της, τότε δεν γίνεται δεκτή ως απαράδεκτη και αν καταστεί κοινόχρηστη μετά την κατάθεσή της, ως σήμα, διαγράφεται βάσει του άρθρου 17 παρ. 1γ. Ωστόσο, πιθανή είναι η μετάπτωση μιας κοινόχρηστης ένδειξης σε ένδειξη δεκτή προς κατάθεση ως σήμα, σε περίπτωση που παύσουν να ισχύουν τα ως άνω χαρακτηριστικά των κοινόχρηστων ενδείξεων.²²⁴

ε) Απαράδεκτες είναι οι ενδείξεις, οι οποίες είναι αντίθετες στη δημόσια τάξη ή στα χρηστά ήθη δηλαδή αντίθετες στις επικρατούσες οικονομικές, πολιτικές, πολιτιστικές αισθητικές και θρησκευτικές αντιλήψεις δηλαδή ενδείξεις οι οποίες προσβάλλουν έντονα το αίσθημα της ηθικής και την αισθητική του μέσου ανθρώπου.²²⁵

δ) Απαράδεκτες προς καταχώρηση είναι οι ενδείξεις, οι οποίες αποτελούνται αποκλειστικά ή εν μέρει από σημαίες, κρατικά εμβλήματα, θρησκευτικά σύμβολα, θυρεούς, σημεία μεγάλης συμβολικής αξίας, σημεία και επισήματα κρατών, όπως αναφέρεται στο άρθρο 6 τρις της Συμβάσεως των Παρισίων.²²⁶

²²⁰ Βλ. απόφαση 8784/2003 Μον. Πρωτ. Αθ. όπου αναφέρεται ότι «...όπως σαφώς συνάγεται από τις προαναφερόμενες διατάξεις και ιδίως εκείνες των άρθρων 17 και 18 του ίδιου νόμου, η προστασία του σήματος εξακολουθεί μέχρι της νομίμου διαγραφής του και δεν επηρεάζεται από το ότι έγινε παγκοίμως γνωστό ή και κοινόχρηστο. Στην τελευταία περίπτωση, κατά το άρθρο 17 παρ. 1 περ. γ' του ίδιου νόμου, δημιουργείται λόγος διαγραφής του σήματος και όχι παύση της προστασίας (ΑΠ 335/1994 Νοβ 43, 243, ΑΠ 1585/1991 ΕΛΔ 34, 323) ΔΕΕ 1/2004, σελ. 273.

²²¹ Βλ. σχετικά Ρόκα (2004), σελ. 112.

²²² Βλ. σχετικά Τζουγανάτο Δ., Έννοια και προϋποθέσεις του κοινόχρηστου σήματος – ενσωμάτωση σήματος σε νεότερο σημείο (γνωμ.), ΔΕΕ 6/2006, σελ. 574.

²²³ Βλ. σχετικά Ρόκα (1978), σελ. 62.

²²⁴ Βλ. σχετικά Λιακόπουλο (2000) σελ. 341.

²²⁵ Βλ. Ρόκα σελ. 114.

²²⁶ Βλ. απόφαση 10720/1997 Τριμ. Διοικ. Πρωτ. Αθ., Ελληνική Δικαιοσύνη 39, σελ. 1207, όπου αναλύεται ότι «...δεν επιτρέπεται να καταχωρηθούν ως σήματα όχι μόνο τα κρατικά σύμβολα και

ε) Οι παραπλανητικές ενδείξεις, οι οποίες σωρευτικά²²⁷ δεν ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα αναφορικά με τα προσδιοριστικά στοιχεία, τις ιδιότητες του προϊόντος ή της υπηρεσίας, την ποιότητα ή την γεωγραφική του προέλευση με σκοπό να επηρεάσουν ευμενώς την αγοραστική βούληση του καταναλωτή²²⁸ και δημιουργούν κίνδυνο παραπλάνησης του μέσου καταναλωτή σχετικά με τις ιδιότητες του προϊόντος.²²⁹

στ) Ενδείξεις αντίθετες στην καλή πίστη ή κακόπιστες, ανεξάρτητα από τον κίνδυνο δημιουργίας σύγχυσης, όπως η κατάθεση σήματος το οποίο διαγράφηκε λόγω αδυναμίας του αρχικού δικαιούχου του να το ανανεώσει εντός της νομίμου προθεσμίας ή η κατάθεση ενδείξεως, η οποία αν και δεν έχει κατατεθεί χρησιμοποιείται στις συναλλαγές και διακρίνει προϊόντα ή υπηρεσίας φήμης ή η κατάθεση ενδείξεως, η οποία μοιάζει με προκατατεθειμένο σήμα άλλης επιχείρησης.²³⁰

1.1.1.3 Η Οικονομική Ερμηνεία του Σήματος

Στην δεκαετία του 80' η επικρατούσα άποψη, η οποία διατυπώθηκε στις ΗΠΑ από τους Landes και Posner θεωρούσε ως δικαιολογητικό λόγω αναγνώρισης και προστασίας των εμπορικών σημάτων, την χρήση τους από τους παραγωγούς για την βελτίωση του επιπέδου πληροφόρησης των καταναλωτών σχετικά με τα διαθέσιμα στην αγορά προϊόντα και τα ποιοτικά τους χαρακτηριστικά και για τον περιορισμό του οικονομικού κόστους απόκτησης αυτής της πληροφόρησης.²³¹ Στις περισσότερες περιπτώσεις αγοραπωλησίας προϊόντων, λόγω της πληροφοριακής ασυμμετρίας, οι πωλητές διαθέτουν καλύτερη πληροφόρηση σε σχέση με τα μη εμφανή χαρακτηριστικά των προϊόντων από τους αγοραστές. Τα εμφανή χαρακτηριστικά του σήματος, δε, μπορούν εύκολα να αντιγραφούν από τους ανταγωνιστές, με αποτέλεσμα, τα μη εμφανή στοιχεία των προϊόντων να είναι αυτά που τα διακρίνουν από τα ανταγωνιστικά. Ο οικονομικός ρόλος²³² του σήματος είναι να βοηθήσει τον καταναλωτή να αναγνωρίσει τα μη εμφανή χαρακτηριστικά του προϊόντος, δηλαδή

εμβλήματα, τα οποία κάθε κράτος έχει κατοχυρώσει αλλά και τα σημεία εκείνα τα οποία, χωρίς να αποτελούν σύμβολα του κράτους, έχουν αποκτήσει μεγάλη συμβολική σημασία λόγω ιστορικής και πολιτιστικής διαδρομής.»

²²⁷ Βλ. Αντωνόπουλο (2005), σελ. 432.

²²⁸ βλ. Ρόκα σελ. 114.

²²⁹ Βλ. απόφαση 293/2008 ΣτΕ, ΕΕμπΔ 2009, σελ. 161, όπου αναφέρεται ότι «...το εν λόγω απαράδεκτο δεν υφίσταται όταν πρόκειται για τόπο, ο οποίος είτε είναι τελείως άγνωστος στον μέσο καταναλωτή είτε είναι απίθανο να εκληφθεί απ' αυτόν, ως ο πραγματικός τόπος παραγωγής του προϊόντος.»

²³⁰ βλ. Αντωνόπουλο σελ. 435.

²³¹ Βλ. σχετικά Χρυσάνθη, Ζητήματα γενικής θεωρίας του Δικαίου των Σημάτων, ΔΕΕ 8-9/2008, σελ. 943.

²³² Βλ. σχετικά Μαρίνο, Σύγχρονο δίκαιο σημάτων και προστασία του καταναλωτή: Μύθος ή άλλοθι;, ΧρΙΔ 2007, σελ. 865, όπου αναλύεται ότι «Υπό αυτή τη θεώρηση των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, η οποία στηρίζεται στην οικονομική ανάλυση του δικαίου, η έννομη τάξη έχει τρεις στόχους: 1. Την αποτελεσματική προστασία του φορέα του δικαιώματος έναντι πράξεων προσβολής... 2. Τη διευκόλυνση του μέσου παραχώρησης αδειών εκμετάλλευσης... 3. Τη δημιουργία ενός νομικού πλαισίου, όπου τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας επενεργούν θετικά στον ανταγωνισμό και στη βιομηχανική ανάπτυξη.»

πληροφορίες, οι οποίες δεν παρέχονται στον καταναλωτή με αναλυτικό τρόπο, όπως για παράδειγμα τα συστατικά του προϊόντος, αλλά μέσω ενός συμβόλου με έναν ιδιαίτερο συνδυασμό χαρακτηριστικών.²³³ Η ως άνω λειτουργία του σήματος καλύπτει την πληροφοριακή ασυμμετρία μεταξύ του αγοραστή και του πωλητή.

Η αποτελεσματικότητα της οικονομικής λειτουργίας του σήματος, για τα προϊόντα, τα οποία αγοράζονται σε σταθερή βάση από έναν καταναλωτή, εξαρτάται από την ικανότητα των καταναλωτών να ανακαλέσουν στη μνήμη τους το σήμα και τις πληροφορίες που έχουν συνδέσει με αυτό, από την αδυναμία των ανταγωνιστών να σχεδιάσουν παρόμοια παραπλανητικά σήματα, από την αναποφασιστικότητα των εταιρειών να μεταβάλουν τα χαρακτηριστικά ή την ποιότητα των προϊόντων.²³⁴ Για τα προϊόντα, τα οποία δε αγοράζονται με σταθερή συχνότητα από έναν καταναλωτή, το σήμα εμμέσως καθιερώνει ένα επίπεδο ποιότητας, το οποίο εκτείνεται είτε σε μια κατηγορία προϊόντων είτε σε άσχετα προϊόντα, τα οποία προέρχονται από την ίδια επιχείρηση.

1.1.1.4 Οι Αρχές του Δικαίου των Σημάτων

Οι αρχές του δικαίου των σημάτων περιλαμβάνουν τις γενικότερες αρχές του δικαίου της βιομηχανικής ιδιοκτησίας καθώς και αρχές ειδικότερες για τα σήματα.

1.1.1.4.1 Οι Αρχές του Δικαίου Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας

1.1.1.4.1.1 Η Αρχή της Υλικής Ενσωμάτωσης

Αντικείμενο του δικαιώματος βιομηχανικής ιδιοκτησίας δεν είναι το ενσώματο αγαθό, δηλαδή οι λέξεις ή οι εικόνες, οι οποίες αποτελούν το σήμα.²³⁵ Τα δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας αποκτούν αντικείμενο από τη στιγμή που η δημιουργική ιδέα υλοποιείται στο χώρο της τεχνικής και των διακριτικών γνωρισμάτων.²³⁶ Συγκεκριμένα, η ιδέα εμφανίζεται με την μορφή του διακριτικού γνωρίσματος. Στο χώρο των διακριτικών γνωρισμάτων η υλική ενσωμάτωση επιτυγχάνεται με λέξεις, όταν πρόκειται για λεκτικά διακριτικά γνωρίσματα ή με παραστάσεις, όταν πρόκειται για παραστατικά διακριτικά γνωρίσματα. Το αρθ. 1 επιτρέπει και τα ηχητικά σήματα αλλά και το σχήμα του προϊόντος ή της συσκευασίας του (ανάγλυφες ενδείξεις), ωστόσο αποκλείει τα οσφρητικά σήματα και σήματα αφής.²³⁷ Το άυλο αγαθό της βιομηχανικής ιδιοκτησίας, δηλαδή η ικανότητα του σημείου να διακρίνει το προϊόν ή την υπηρεσία,²³⁸ παραμένει αυτοτελής έναντι της υλικής του ενσωμάτωσης και δεν ταυτίζεται με αυτό καθώς διαθέτει δική του αξία

²³³ Βλ. σχετικά Economides Nicholas, *Economics of Trademarks*, Trade Marks Reporter, Vol. 78, p. 526.

²³⁴ Βλ. σχετικά Economides Nicholas, *Trademarks*, New Palgrave dictionary of Economics and the Law, 1997, p. 7.

²³⁵ Βλ. σχετικά Λιακόπουλο (2000), σελ. 154.

²³⁶ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 192.

²³⁷ Βλ. σχετικά Ρόκα (2006), σελ. 6.

²³⁸ Βλ. σχετικά Λιακόπουλο (2000), σελ. 154.

και εξυπηρετεί ιδιαίτερα συμφέροντα, ως εκ τούτου το σήμα δεν ταυτίζεται με τις λέξεις ή τις παραστάσεις που το αποτελούν.²³⁹

1.1.1.4.1.2 Η Αρχή της Δημοσιότητας

Όπως γενικότερα στο δίκαιο των συναλλαγών, και στο δίκαιο της βιομηχανικής ιδιοκτησίας η δημοσιότητα ανταποκρίνεται στο αίτημα για διαφάνεια, πρόγνωση και πληροφόρηση των συναλλασσομένων σχετικά με τις υπάρχουσες νομικές σχέσεις.²⁴⁰ Εν προκειμένω, το σήμα καλείται να ενημερώσει και να πληροφορήσει τους συναλλασσόμενους αφενός προς όφελος του συναλλασσόμενου κοινού, το οποίο δικαιούται να γνωρίζει τον δικαιούχο των άυλων αγαθών ιδιαίτερα όταν πρόκειται για διακριτικά γνωρίσματα, τα οποία διακρίνουν τον έμπορο, την επιχείρησή του καθώς και τα εμπορεύματα που κυκλοφορούν στην αγορά, αφετέρου προς όφελος του φορέα του άυλου αγαθού, ο οποίος έχει εύλογο συμφέρον, ιδιαίτερα όταν η περιουσιακή του αξία είναι σημαντική, να γνωρίζουν οι τρίτοι, οι οποίοι συναλλάσσονται μαζί του, με σαφήνεια την νομική του κατάσταση.

Η δημοσιότητα στο δίκαιο των σημάτων είναι τυπική καθώς το σύστημα δημοσιότητας δεν εγγυάται τη νομική ύπαρξη του δικαιώματος στο σήμα αλλά και ουσιαστική, καθώς εξασφαλίζει την αξιοπιστία των καταχωρήσεων στα σχετικά βιβλία.²⁴¹ Η τυπική δημοσιότητα ολοκληρώνεται με την καταχώρηση των άυλων αγαθών στα σχετικά εμπορικά μητρώα δημοσιότητας, τα οποία παρέχουν στους τρίτους τη δυνατότητα να ενημερώνονται. Με την δημοσιότητα επιτυγχάνεται και ο στόχος της ασφάλειας δικαίου και της ασφάλειας των συναλλαγών στις έννομες σχέσεις καθώς και η καλή πίστη στις συναλλαγές. Τοιουτοτρόπως, η ουσιαστική δημοσιότητα κατοχυρώνει την εμπιστοσύνη εκείνου που συμβουλευεται τα δημόσια βιβλία, εξασφαλίζοντας την αλήθεια του περιεχομένου των σχετικών εγγραφών.²⁴² Η αρχή της δημοσιότητας διαθέτει συστατική λειτουργία, όταν ασκεί την θεραπευτική λειτουργία,²⁴³ καθώς η δημοσίευση ή η παράλειψή της οδηγεί στην επέλευση ή στη μη επέλευση έννομης συνέπειας και θεραπεύει τυχόν ελαττώματα του δημοσιευμένου, σχετικού με το άυλο αγαθό, γεγονόςτος.

Συγκεκριμένα, για τα σήματα ισχύει ένα ειδικό σύστημα δημοσιότητας, σύμφωνα με το οποίο, τηρούνται ξεχωριστά βιβλία ημεδαπών ατομικών σημάτων καθώς και βιβλία ημεδαπών συλλογικών σημάτων. Τα εν λόγω βιβλία είναι δημόσια και προσβάσιμα σε κάθε ενδιαφερόμενο και σε αυτά καταχωρούνται και γεγονότα όπως η μεταβίβαση του σήματος, η απόκτηση άδειας παράλληλης κατάθεσης και η διαγραφή του σήματος. Οι περιλήψεις δε των καταχωρήσεων δημοσιεύονται και στο

²³⁹ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 192.

²⁴⁰ Βλ. σχετικά Λιακόπουλο (2000), σελ. 156.

²⁴¹ Βλ. σχετικά Ρόκα (2006), σελ. 10.

²⁴² Βλ. σχετικά Λιακόπουλο (2000), σελ. 156-157, Αντωνόπουλο (2005), σελ. 200.

²⁴³ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 198.

Δελτίο Εμπορικής και Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας, το οποίο συνιστά τεύχος της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως²⁴⁴.

1.1.1.4.1.3 Η Αρχή του Κλειστού Αριθμού των Δικαιωμάτων Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας

Το σήμα, ως αντικείμενο απόλυτου και αποκλειστικού δικαιώματος υπάγεται στην αρχή του κλειστού αριθμού των δικαιωμάτων, η οποία σημαίνει, ότι τα δικαιώματα, τα οποία παρέχουν στα άυλα αγαθά εξουσία απόλυτη, άμεση και κατά παντός είναι μόνο εκείνα, τα οποία ορίζει ο νόμος, και το περιεχόμενό τους ορίζεται στο νόμο δεσμευτικά.²⁴⁵ Δηλαδή, η ιδιωτική βούληση δεν μπορεί να δημιουργήσει νέα απόλυτα δικαιώματα σε άυλα αγαθά, ούτε να παρέμβει διαπλαστικά στο περιεχόμενο των δικαιωμάτων, τα οποία προβλέπει ο νόμος.²⁴⁶ Η εν λόγω αρχή εξυπηρετεί την ανάγκη για ασφάλεια δικαίου και την ανάγκη των καταναλωτών να εμπιστεύονται ένα σαφές νομοθετικό πλαίσιο, ώστε να περιορίζεται ο κίνδυνος σύγχυσης των καταναλωτών.²⁴⁷

1.1.1.4.1.4 Η Αρχή της Χρονικής Προτεραιότητας

Η αρχή της χρονικής προτεραιότητας αποσκοπεί στην επίλυση των συγκρούσεων ανάμεσα στα δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας.²⁴⁸ Συγκεκριμένα για τη σύγκρουση των δικαιωμάτων στα διακριτικά γνωρίσματα, πρέπει να σημειωθεί ότι τα διακριτικά γνωρίσματα ανεξάρτητα από την κατηγορία τους είναι ισότιμα μεταξύ τους.²⁴⁹ Ωστόσο, η σύγκρουση είναι σχετικά συχνή καθώς είναι δυνατό να συγκρουσθούν στο ίδιο σήμα περισσότερες άδειες κατάθεσης με απόλυτη και αποκλειστική εξουσία. Επιπλέον, η σύγκρουση των δικαιωμάτων εμφανίζεται τόσο μεταξύ διακριτικών γνωρισμάτων της ίδια κατηγορίας όσο και μεταξύ διακριτικών γνωρισμάτων διαφορετικής κατηγορίας. Η σύγκρουση αίρεται βάσει της αρχής της χρονικής προτεραιότητας δηλαδή παραμένει σε ισχύ το δικαίωμα εκείνου, ο οποίος κατέθεσε πρώτος το σήμα του και διαγράφεται το μεταγενέστερο σήμα.²⁵⁰ Αξίζει να επισημανθεί ότι στην περίπτωση του σήματος για την εφαρμογή της αρχής αναζητάται το χρονικό σημείο κατάθεσης της δήλωσης σήματος και όχι το σημείο γένεσης του δικαιώματος, το οποίο επέρχεται με την σχετική απόφαση της αρμόδιας αρχής.²⁵¹ Είναι δυνατό μια ένδειξη να αποτελεί συγχρόνως αντικείμενο σήματος και απλού διακριτικού γνωρίσματος, σε αυτή τη περίπτωση εφαρμόζεται η αρχή της χρονικής προτεραιότητας, αν το σήμα είναι προγενέστερο, ενώ εξετάζεται κατά πόσο

²⁴⁴ Βλ. σχετικά αρθ. 34 ν. 2239/94.

²⁴⁵ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 208.

²⁴⁶ Βλ. σχετικά Λιακόπουλο (2000), σελ. 160.

²⁴⁷ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 209.

²⁴⁸ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 213.

²⁴⁹ Βλ. Κυπρούλη σημειώσεις επί της απόφασης 4760/2001 Εφ. Αθ., ΔΕΕ 10/2001, σελ. 993, όπου αναλύεται ότι «...η αρχή της χρονικής προτεραιότητας ισχύει τόσο για το σήμα όσο και το διακριτικό γνώρισμα, παρά το γεγονός ότι διέπονται από διαφορετικούς κανόνες δικαίου. Σύμφωνα είναι και η θεωρία (Α. Δελούκα, Χ. Χρυσάνθης, Δίκαιο Σημάτων, επιμ. Ν. Ρόκας, 1996 σελ. 60-61 και 72 και Δ. Τζουγανάτος, Αθέμιτος ανταγωνισμός, επιμ. Ν. Ρόκας, 1996 σελ. 343).

²⁵⁰ Βλ. σχετικά Λιακόπουλο (2000), σελ. 163.

²⁵¹ Βλ. σχετικά Φουντεκίδη (2003), σελ. 55.

έχει καθιερωθεί στο σύνολο της ελληνικής αγοράς η χρήση του διακριτικού δικαιώματος, οπότε διατηρείται σε ισχύ το διακριτικό γνώρισμα.²⁵²

1.1.1.4.1.5 Η Αρχή της Εδαφικότητας

Στη βιομηχανική ιδιοκτησία, τα σχετικά δικαιώματα και οι σχέσεις ανταγωνισμού αναγνωρίζονται ρυθμίζονται αποκλειστικά από το δίκαιο του κράτους, στο οποίο ζητείται προστασία ή αναπτύσσονται οι κρίσιμες ανταγωνιστικές σχέσεις.²⁵³ Για τα διακριτικά γνωρίσματα η αρχή της εδαφικότητας σημαίνει ότι η κτήση, το περιεχόμενο και η απόσβεση των σχετικών δικαιωμάτων κρίνονται κατά το ουσιαστικό δίκαιο του κράτους στο οποίο ζητείται νομική προστασία (lex fori)²⁵⁴. Το δικαίωμα στο σήμα απονέμεται από κράτος με αποτέλεσμα να μην ισχύει εκτός των ορίων του, παρά μονό εφόσον καταχωρηθεί σε άλλο κράτος.²⁵⁵ Ωστόσο, έχουν καθιερωθεί αποκλίσεις από την αρχή όπως για παράδειγμα για το κοινοτικό σήμα ή και τον όρο της αμοιβαιότητας σύμφωνα με τον οποίο οι δικαιούχοι αλλοδαπού σήματος, κατοχυρωμένου στην χώρα, όπου έχουν την επαγγελματική τους εγκατάσταση δικαιούνται να αιτηθούν την προστασία του σήματος στην ημεδαπή με τον όρο ότι στην χώρα εγκατάστασής τους παρέχεται προστασία για αιτούντες της ημεδαπής.

1.1.1.4.1.6 Η Αρχή της Κοινωνικής Δέσμευσης των Δικαιωμάτων Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας

Σύμφωνα με την εν λόγω αρχή, τα δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας συνιστούν κοινό κτήμα του γλωσσικού και τεχνικού μας πολιτισμού και υπηρετούν συμφέροντα ή συνδέονται με συμφέροντα, τα οποία, όταν πρόκειται για διακριτικά γνωρίσματα, αναφέρονται στους ανταγωνιστές του φορέα του άυλου αγαθού και στο

²⁵² Ενόψει του ότι το σήμα διαφέρει ουσιαστικά από τον διακριτικό τίτλο, καθόσον η προστασία του αρχίζει από την τυπική πράξη της καταθέσεως του (άρθρο 21 παρ. 1 του Ν. 2239/1994 (ΕΑ 4760/2001 ΔΕΕ 2001 989/ΕπισκΕΑ 2001 763) σε περίπτωση κατά την οποία υφίσταται σύγκρουση μεταξύ σήματος αφενός και διακριτικού γνωρίσματος αφετέρου, τότε ισχύει ο κανόνας *prior in tempore potior in iure*. Ισχύει δηλαδή η αρχή της προτεραιότητας, υπό την προφανή έννοια ότι το παλαιότερο κτηθέν διακριτικό γνώρισμα υπερισχύει του νεότερου (ΕΑ 4760/2001 ό.π.). Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι σε περίπτωση κατά την οποία προηγήθηκε η χρησιμοποίηση στις συναλλαγές διακριτικού τίτλου επιχειρήσεως που έχει τα στοιχεία της ονομαστικής λειτουργίας και της διακριτικής δυνάμεως και στη συνέχεια ακολούθησε κατάθεση και αμετάκλητη παραδοχή σήματος, τότε - σύμφωνα με την προεκτεθείσα αρχή- υπερισχύει το διακριτικό γνώρισμα, οπότε ο δικαιούχος του τελευταίου, επικαλούμενος κατ' ένσταση την προτεραιότητα του, δικαιούται να αποκρούσει την επί παραλείψει αγωγή του δικαιούχου του σήματος, ως κάτοχος υπέρτερου δικαιώματος²⁵². Το αυτό ισχύει και επί της επωνυμίας, ως διακριτικού γνωρίσματος του φορέα της επιχειρήσεως, αφού και το επ' αυτής δικαίωμα αποκτάται κατά το ουσιαστικό σύστημα, με την προτεραιότητα στην πραγματική χρησιμοποίηση της στις συναλλαγές, αρχή που διατρέχει όλο το δίκαιο των διακριτικών γνωρισμάτων, ενώ η καταχώριση [της επωνυμίας] έχει απλώς δηλωτική σημασία και αποτελεί μαχητό τεκμήριο για το ότι αυτός που την ενέγραψε πρώτος είναι ο πραγματικός δικαιούχος. Ισχυρότερο είναι το δικαίωμα εκείνου που πρώτος χρησιμοποίησε ορισμένη επωνυμία, χωρίς να αποκλείεται η διάσπαση της αρχής αυτής όταν τούτο επιβάλλεται από την δίκαιη στάθμιση των συμφερόντων, όπως συμβαίνει στη περίπτωση ανενόχλητης χρησιμοποίησης της αυτής ή παρόμοιας επωνυμίας επί χρόνια, οπότε και μπορεί να ατονήσει το σχετικό δικαίωμα.

²⁵³ Βλ. σχετικά Λιακόπουλο (2000), σελ. 164.

²⁵⁴ Βλ. σχετικά Λιακόπουλο (2000), σελ. 166.

²⁵⁵ Βλ. σχετικά Ρόκα (2006), σελ. 60.

κοινό των καταναλωτών. Η αρχή αυτή εκδηλώνεται κατά την άσκηση των δικαιωμάτων με του κάτωθι τρόπους²⁵⁶:

1. Με την έκπτωση από το δικαίωμα, η οποία επέρχεται με την αδράνεια χωρίς εύλογη αδράνεια για μακρό χρονικό διάστημα, παρά την προσβολή του δικαιώματος και ενώ ο φορέας του δικαιώματος γνώριζε ή από αμέλεια αγνοούσε την προσβολή. Από την αδράνεια του δικαιούχου είναι δυνατό να δημιουργηθεί η εντύπωση ότι δεν υπάρχει αλλότριο δικαίωμα ή ότι ο φορέας του έχει παραιτηθεί από αυτό ή από την άσκηση αξιώσεων εναντίον του προσβολέα και ο προσβολέας να έχει δημιουργήσει οικονομικά πολύτιμο κεκτημένο.
2. Με την περιορισμένη χρονική προστασία των δικαιωμάτων, η οποία, ωστόσο, εκτείνεται χρονικά για όσο διαρκεί η λειτουργία την οποία επιτελούν. Το σήμα προστατεύεται για δέκα έτη με την δυνατότητα παράτασης της προστασίας του.
3. Με την υποχρέωση εκμετάλλευσης του δικαιώματος, σύμφωνα με την οποία αν το σήμα δεν χρησιμοποιηθεί για κάποιο χρονικό διάστημα υπόκειται σε διαγραφή και ανήκει σε όποιον επιθυμεί την χρήση του.

1.1.1.4.2 Οι Επιμέρους Αρχές του Δικαίου των Σημάτων

Το σήμα διέπεται και από ειδικότερες αρχές, οι οποίες αναλύονται κάτωθι:

1.1.1.4.2.1 Η Αρχή της Καταχώρησης

Βάσει της αρχής της καταχώρησης,²⁵⁷ το δικαίωμα στο σήμα αποκτάται μέσω της καταχώρησης, η οποία έχει δημιουργικό χαρακτήρα. Η εν λόγω διάταξη του αρθ. 2 αποκαλύπτει τον απόλυτο χαρακτήρα του δικαιώματος στο σήμα.²⁵⁸ Μόνο με την κατάθεση αποκτάται το δικαίωμα προσδοκίας για την απονομή του δικαιώματος στο σήμα. Το δικαίωμα προσδοκίας, όπως και το δικαίωμα στο σήμα είναι μεταβιβάστο. Η αρχή της καταχώρησης αποτελεί έκφραση του τυπικού συστήματος βάσει του οποίου καταχωρείται και προστατεύεται το σήμα.

1.1.1.4.2.2 Η Αρχή της Σύνδεσης του Σήματος με την Επιχείρηση

Η εν λόγω αρχή θεμελιώνεται στην λειτουργία προέλευσης, την οποία επιτελεί το σήμα και η οποία εξυπηρετεί τόσο το συμφέρον του φορέα του δικαιώματος στο σήμα όσο και του καταναλωτή, ο οποίος προστατεύεται από την παραπλάνησή του αναφορικά με την προέλευση των προϊόντων ή των υπηρεσιών.²⁵⁹ Προκειμένου για την διασφάλιση της ως άνω λειτουργίας, κατά το προϊσχύον δίκαιο προβλεπόταν, ότι ο καταθέτης του σήματος έπρεπε να ασκεί, ήδη, επιχείρηση παραγωγής ή εμπορίας προϊόντων και το σήμα διαγραφόταν σε περίπτωση λύσης της εταιρείας. Σύμφωνα με τον νέο νόμο, ο καταθέτης δεν είναι υποχρεωμένος να είναι

²⁵⁶ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 220-228.

²⁵⁷ Βλ. σχετικά αρθ. 2 ν. 2239/94, «Το δικαίωμα για αποκλειστική χρήση του σήματος κτάται μόνο με την καταχώριση αυτού σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου.».

²⁵⁸ Βλ. σχετικά Λιακόπουλο (2000), σελ. 310.

²⁵⁹ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 374.

φορέας επιχείρησης παραγωγής ή εμπορίας προϊόντων ή παροχής υπηρεσιών και η ως άνω αρχή ισχύει πλέον πιο χαλαρά.²⁶⁰

1.1.1.4.2.3 Η Αρχή της Αποκλειστικότητας του Δικαιώματος στο Σήμα

Για την προστασία των συμφερόντων του δικαιούχου του σήματος από τη χρήση του καθώς και για την προστασία των καταναλωτών, το δικαίωμα στο σήμα παρέχει στον σηματούχο την εξουσία αποκλειστικής χρήσης.²⁶¹ Ως εκ τούτου, η χρήση του σήματος από τρίτον απαγορεύεται όχι μόνο όταν ο δικαιούχος αντιτίθεται σε αυτή αλλά και όταν συναινεί καθώς η συναίνεσή του θα δημιουργούσε τον κίνδυνο παραπλάνησης του καταναλωτικού κοινού.

1.1.1.4.2.4 Η Αρχή του Αδιαίρετου Σήματος

Η αρχή του αδιαίρετου του σήματος εφαρμόζεται σε περιπτώσεις διάσπασης της επιχείρησης και μεταβίβασης ενός ή περισσότερων τμημάτων της σε διαφορετικά πρόσωπα.²⁶² Σε αυτή την περίπτωση ανακύπτει το ζήτημα της παράλληλης χρήσης του σήματος από τους φορείς των ανεξάρτητων επιχειρήσεων που προήλθαν από τη διάσπαση, υπό την προϋπόθεση ότι προσφέρουν όμοια προϊόντα ή υπηρεσίες. Σύμφωνα με την αρχή το σήμα μεταβιβάζεται με την επιχείρηση στο σύνολό της εκτός από τις περιπτώσεις κατά τις οποίες δεν υπάρχει ο κίνδυνος παραπλάνησης ή ο κίνδυνος σύγχυσης μπορεί να αναληφθεί από τον σηματούχο, ο οποίος δεν θα αντίδραση στην εμφάνιση του σήματος από περισσότερες ανεξάρτητες επιχειρήσεις.

1.1.1.4.2.5 Η Αρχή του Ενιαίου του Δικαιώματος στο Σήμα

Η εν λόγω αρχή σημαίνει ότι το δικαίωμα πάνω στο σήμα είναι ισχύει για όλη την επικράτεια και ο δικαιούχος του προσβάλλεται όταν το ίδιο σήμα χρησιμοποιείται ακόμα και σε τοπική περιφέρεια, όπου ο δικαιούχος δεν κυκλοφορεί τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες που φέρουν το σήμα του.²⁶³ Η αρχή του ενιαίου αποσκοπεί στην αποφυγή του κινδύνου παραπλάνησης του καταναλωτικού κοινού.²⁶⁴

1.1.1.5 Οι Λειτουργίες του Σήματος

Το σήμα διαθέτει νομικές λειτουργίες, οι οποίες εξασφαλίζονται από τον νόμο και οικονομικές λειτουργίες, τις οποίες αναπτύσσει το σήμα στην οικονομική ζωή και στις επιχειρηματικές συναλλαγές²⁶⁵ και οι οποίες αποτελούν πραγματική κατάσταση και δεν εξασφαλίζονται²⁶⁶. Στις οικονομικές λειτουργίες εντάσσονται η λειτουργία προελεύσεως, η εγγυητική και η διαφημιστική λειτουργία.²⁶⁷ Στις νομικά προστατευμένες λειτουργίες, εντάσσονται η λειτουργία προελεύσεως υπό το πρίσμα

²⁶⁰ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 375.

²⁶¹ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 377.

²⁶² Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 378.

²⁶³ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 379.

²⁶⁴ Βλ. σχετικά Ρόκα (2006), σελ. 59.

²⁶⁵ Βλ. σχετικά Μαρίνο (2007) σελ. 13.

²⁶⁶ Βλ. σχετικά Ρόκα (2006), σελ. 93.

²⁶⁷ Βλ. σχετικά Μαρίνο(2007), σελ. 14.

του ν. 2239/94 και κατά τη νομολογία του ΔΕΚ.²⁶⁸ Επίσης, στην ίδια κατηγορία, αλλά εμμέσως, μέσω της λειτουργίας προελεύσεως εντάσσεται η εγγυητική λειτουργία όπως και η διαφημιστική λειτουργία.²⁶⁹

1.1.1.5.1 Η Διακριτική Λειτουργία

Το άρθ. 1 αποκαλύπτει τη λειτουργία που επιτελεί το σήμα, δηλαδή τον προσδιορισμό της προέλευσης των προϊόντων ή υπηρεσιών από ορισμένη επιχείρηση.²⁷⁰ Η διακριτική λειτουργία είναι η κύρια λειτουργία του σήματος και σημαίνει τη ικανότητα του σήματος να διακρίνει και να εξατομικεύσει τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που το φέρουν από άλλα ή παρόμοια²⁷¹. Στόχος της διακριτικής λειτουργίας είναι η εξασφάλιση της ταυτότητας της επιχείρησης²⁷² από την οποία προέρχονται τα εμπορεύματα. Ως διακριτικό γνώρισμα, το σήμα εξυπηρετεί το συμφέρον του επιχειρηματία καθώς διεγείρει την προσοχή του καταναλωτή και οδηγεί τον καταναλωτή να συνδέσει ανατακλαστικά ένα προϊόν ή μια υπηρεσία με ένα συγκεκριμένο σήμα εμποδίζοντάς τον από την αγορά άλλου ανταγωνιστικού προϊόντος ή υπηρεσίας.²⁷³ Η διακριτική λειτουργία του σήματος λειτουργεί και ως κίνητρο για τις επιχειρήσεις ώστε να παράγουν προϊόντα καλής ποιότητας, τα οποία θα ξεχωρίζουν μεταξύ των ανταγωνιστών.²⁷⁴

1.1.1.5.2 Η Λειτουργία Προέλευσης

Η λειτουργία προέλευσης, η οποία συχνά εμπεριέχεται ή ταυτίζεται με την διακριτική λειτουργία διαθέτει δύο διαστάσεις καθώς εξυπηρετεί πρωτίστως τα συμφέροντα του σηματούχου²⁷⁵ και καθιστά δυνατόν στους καταναλωτές να διακρίνουν τα προϊόντα και τις υπηρεσίες βάσει της προέλευσής τους από ορισμένη επιχείρηση²⁷⁶ καθώς επίσης τους διευκολύνει στην αναζήτηση των προϊόντων της προτίμησής τους²⁷⁷. Κατά το παρελθόν, το δίκαιο των σημάτων, το οποίο και ίσχυε (α.ν. 1998/1939) απαγόρευε την μεταβίβαση μόνο του σήματος, χωρίς την σύγχρονη μεταβίβαση της παράγουσας τα προϊόντα επιχείρησης και αυτό διότι ο νομοθέτης θεωρούσε, ότι ο δεσμός σήματος και επιχείρησης πρέπει να είναι άρρηκτος ούτως ώστε να εξασφαλίζεται η ίδια πάντα ποιότητα προϊόντων ή υπηρεσιών²⁷⁸.

Το ισχύον δίκαιο επιτρέπει την μεταβίβαση μόνου του σήματος χωρίς την ταυτόχρονη μεταβίβαση της επιχείρησης. Το μέτρο αυτό έχει ως αποτέλεσμα την αποδέσμευση του σήματος από τη επιχείρηση και δίνει τη δυνατότητα σε

²⁶⁸ Βλ. σχετικά Μαρίνο (2007), σελ. 16, όπου γίνεται αναφορά σε σχετικές αποφάσεις του ΔΕΚ.

²⁶⁹ Βλ. σχετικά Μαρίνο (2007), σελ. 16-18.

²⁷⁰ Βλ. σχετικά Λιακόπουλο (2000), σελ. 310.

²⁷¹ Βλ. σχετικά Ρόκα (2006), σελ. 94.

²⁷² Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 420, Παμπούκης, Δίκαιο Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας – Σήμα, σελ. 6.

²⁷³ Βλ. σχετικά Κουτσοχήνα (2004), σελ. 2.

²⁷⁴ Βλ. σχετικά Economides Nicholas, Economics of Trademarks, Trade Marks Reporter, Vol. 78, p. 526.

²⁷⁵ Βλ. σχετικά Κουτσοχήνα (2004), σελ. 4.

²⁷⁶ Βλ. σχετικά Ρόκα (2006), σελ. 94, Λιακόπουλο (2000), σελ. 318.

²⁷⁷ Βλ. σχετικά Κουτσοχήνα (2004), σελ. 2.

²⁷⁸ Βλ. σχετικά Ρόκα (2006), σελ. 94.

οποιοδήποτε να αποκτήσει ένα σήμα γεγονός το οποίο μπορεί να οδηγήσει σε καταχρηστικές συμπεριφορές αφού η απόκτηση ενός σήματος είναι δυνατό να γίνει με σκοπό την εμπορία του, στην περίπτωση αυτή βέβαια τυγχάνουν εφαρμογής τα αρθ. 3 παρ. 2 και αρθ. 17 παρ. 1 ν. 2239/1994.

1.1.1.5.3 Η Εγγυητική Λειτουργία

Μια ακόμη λειτουργία του σήματος είναι η εγγυητική, με την οποία υποδηλώνεται, ότι το σήμα λειτουργεί ως μέσο εγγύησης για την ποιότητα του προϊόντος²⁷⁹ και η οποία συνίσταται στις πληροφορίες, τις οποίες φέρει και μεταδίδει προς τους καταναλωτές το σήμα καθώς το διακρινόμενο προϊόν ή η διακρινόμενη υπηρεσία, εφόσον φέρουν ένα συγκεκριμένο σήμα, κερδίζουν την εμπιστοσύνη των καταναλωτών, οι οποίοι προσδοκώντας ότι το σήμα συνιστά εγγύηση προσφοράς διαχρονικά της ίδιας ποιότητας την οποία γνωρίζουν και την οποία εγγυάται το σήμα, το οποίο φέρει το προϊόν ή η υπηρεσία²⁸⁰. Σε περίπτωση νόθευσης από διανομείς προϊόντος, το οποίο φέρει συγκεκριμένο σήμα, ο δικαιούχος του σήματος έχει τη δυνατότητα προσφυγής εναντίον τους είτε όταν η εν λόγω πρακτική παρατηρείτε σε εθνικό επίπεδο (ΕΛΟΤ) είτε σε διεθνές (ISO 9000)²⁸¹.

Τα σήματα ποιότητας διακρίνουν προϊόντα τα οποία πληρούν ορισμένες προδιαγραφές, οι οποίες προβλέπονται από κανόνες και διακρίνονται διεθνώς σε πιστοποιητικά ποιότητας και σε συλλογικά σήματα που εγγυώνται ορισμένα χαρακτηριστικά των προϊόντων ή υπηρεσιών που διακρίνουν²⁸².

1.1.1.5.4 Η Διαφημιστική Λειτουργία

Η διαφημιστική λειτουργία του σήματος, η οποία έχει κατοχυρωθεί και νομοθετικά με τα αρθ. 4, 5 της Οδηγίας 89/104 του Συμβουλίου της Ε.Ε. για την προσέγγιση των περί σημάτων νομοθεσιών των κρατών-μελών, συνίσταται στην χρησιμοποίηση του σήματος ως διαφημιστικού μέσου για την προβολή του προϊόντος στην σχετική με το σήμα αγορά,²⁸³ η οποία προστατεύεται από το δίκαιο με τη δημιουργία ειδικού απαραδέκτου²⁸⁴ (αρθ. 4 παρ. 1γ ?) και με τις παρεχόμενες αξιώσεις επί προσβολής σήματος φήμης (αρθ. 26 παρ. 1 εδ. 1)²⁸⁵. Η εν λόγω λειτουργία, είναι μια οικονομική λειτουργία, την οποία επιτελεί το σήμα²⁸⁶, το οποίο δεν είναι μόνο μέσο διαφήμισης αλλά και φορέας της διαφήμισης²⁸⁷. Το σήμα αποκτά διαφημιστική αξία, η οποία θεμελιώνεται στις δύο προαναφερθείσες λειτουργίες του και στην αναγωγή του σε σύμβολο επιτυχίας των εμπορευμάτων, οφείλεται δηλαδή

²⁷⁹ Βλ. σχετικά Λιακόπουλο (2000), σελ. 321, Μαρτίνο σελ. 14.

²⁸⁰ Βλ. σχετικά Ρόκα (2006), σελ. 95. Βλ. σχετικά Cornish W., Intellectual Property – third edition, Sweet & Maxwell, London, 1996, σελ. 527.

²⁸¹ Βλ. σχετικά Ρόκα (2006), σελ. 95-96.

²⁸² Βλ. σχετικά Λιακόπουλο, (2000), σελ. 321.

²⁸³ Βλ. σχετικά Λιακόπουλο, (2000), σελ. 322.

²⁸⁴ ΔΕΚ υπόθ. C-63/97 [“BMW”/ “Deenik”], ΕΕμπΔ 1999, σ. 419 // ΔΕΚ υπόθ. C- 206/01 [“Arsenal”/ “M. Reed”], ΕΕμπΔ 2003, σ. 436.

²⁸⁵ Βλ. σχετικά Ρόκα (2006), σελ. 97.

²⁸⁶ Βλ. σχετικά Ρόκα (2006), σελ. 96.

²⁸⁷ Βλ. σχετικά Λιακόπουλο (2000), σελ. 322.

στην πρωτότυπη εκφραστική δύναμη του σημείου είτε στην ικανότητά του να λειτουργεί συνειρμικά²⁸⁸. Με αυτό το τρόπο δημιουργεί στους καταναλωτές ευνοϊκή προδιάθεση για την προτίμησή τους και αποκτά μια πρόσθετη διαφημιστική αξία. Όσο μεγαλύτερη διακριτική δύναμη διαθέτει ένα σήμα, τόσο μεγαλύτερη διαφημιστική έλξη ασκεί.²⁸⁹ Επιπλέον, μέσω της διαφημιστικής λειτουργίας του, το σήμα εξασφαλίζει ευκολότερα τη διάθεση των διακρινόμενων προϊόντων ή υπηρεσιών, δικαιολογεί την επιβολή υπεραξίας, καθίσταται αντικείμενο εμπορικής εκμετάλλευσης μέσω της παραχώρησης της άδειας χρήσης του,²⁹⁰ και τέλος προστατεύει το δίκτυο διανομής από καταχρηστικές πρακτικές των παράλληλων εισαγωγών. Υποστηρίζεται, δε, ότι η σπουδαιότερη λειτουργία του σήματος είναι η διαφημιστική και όχι η λειτουργία προέλευσης, καθώς η προέλευση των προϊόντων είτε δεν είναι ευρύτερα γνωστή είτε δεν ενδιαφέρει το κοινό.²⁹¹

1.1.1.6 Οι Διακρίσεις των Σημάτων

1.1.1.6.1 Διάκριση Βάσει της Μορφής του Σήματος

Τα σήματα, ανάλογα με την μορφή τους, διακρίνονται σε λεκτικά, συμβολικά ή εικαστικά, σύνθετα, ηχητικά σήματα καθώς και σήματα με επίπεδη ή τρισδιάστατη μορφή.²⁹² Το συνηθέστερο είδος σημάτων, εκ των ανωτέρω, είναι το λεκτικό, το οποίο αποτελείται από μία ή περισσότερες λέξεις, οι οποίες μπορεί να είναι φανταστικές ή φράσεις, υπό την προϋπόθεση ότι διαθέτουν διακριτική δύναμη και δεν είναι περιγραφικές. η διακριτική δύναμη έχει σημασία όχι μόνο για το παραδεκτό μιας ένδειξης ως σήματος αλλά και για τον κίνδυνο συγχύσεως.²⁹³ Η διακριτική δύναμη του σήματος είναι απαραίτητη ώστε να διακρίνει τα προϊόντα, τα οποία φέρουν το συγκεκριμένο σήμα από τα αντίστοιχα προϊόντα των ανταγωνιστών του δικαιούχου του. Η καταχώριση ονομάτων τρίτων προσώπων δεν γίνεται δεκτή χωρίς την συναίνεσή τους λόγω της προστασίας της προσωπικότητας του τρίτου προσώπου.²⁹⁴

Τα συμβολικά ή εικαστικά σήματα σχηματίζονται από σύμβολα κάθε είδους ή εικαστικές παραστάσεις. Τα εικαστικά σήματα μπορεί να αποτελούνται και από γράμματα, αριθμούς ή λέξεις, όταν αυτά χρησιμοποιούνται με διαφορετική από τη συνηθισμένη τους μορφή και παρουσιάζουν ιδιόρρυθμη γραφική διαμόρφωση.²⁹⁵ Η ιδιαίτερη μορφή του προϊόντος ή η διαμόρφωση της συσκευασίας του μπορούν να κατατεθούν ως σήμα, αν διαθέτουν διακριτική δύναμη.²⁹⁶ Επίσης, ως σήμα μπορούν

²⁸⁸ Βλ. σχετικά Λιακόπουλο (2000), σελ. 323.

²⁸⁹ Βλ. σχετικά Μαρίνο (2007), σελ. 18.

²⁹⁰ Βλ. σχετικά Ρόκα (2004), σελ. 96-97.

²⁹¹ Βλ. σχετικά Ρόκας, Εκμετάλλευση και προστασία της διαφημιστικής αξίας, ΕΕμπΔ 1999, σελ. 2.

²⁹² Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 386, Λιακόπουλο (2000), σελ. 326 Margreth Barrett, Intellectual Property – Patents, Trademarks and Copyrights – (The Professor Series), Emanuel Publishing Corp., 1997, σελ. 78.

²⁹³ Βλ. σχετικά Λιακόπουλο (2000), σελ. 326.

²⁹⁴ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 387.

²⁹⁵ Βλ. σχετικά Δελούκα / Χρυσάνθη σελ. 41, Αντωνόπουλο (2005), σελ. 388.

²⁹⁶ Αντωνόπουλο (2005), σελ. 388.

να κατατεθούν το χρώμα ή ο χρωματισμός του προϊόντος ή της συσκευασίας του εάν έχουν διακριτική ικανότητα και αυτοτέλεια ως προς το προϊόν ή τη συσκευασία του. Δεν γίνονται δεκτά ως σήματα, σημεία, τα οποία συνίστανται «αποκλειστικά από το σχήμα που επιβάλλεται από τη φύση του προϊόντος ή είναι απαραίτητο για την επίτευξη ενός τεχνικού αποτελέσματος ή προσδίδει ουσιαστική αξία στο προϊόν».²⁹⁷

Τα σήματα μπορούν επίσης να συνδυάζουν λέξεις και εικόνες και σε αυτή την περίπτωση ονομάζονται σύνθετα.²⁹⁸ Στη περίπτωση των σύνθετων σημάτων, η διακριτική δύναμη μπορεί να χαρακτηρίζει είτε το σύνολο της σύνθεσης είτε ένα ή περισσότερα ή όλα τα συνθετικά στοιχεία του σήματος.²⁹⁹

Τα σήματα με τρισδιάστατη μορφή παλαιότερα προστατεύονταν μόνο ως διακριτικά γνωρίσματα του ουσιαστικού συστήματος καθώς δεν μπορούσαν να εμφανιστούν στα βιβλία σημάτων.³⁰⁰ Σήμερα, οι τρισδιάστατες ενδείξεις καταχωρούνται ως σήματα βάσει του άρθρου 1 παρ. 1.

Τέλος, τα ηχητικά σήματα διακρίνουν τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες μέσω ενός ήχου και μπορούν να παρασταθούν γραφικά με τη μορφή πενταγράμμου.³⁰¹

1.1.1.6.2 Διάκριση Βάσει του Προορισμού του Σήματος

Τα σήματα μπορούν να διακριθούν ανάλογα με τον προορισμό τους αν πρόκειται να διακρίνουν εμπορεύματα ή υπηρεσίες. Τα δύο είδη σήματος τείνουν να εξομοιωθούν από τον νόμο³⁰² αν και λόγω της άυλης υπόστασης των υπηρεσιών μπορούν να προκύψουν διαφορές μεταξύ των δύο ειδών σημάτων³⁰³. Ως υπηρεσία νοείται η δραστηριότητα που ασκείται για λογαριασμό τρίτου και δεν οδηγεί στην παραγωγή ή κυκλοφορία προϊόντων.³⁰⁴ Η προστασία των σημάτων υπηρεσιών προβλεπόταν μόνο από το ν. 146/1914 και αναγνωριζόταν νομικά μόνο ως διακριτικό γνώρισμα και αν συνέτρεχαν ειδικές περιστάσεις, ως επωνυμία, δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας ή δικαίωμα της προσωπικότητας.³⁰⁵ Για πρώτη φορά αναγνωρίστηκαν νομικά με το π.δ. 317/92 και με το ν. 2239/94³⁰⁶ σε συμμόρφωση του εθνικού δικαίου με το παράγωγο κοινοτικό δίκαιο και την εναρμόνιση των εθνικών δικαίων για τα σήματα³⁰⁷. Οι υπηρεσίες προκειμένου να αποκτήσουν σήμα, πρέπει να είναι αυτοτελείς, αυθύπαρκτες δραστηριότητες και να ασκούνται για

²⁹⁷ Βλ. σχετικά αρθ. 3 παρ. 1.

²⁹⁸ Βλ. σχετικά Ρόκα (2006), σελ. 51.

²⁹⁹ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 389.

³⁰⁰ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 389.

³⁰¹ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 390.

³⁰² Βλ. σχετικά Ν. 2239/94 κατά τον οποίο «Οι διατάξεις του οποίου εφαρμόζονται αναλόγως και στα σήματα υπηρεσιών».

³⁰³ Βλ. σχετικά Ρόκα (2004), σελ. 97.

³⁰⁴ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 391, Margreth Barrett, Intellectual Property – Patents, Trademarks and Copyrights – (The Professor Series), Emanuel Publishing Corp., 1997, σελ. 78.

³⁰⁵ Βλ. σχετικά Σινανιώτη-Μαρούδη Α., Το σήμα υπηρεσιών, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, 1995, σελ. 74.

³⁰⁶ Βλ. σχετικά Ρόκα (2004), σελ. 97.

³⁰⁷ Βλ. σχετικά Ρόκα (2006), σελ. 9.

λογαριασμό τρίτων³⁰⁸ Τα εμπορεύματα και οι υπηρεσίες διακρίνονται από τα σήματα βάσει της βάσει των κλάσεων ταξινόμησής τους όπως αυτές ορίζονται από τη συνθήκη της Νίκαιας για τη διεθνή ταξινόμηση προϊόντων και υπηρεσιών.

1.1.1.6.3 Διάκριση βάσει του Δικαιούχου του Σήματος

Μια ακόμη διάκριση μπορεί να γίνει μεταξύ ατομικού και συλλογικού σήματος. Τα ατομικά σήματα κατατίθενται από φυσικά ή νομικά πρόσωπα³⁰⁹ ώστε να διακρίνουν τα εμπορεύματα ή τις υπηρεσίες τους από αυτά άλλων φυσικών ή νομικών προσώπων. Σε αυτή τη περίπτωση ο καταθέτης ταυτίζεται με τον δικαιούχο του ατομικού σήματος.

Το συλλογικό σήμα, σύμφωνα με το άρθρο 25 του ν. 2239/94³¹⁰, σε αντίθεση με το ατομικό κατατίθεται από μια επαγγελματική ένωση ή συνεταιρισμό, που επιδιώκει οικονομικούς, εμπορικούς και γενικά επαγγελματικούς σκοπούς και διακρίνει τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες, οι οποίες παράγονται από τις επιχειρήσεις των μελών της.³¹¹ Δικαιούχος του συλλογικού σήματος είναι τα μέλη της επαγγελματικής ένωσης ή του συνεταιρισμού. Καθώς τα εμπορεύματα ή οι υπηρεσίες φέρουν το ίδιο σήμα αλλά παράγονται από διαφορετική επιχείρηση, είναι αναγκαίο να προβλέπεται στον εσωτερικό κανονισμό της εκάστοτε επαγγελματικής ένωσης η τήρηση κοινών ποιοτικών προδιαγραφών³¹² καθώς και μίας κοινής ιδιότητας³¹³. Επωνυμικά σήματα είναι εκείνα που προορίζονται να διακρίνουν το σύνολο των προϊόντων ή υπηρεσιών μιας επιχείρησης ή ομίλου επιχειρήσεων³¹⁴. Το εν λόγω σήμα δεν αναγνωρίζεται από το ελληνικό δίκαιο καθώς το δίκαιό μας διακρίνει τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες για τις οποίες έχει κατατεθεί.³¹⁵

1.1.1.6.4 Εμπορικά και Βιομηχανικά Σήματα

Επίσης, διάκριση μπορεί να γίνει μεταξύ εμπορικών και βιομηχανικών σημάτων καθώς τα εμπορικά σήματα διακρίνουν εμπορεύματα, τα οποία προέρχονται από επιχειρήσεις, δικαιούχους του σήματος, οι οποίες εμπορεύονται προϊόντα άλλων παραγωγών ενώ τα βιομηχανικά σήματα διακρίνουν εμπορεύματα, τα οποία παράγει η δικαιούχος επιχείρηση και δεν πρέπει η μία κατηγορία να δίνει την εντύπωση ότι

³⁰⁸ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 391.

³⁰⁹ Βλ. σχετικά Λιακόπουλο (2000), σελ. 325.

³¹⁰ Βλ. σχετικά άρθ. 25 του ν. 2239/94, «Συνεταιρισμοί, ενώσεις ή σύλλογοι που επιδιώκουν επαγγελματικούς σκοπούς και έχουν νομική προσωπικότητα, και αν ακόμα δεν έχουν δική τους επιχείρηση, μπορούν να καταθέτουν σήματα για να διακρίνουν προϊόντα, εμπορεύματα ή υπηρεσίες που παράγονται, πωλούνται ή παρέχονται από τα μέλη αυτών (συλλογικά σήματα). Προς τα παραπάνω νομικά πρόσωπα εξομοιώνονται και τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου.»

³¹¹ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 392.

³¹² Βλ. σχετικά Ρόκα (2004), σελ. 98.

³¹³ Βλ. σχετικά Λιακόπουλο (2000), σελ. 325.

³¹⁴ Βλ. σχετικά Λιακόπουλο (2000), σελ. 325, Αντωνόπουλο (2005), σελ. 394, Ρόκα (1996) σελ. 53.

³¹⁵ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 394.

πρόκειται για την άλλη³¹⁶. Ωστόσο, η ταυτόχρονη χρήση εμπορικού και βιομηχανικού σήματος στο ίδιο προϊόν είναι δυνατή³¹⁷.

1.1.1.6.5 Το Σήμα Φήμης

Ένα σήμα χαρακτηρίζεται ως σήμα φήμης όταν συγκεντρώνει σωρευτικά τα χαρακτηριστικά α) της ιδιαιτερότητας ή του ορισμένου βαθμού ιδιοτυπίας, β) της μοναδικότητας του σήματος, γ) του ύψιστου βαθμού καθιέρωσης και επικράτησης στις συναλλαγές και δ) της ιδιαίτερης εκτίμησης του κοινού σχετικά με τα προϊόντα που διακρίνει στις συναλλαγές³¹⁸. Επίσης έχουν προταθεί για τον σχετικό χαρακτηρισμό κριτήρια όπως α) ο αυξημένος βαθμός καθιέρωσης του σήματος στις συναλλαγές, υπό την έννοια ότι η ανταγωνιστική δύναμη της ενδείξεως να εκδηλώνεται σε μεγάλο βαθμό, να έγινε δηλαδή γνωστή πέραν από τον σχετικό κύκλο των καταναλωτών, β) η μοναδικότητα του σήματος, υπό την έννοια ότι αυτό δεν έχει φθαρεί, χρησιμοποιούμενο κατά τρόπο ευρύ από τρίτους σε ανόμοια προϊόντα, γ) η ιδιοτυπία στην εν γένει εμφάνιση και την εκφραστική του δύναμη, δ) η ύπαρξη ιδιαίτερης θετικής εκτιμήσεως του καταναλωτικού κοινού, αναφορικά με τα προϊόντα που διακρίνει, ε) το καλυπτόμενο από το σήμα μερίδιο αγοράς, η χρονική διάρκεια της χρησιμοποιήσεώς του, στ) το μέγεθος των επενδύσεων που έχει πραγματοποιήσει η επιχείρηση για την προβολή του, ζ) η γεωγραφική έκταση, εντός της οποίας το σήμα χαίρει φήμης³¹⁹. Τα ως άνω χαρακτηριστικά καθιστούν ορισμένα σήματα ιδιαίτερα γνωστά με αυξημένη περιουσιακή αξία και τα μεταβάλουν σε προσφιλή στόχο των ανταγωνιστών.³²⁰ Προσβολή του σήματος φήμης υφίσταται στις εξής τρεις περιπτώσεις της προσβολής της φήμης του σήματος, της προσβολής του διακριτικού χαρακτήρα του σήματος (εξασθένηση ή διάβρωση) ή της άντλησης αθέμιτου οφέλους από το διακριτικό χαρακτήρα ή τη φήμη του σήματος (παρασιτισμός, free-riding).³²¹

Λόγω αυτών των στοιχείων ορισμένων σημάτων, παρατηρήθηκαν τάσεις χρησιμοποίησης από τρίτους ευρύτατα γνωστών σημάτων για τη διάκριση ανόμοιων προϊόντων ή τάσεις χρήσης διασήμων σημάτων παραλλαγμένων για τη διάκριση ομοίων προϊόντων. Η φήμη του σήματος δεν συμπίπτει με την καθιέρωση μιας ενδείξεως ως διακριτικού γνωρίσματος αλλά προβάλλει ως ένα επιπλέον στοιχείο, παραπάνω από την καθιέρωση, το οποίο δικαιολογεί και την αυξημένη προστασία του σήματος φήμης.³²² Εφ' όσον, λοιπόν, το σήμα έχει αποκτήσει μεγάλη φήμη, τότε ορθόν είναι να παρέχει στον δικαιούχο του προστασία όχι μόνον σε περίπτωση κατά

³¹⁶ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 390.

³¹⁷ Βλ. σχετικά Ρόκα (2004), σελ. 99, Αντωνόπουλο (2005), σελ. 390, Κιάντο (2005), σελ. 139.

³¹⁸ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 398-399, Λεφάκης σημειώσεις επί της 4008/2006 αποφάσεως Εφ. Αθ., ΔΕΕ 2/2007, σελ. 186-187.

³¹⁹ ΔΕΚ Υπόθ. Γ. 375/97 και απόφαση ΑΠ 1030/2008.

³²⁰ Βλ. Μηνούδη Μ. (1995), σελ. 793.

³²¹ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005) σελ. 399-400, Λιακόπουλο (2000) σελ. 332, Μαρίνο (2007) σελ. 195, Ρόκα (2004) σελ. 130-131, Κικινή, Έκταση προστασίας του σήματος κατά της χρήσης σε συγκριτική διαφήμιση, ΔΕΕ 1/2010, σελ. 19, Κολιάτση, παρατηρήσεις επί της 1030/2008 αποφάσεως του ΑΠ, ΕΕμπΔ 2008, σελ. 897.

³²² Βλ. σχετικά Παμπούκη Κ. (1999), σελ. 349.

την οποία υπάρχει κίνδυνος σύγχυσης, αλλά και όταν απλώς υφίσταται κίνδυνος εξασθένησής του, δηλαδή κίνδυνος να υποσκαφθεί η φήμη του, σε περιπτώσεις δηλαδή κατά τις οποίες είτε το προϊόν της ανταγωνιστικής επιχείρησης δεν είναι καλής ποιότητας είτε ο προσβολέας επιδιώκει να εκμεταλλευτεί την καλή φήμη για τη διάθεση των δικών του προϊόντων.³²³ Γι' αυτούς τους λόγους θεωρήθηκε απαραίτητη η επέκταση της προστασίας ορισμένων ιδιαιτέρως ισχυρών σημάτων.³²⁴ Σχετικά με την προστασία του παγκόσμια γνωστού σήματος στην Ελλάδα υποστηρίχθηκε ότι η κατάθεση του ίδιου σήματος για διάκριση ανόμοιων προϊόντων διαφόρων επιχειρήσεων μπορεί να θεωρηθεί ότι είναι αντίθετη με την καλή πίστη, όταν με το σήμα που προδηλώθηκε διακρίνονται προϊόντα, τα οποία κατά το χρόνο καταθέσεως του μεταγενεστέρου σήματος είναι παγκόσμια γνωστό ότι προέρχονται από την επιχείρηση που χρησιμοποιεί αυτό, γιατί μπορεί να δημιουργηθεί στο καταναλωτικό κοινό η εντύπωση ότι και τα ανόμοια προϊόντα προέρχονται από την ίδια επιχείρηση που χρησιμοποιεί το πιο πάνω σήμα.³²⁵ Το π.δ. 317/92 ακολουθώντας την αντίστοιχη ρύθμιση της κοινοτικής οδηγίας συμπεριέλαβε στο δίκαιο των σημάτων και το σήμα φήμης και ο Έλληνας νομοθέτης υιοθέτησε τον όρο «σήμα φήμης» και σύμφωνα με το αρθ. 4 παρ. 1 εδ. γ' του ν. 2239/94 σύμφωνα με τον οποίο η ύπαρξη του σήματος φήμης δημιουργεί απαράδεκτο προς κατάθεση και ο δικαιούχος του σήματος φήμης έχει για την προστασία του τις αξιώσεις του αρθ. 26 παρ. 1, στην περίπτωση που τρίτος χρησιμοποιεί το όμοιο ή παρόμοιο σήμα για ανόμοια προϊόντα ή υπηρεσίες.³²⁶ Η ως άνω ρύθμιση αποδίδει πιστά την πρόβλεψη του κανονισμού για το κοινοτικό σήμα καθώς και τη γερμανική και άλλες δυτικοευρωπαϊκές ρυθμίσεις.³²⁷

Το σήμα φήμης προστατεύεται πλέον τόσο από την κατάθεση όσο και από τη χρήση ενός άλλου προσβάλλοντος σήματος προς τον σκοπό αφενός της αποτροπής του παρασιτικού ανταγωνισμού από τρίτους, πλην του δικαιούχου, συνισταμένου στην εμπορική αξιοποίηση της φήμης του σήματος προς ίδιο, αθέμιτο όφελος, και αφετέρου του κινδύνου υπονομεύσεως της ιδιαιτέρας των σημάτων αυτών διακριτικής δυνάμεως. Προστατεύεται δε έναντι δύο ειδών προσβολών, προσβολές που συνίστανται σε αθέμιτη εκμετάλλευση της διακριτικής δύναμης ή της φήμης του και έναντι προσβολών που συνίστανται σε εξασθένηση της διακριτικής δύναμης του ή της φήμης του.³²⁸

1.1.1.6.6 Συνοδευτικά Σήματα

Μια ακόμη κατηγορία την οποία εντοπίζουμε είναι τα συνοδευτικά σήματα, τα οποία διακρίνουν προϊόντα μέρος ή πρώτες ύλες των οποίων έχουν κατασκευαστεί από διαφορετικό παραγωγό από αυτόν του έτοιμου προϊόντος. Σε αυτές τις περιπτώσεις εκτός από το σήμα του τελικού παραγωγού μπορούν να προστεθούν

³²³ Βλ. Λεφάκη, σημειώσεις επί της αποφάσεως 4008/2006 Εφ. Αθ., ΔΕΕ 2/2007, σελ. 187.

³²⁴ Βλ. σχετικά Μηνούδη (1995), σελ. 795.

³²⁵ Βλ. σχετικά Κιάντο (2005), σελ. 139-140.

³²⁶ Βλ. σχετικά Λιακόπουλο (2005), σελ. 331.

³²⁷ Βλ. σχετικά Μηνούδη (1995), σελ. 796.

³²⁸ Βλ. σχετικά Παμπούκη Κ. (1999), σελ. 348.

συνοδευτικά και τα σήματα των παραγωγών της πρώτης ύλης ή τμημάτων του τελικού προϊόντος³²⁹.

1.1.1.6.7 Σήματα Σειράς

Τέλος, υπάρχουν τα σήματα σειράς, τα οποία χρησιμοποιούνται ώστε να διακρίνουν διαφορετικά εμπορεύματα ή υπηρεσίες, τα οποία προέρχονται από την ίδια εμπορική ή παραγωγική επιχείρηση, δικαιούχο του σήματος και έχουν ως βάση το ίδιο θέμα³³⁰.

1.1.1.6.8 Σήματα Ποιότητας

Σήμα ποιότητας χαρακτηρίζεται ένα σήμα όταν η αποκλειστική του λειτουργία είναι η εγγυητική και όχι η λειτουργία προέλευσης. Εν προκειμένω, μόνο τα σήματα ποιότητας επιτελούν εγγυητική λειτουργία,³³¹ δηλαδή το σήμα ποιότητας εγγυάται ότι τα προϊόντα διαθέτουν ορισμένες ιδιότητες ή πληρούν ορισμένες προδιαγραφές και η χρήση του γίνεται μετά από κρατικό έλεγχο και την χορήγηση διοικητικής άδειας.³³² Το σήμα ποιότητας υπόκειται σε ειδικό νομοθετικό καθεστώς και συγκεκριμένα στον Ν. 372/1976 «Περί συστάσεως και λειτουργίας Ελληνικού Οργανισμού Τυποποίησης», ο οποίος συντάσσει πρότυπα για τα προϊόντα, τα υλικά ή τις υπηρεσίες και χορηγεί τα αντίστοιχα πιστοποιητικά ποιότητας.³³³

1.1.1.6.9 Κύρια Σήματα και Σήματα Είδους

Τα κύρια σήματα συνδέουν το προϊόν που διακρίνουν με την επιχείρηση, η οποία τα παράγει ή τα εμπορεύεται και τοποθετούνται σε ένα σχετικά εμφανές σημείο ενώ τα σήματα είδους συνδέουν τα προϊόντα της επιχείρησης, τα οποία είναι του ίδιους από άλλα προϊόντα της ίδιας επιχείρησης αλλά άλλου είδους.³³⁴

1.1.1.6.10 Συνδεδεμένα Σήματα

Συνδεδεμένα είναι τα σήματα, τα οποία χρησιμοποιούνται από μία επιχείρηση ως μία ενότητα και μπορούν να χρησιμοποιούνται μαζί.³³⁵

1.1.1.6.11 Σήματα Συνδεδεμένων Επιχειρήσεων

Σε αυτή την περίπτωση οι επιχειρήσεις έχουν συνδεθεί υπό ενιαία διοίκηση, ωστόσο η ένωση αυτή δεν διαθέτει νομική προσωπικότητα, άρα το σήμα δεν μπορεί να αποκτηθεί από την ένωση. αν μία από τις επιχειρήσεις αποκτήσει ένα σήμα, οι υπόλοιπες μπορούν αν το χρησιμοποιούν βάσει του άρθρου 16 του Ν. 2239/94.

1.1.1.6.12 Σήματα Προνοίας

³²⁹ Βλ. σχετικά Ρόκα (2004), σελ 99.

³³⁰ Βλ. σχετικά Ρόκα (2004) σελ 99, Αντωνόπουλο (2005), σελ. 394.

³³¹ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 396.

³³² Βλ. σχετικά Λιακόπουλο (2000), σελ 326.

³³³ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 396.

³³⁴ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 394-395.

³³⁵ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 395.

Σήμα προνοίας ή αναμονής, είναι το σήμα, το οποίο κατατίθεται όχι για την άμεση χρήση του αλλά για χρήση στο μέλλον.³³⁶ Σκοπός του καταθέτη σε αυτή την περίπτωση είναι η διασφάλιση της νομικής προστασίας του μέχρι την θέση του εμπορεύματος ή της υπηρεσίας σε κυκλοφορία. Στο σήμα προνοίας υπάρχει η πρόθεση χρήσης άρα η κατάθεσή του δεν αντίκειται στον νόμο ούτε στην καλή πίστη.³³⁷ Ωστόσο αν δεν χρησιμοποιηθεί διαγράφεται.

1.1.1.6.13 Αμυντικά Σήματα

Τα αμυντικά σήματα κατατίθενται με σκοπό την διεύρυνση της προστασίας που απολαμβάνει άλλο σήμα, η οποία επιτυγχάνεται με τον αποκλεισμό τρίτων από την κατάθεση μεταγενέστερων σημάτων, τα οποία προσιδιάζουν στο πρώτο σήμα.³³⁸ Ωστόσο, η κατάθεση σημάτων χωρίς την ύπαρξη πρόθεσης για χρήση συνιστά κατάχρηση της εξουσίας που παρέχει το δικαίωμα στον σηματούχο αν και ο νόμος δεν απαιτεί χρήση ή πρόθεση χρήσης κατά τη κατάθεση.³³⁹ Η μόνη άμυνα των ανταγωνιστών έναντι των αμυντικών σημάτων είναι η διαγραφή τους λόγω της μη χρήσης τους ή ο ισχυρισμός ότι η κατάθεση σήματος χωρίς την πρόθεση χρήσης αντίκειται στην καλή πίστη οπότε το σήμα είναι διαγραπτό.

1.1.2 Αλλοδαπά Σήματα

Βάσει της αρχής της εδαφικότητας του δικαίου βιομηχανικής ιδιοκτησίας, το δικαίωμα των σημάτων προστατεύει τα σήματα, ο δικαιούχος των οποίων έχει επαγγελματική έδρα στο εσωτερικό. Άρα τα σήματα των οποίων ο δικαιούχος είτε είναι έλληνας είτε αλλοδαπός δεν διαθέτει επαγγελματική έδρα στην Ελλάδα, είναι αλλοδαπά σήματα και δεν προστατεύονται από το ελληνικό δικαίωμα των σημάτων. Ωστόσο, τα αλλοδαπά σήματα τυγχάνουν προστασίας στην Ελλάδα υπό ορισμένες προϋποθέσεις, οι οποίες καθορίζονται στο άρθρ. 33 του Ν. 2239/94 και από τα άρθρα 4 και 6 της Σύμβασης των Παρισίων.

Σύμφωνα με το ελληνικό δικαίωμα³⁴⁰ για την προστασία των αλλοδαπών σημάτων ισχύει ένας ουσιαστικός κανόνας ιδιωτικού διεθνούς δικαίου, ο οποίος θέτει τις προϋποθέσεις σύμφωνα με τις οποίες προστατεύονται τα σήματα στην Ελλάδα και έναν κανόνα συγκρούσεως ιδιωτικού διεθνούς δικαίου, ο οποίος καθορίζει το εφαρμοστέο στο σήμα δικαίωμα. Οι προϋποθέσεις, τις οποίες θέτει ο ουσιαστικός κανόνας είναι η προστασία του αλλοδαπού σήματος στην χώρα όπου έχει ο φορέας

³³⁶ Βλ. σχετικά Ρόκα (2006), σελ. 52.

³³⁷ Βλ. σχετικά Ρόκα (2006), σελ. 53.

³³⁸ Βλ. σχετικά Ρόκα (2006), σελ. 51.

³³⁹ Βλ. σχετικά Ρόκα (2006), σελ. 52.

³⁴⁰ Βλ. σχετικά αρθ. 33 παρ. 1 ν. 2239/94, « Έλληνες ή αλλοδαποί, που έχουν εκτός της Ελλάδας την επαγγελματική τους εγκατάσταση, δύνανται να προστατευτούν σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου, αν στην πολιτεία όπου είναι επαγγελματικά εγκατεστημένοι προστατεύονται τα σήματα αυτών και υπάρχει σε αυτήν αμοιβαιότητα για την προστασία των ελληνικών σημάτων, που έχει καθιερωθεί με διεθνή σύμβαση ή με ανταλλαγή κυβερνητικής δηλώσεως μεταξύ της Ελλάδας και της αλλοδαπής πολιτείας.».

του την επαγγελματική του εγκατάσταση³⁴¹ και να υφίσταται στην αλλοδαπή χώρα αμοιβαία προστασία των ελληνικών σημάτων,³⁴² η οποία θα έχει καθιερωθεί με διμερή, πολυμερή ή διεθνή σύμβαση ή ανταλλαγή κυβερνητικής δήλωσης μεταξύ της Ελλάδας και της χώρας προέλευσης. Η τυπική προϋπόθεση συνίσταται στην κατάθεση του αλλοδαπού σήματος στην Ελλάδα και η αναγνώρισή του με απόφαση της Διοικητικής Επιτροπής Σημάτων. Το αλλοδαπό σήμα που κατατίθεται στην Ελλάδα είναι ανεξάρτητο από το άλλο σήμα που κατατέθηκε στη χώρα της επαγγελματικής του εγκαταστάσεως του δικαιούχου του, δηλαδή υπάγεται στο ελληνικό δίκαιο. Τούτο συμβαίνει ακόμη και πριν από την πλήρη κατάθεση του σήματος στην Ελλάδα.³⁴³ Τα αλλοδαπά σήματα υπόκεινται στην ίδια διαδικασία με τα ημεδαπά για την αποδοχή τους, καταχωρούνται στα βιβλία σημάτων και δημοσιεύονται στο Δελτίο Εμπορικής και Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας της Εφημερίδας της Κυβέρνησης.

1.1.3 Κοινοτικό Σήμα

1.1.3.1 Ο Κανονισμός 40/94

Ο Κανονισμός 40/94 του Συμβουλίου της 20^{ης} Δεκεμβρίου 1993 (έχει αντικατασταθεί από τον κωδικοποιητικό Κανονισμό 207/2009) για το κοινοτικό σήμα, συνιστά το βασικό νομοθετικό κείμενο του κοινοτικού σήματος. Προβλέπει ένα ενιαίο, αυτόνομο κοινοτικό σήμα για όλη την Ε.Ε., το οποίο αποκτάται μόνο με καταχώρηση και συνυπάρχει με τα εθνικά δίκαια των σημάτων και των διακριτικών γνωρισμάτων του ουσιαστικού συστήματος.³⁴⁴ Η ιδέα του κοινοτικού σήματος γεννήθηκε στο τέλος της δεκαετίας του 1950 λόγω της επιθυμίας για μια στενότερη συνεργασία και την βαθμιαία ένωση των αγορών των κρατών μελών της τότε ΕΟΚ. Οι νομοθεσίες περί σημάτων που ίσχυαν στα κράτη μέλη παρουσίαζαν διαφορές οι οποίες, αφενός, θα παρεμπόδιζαν την ελεύθερη κυκλοφορία των προϊόντων και την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών και, αφετέρου, θα νόθευαν τους όρους ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς. Επομένως, για τη δημιουργία και τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς ήταν αναγκαία η δημιουργία του κοινοτικού συστήματος. Την θέση του Κανονισμού σε ισχύ, ακολούθησαν ο εκτελεστικός Κανονισμός 2868/95 της Επιτροπής για την εφαρμογή του κανονισμού 40/94, ο εκτελεστικός Κανονισμός 2869/95 της Επιτροπής σχετικά με τα πληρωτέα τέλη προς το Γραφείο Εναρμόνισης στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς και ο εκτελεστικός Κανονισμός 216/96 σχετικά με τον κανονισμό διαδικασίας των τμημάτων προσφυγών του Γραφείου Εναρμόνισης στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς. Την έκδοση του Κανονισμού 40/94

³⁴¹ Βλ. σχετικά Κιάντο (2005) σελ. 137 όπου αναλύεται ότι «Φυσικά πρόσωπα έχουν επαγγελματική εγκατάσταση σε ένα τόπο, όταν είναι εγκατεστημένα στον τόπο αυτό είτε το κύριο κατάστημα είτε το υποκατάστημα της επιχειρήσεώς τους. Για τα νομικά πρόσωπα δεν αρκεί η ύπαρξη της έδρας τους, αλλά απαιτείται η εγκατάσταση και γραφείων ή παραγωγικών μονάδων.»

³⁴² Βλ. σχετικά Κιάντο (2005), σελ. 136, όπου μεταξύ άλλων αναφέρεται ότι η αρχή της αμοιβαιότητας «Κατά μια πρώτη εκτίμηση αυτή θα πρέπει να ισχύει κατά το χρόνο λήψεως της αποφάσεως της ΔΕΣ. Κατά σωστή εκτίμηση των πραγμάτων η αρχή της αμοιβαιότητας θα πρέπει να ισχύει καθ' όλη την προστασία του αλλοδαπού σήματος.»

³⁴³ Βλ. σχετικά Κιάντο (2005) σελ. 144.

³⁴⁴ Βλ. σχετικά Μαρίνο (2007), σελ. 363.

ακολούθησαν μια σειρά από τροποποιήσεις. Ο Κανονισμός 807/2003, ο Κανονισμός 1653/2003 ο Κανονισμός 1992/2003 καθώς και οι Κανονισμοί 781/2004 και 782/2004, οι οποίοι ρυθμίζουν τα πληρωτέα τέλη και τη διαδικασία σχετικά με τη διεθνή καταχώρηση σημάτων και τροποποιούν του εκτελεστικούς Κανονισμούς 2868/95 και 2869/95 ενόψει της προσχώρησης της Ε.Κ. στο πρωτόκολλο για την Συμφωνία της Μαδρίτης σχετικά με τη διεθνή καταχώρηση των σημάτων. Εν προκειμένω, το κοινοτικό πλαίσιο προστασίας των σημάτων θεμελιώνεται στον ως άνω Κανονισμό καθώς και στην Οδηγία 104/89 της 21/12/1988 για την προσέγγιση των νομοθεσιών περί σημάτων των κρατών μελών. Η Οδηγία εκδόθηκε, κατά' αρχάς, λόγω των πολιτικών προβλημάτων, τα οποία καθυστέρουσαν την έκδοση του Κανονισμού.³⁴⁵

Ο εν λόγω Κανονισμός, ο οποίος συντάχθηκε στο πλαίσιο των αρχών για τη δημιουργία κοινοτικού σήματος βάσει των προτάσεων του Röttger³⁴⁶ βασίζεται στο άρθρο 308 της συνθήκης και έχει επηρεασθεί από τον ενιαίο νόμο περί σημάτων των χωρών της BeNeLux του έτους 1962 καθώς και από την Σύμβαση του Λουξεμβούργου για το Κοινοτικό Δίπλωμα Ευρεσιτεχνίας³⁴⁷, δεν εισάγει μόνο το θεσμό του κοινοτικού σήματος αλλά επεκτείνει την προστασία που παρέχει το σήμα εκτός από την λειτουργία προέλευσης, στην διαφημιστική λειτουργία.³⁴⁸ Η θέσπιση και έγκριση του Κανονισμού 40/94 για το κοινοτικό σήμα επήλθε μετά από εργασίες και διαπραγματεύσεις, οι οποίες διήρκεσαν 35 έτη. Οι διαπραγματεύσεις είχαν ως αποτέλεσμα την συμφωνία σε ουσιαστικές ρυθμίσεις και την κατάρτιση του σχεδίου του Κανονισμού ήδη από το 1988. Ωστόσο στο θέμα των γλωσσών και της έδρας του γραφείου εναρμόνισης δεν είχε βρεθεί λύση μέχρι το 1993, οπότε ορίστηκε ως έδρα του γραφείου εναρμόνισης το Αλικάντε της Ισπανίας, το οποίο άρχισε να δέχεται αιτήσεις για τη χορήγηση κοινοτικών σημάτων από 1/1/1996.

Το Γραφείο Εναρμόνισης διαθέτει νομική προσωπικότητα καθώς και πλήρη αυτονομία και ανεξαρτησία.³⁴⁹ Ωστόσο, η νομική του ικανότητα εξαντλείται στα όρια της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και δεν διαθέτει την ικανότητα να συνάπτει διεθνείς συμφωνίες. Ένα σήμα καθίσταται κοινοτικό και καταχωρείται σε όλες τις χώρες της Ε.Ε. με την κατάθεσή του στο Γραφείο Εναρμόνισης στην Εσωτερική Αγορά.³⁵⁰ Για λόγους μείωσης του κόστους της διαδικασίας, γλώσσες του γραφείου ορίστηκαν η Αγγλική, η Γαλλική, η γερμανική, η Ισπανική και η Ιταλική. Όλες οι άλλες επίσημες γλώσσες των μικρών κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποκλείστηκαν, αν και το άρθρο 115 παρ. 1 του κανονισμού επιτρέπει η αίτηση για χορήγηση κοινοτικού

³⁴⁵ Βλ. σχετικά Μαρίνος (2007), σελ. 15.

³⁴⁶ Βλ. σχετικά Λιακόπουλο (2000), σελ. 179.

³⁴⁷ Βλ. σχετικά Μαρίνο (2007), σελ. 16.

³⁴⁸ Βλ. σχετικά Θ. Μαρίνος, Το κοινοτικό σήμα, βασικές ρυθμίσεις του Κανονισμού 40/1994, Αντ. Ν. Σάκκουλας, 1994, σελ. 9.

³⁴⁹ Κουτσοχήνα (2004), σελ. 29

³⁵⁰ Βλ. σχετικά Ιωάννη Παπαγιάννη, Εθνικό και κοινοτικό σήμα, νομολογιακές τάσεις και εξελίξεις, ΕΤΡΑΕΧΡΔ 1/2009, σελ 57.

σήματος να κατατίθεται σε οποιαδήποτε επίσημη γλώσσα της Ευρωπαϊκής Ένωσης³⁵¹ Το Γραφείο διατηρεί το μητρώο κοινοτικών σημάτων, στο οποίο καταχωρούνται τα κοινοτικά σήματα και η έρευνα σε αυτό είναι ελεύθερη για το κοινό. Επιπλέον το Γραφείο εκδίδει το δελτίο κοινοτικών σημάτων, στο οποίο περιλαμβάνονται όλες οι καταχωρήσεις του μητρώου καθώς και την επίσημη εφημερίδα, η οποία περιλαμβάνει κοινοποιήσεις και γενικές πληροφορίες του προέδρου του Γραφείου.

1.1.3.2 Η Δημιουργία του Κοινοτικού Σήματος

Δικαιούχος του κοινοτικού σήματος μετά την τροποποίηση³⁵² του αρθ. 5 του καν. 40/94 από τον καν. 422/2004 δύναται να είναι κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, συμπεριλαμβανομένων των οντοτήτων δημοσίου δικαίου. Το κοινοτικό σήμα αποκτάται με την κατάθεση αιτήσεως είτε στο ΓΕΕΑ είτε στην κεντρική υπηρεσία βιομηχανικής ιδιοκτησίας ενός κράτους μέλους, η οποία οφείλει να διαβιβάσει την αίτηση στο ΓΕΕΑ. Στο άρθρο 26 του κανονισμού προσδιορίζονται τα απαραίτητα συνοδευτικά έγγραφα της αίτησης και ως ημερομηνία κατάθεσης θεωρείται η ημερομηνία κατά την οποία προσκομίστηκαν από τον καταθέτη όλα τα έγγραφα του άρθρου 26 παρ. 1. Με την κατάθεση της αιτήσεως ο καταθέτης αποκτά δικαίωμα προσδοκίας προς την απόκτηση του δικαιώματος στο σήμα. Η αίτηση περιλαμβάνει και ανατύπωση του κοινοτικού σήματος, ο τρόπος απεικόνισης του οποίου περιγράφεται στον κανόνα 3 του εκτελεστικού Κανονισμού, στον οποίο τίθενται συγκεκριμένες προϋποθέσεις αναφορικά με τις διαστάσεις, τον τρόπο και την ποιότητα απεικόνισης. Μετά την κατάθεσή της αιτήσεως, εξετάζεται από το Γραφείο κατά πόσο αυτή πληροί τις θετικές προϋποθέσεις που θέτουν οι Κανονισμοί για το κοινοτικό σήμα και στη συνέχεια εξετάζεται η ύπαρξη απόλυτων λόγων απαραδέκτου και διεξάγεται έρευνα για προγενέστερα δικαιώματα. Σε περίπτωση που πληρούνται οι προϋποθέσεις κατάθεσης της αίτησης τότε δημοσιεύεται και την δημοσίευση ακολουθούν τυχόν παρατηρήσεις και ανακοπές τρίτων. Τέλος, ακολουθεί η καταχώρηση του κοινοτικού σήματος.

1.1.3.3 Η Έννοια του Κοινοτικού Σήματος

Κοινοτικό σήμα είναι κάθε σημείο³⁵³ επιδεκτικό γραφικής παράστασης, ικανό να διακρίνει τα προϊόντα καθαυτά ή την προέλευσή τους από μια επιχείρηση που τα παράγει (βιομηχανικό σήμα) ή τα εμπορεύεται (εμπορικό σήμα) καθώς και τις υπηρεσίες (σήμα υπηρεσιών) που μια επιχείρηση προσφέρει, υπό την προϋπόθεση ότι έχει καταχωρηθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του Κανονισμού στο μητρώο κοινοτικών

³⁵¹ Βλ. σχετικά Χατζηγάγιο (1997), Το κοινοτικό σήμα: δικαιούχος και δικαιώματα, ΕΤΡΑΞΧρΔ 3/1997, σελ. 692.

³⁵² Βλ. Κουτσοχήνα σελ. 44, η τροποποίηση διέυρνε σημαντικά το πεδίο των καταθετών σε σχέση με ό,τι προέβλεπε ο Καν. 40/94 και το κατέστησε αντίστοιχο με αυτό της Σύμβασης του Μονάχου του 1973 για το Ευρωπαϊκό Δίπλωμα Ευρεσιτεχνίας.

³⁵³ Βλ. σχετικά αρθ. 4 Καν. 40/94 «οποιοδήποτε σημείο επιδεκτικό γραφικής παράστασης, ιδίως λέξεις, συμπεριλαμβανομένων των ονομάτων των προσώπων, σχέδια, γράμματα, αριθμοί, το σχήμα προϊόντος ή της συσκευασίας του, υπό την προϋπόθεση ότι τα σημεία αυτά είναι ικανά να διακρίνουν τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες μιας επιχείρησης από τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες άλλων επιχειρήσεων.».

σημάτων.³⁵⁴ Ο ως άνω ορισμός, εκτός από την προϋπόθεση της καταχώρισης, θέτει ακόμη δύο προϋποθέσεις, η πρώτη εκ των οποίων είναι η ύπαρξη της δυνατότητας γραφικής παράστασης, ώστε το περιεχόμενο του κοινοτικού σήματος να προκύπτει σαφώς και να γίνεται αντιληπτό με μια απλή ανάγνωση του μητρικού σημάτων και η δεύτερη προϋπόθεση είναι η ικανότητα του σήματος να διακρίνει τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες μιας επιχείρησης από τα αντίστοιχα προϊόντα ή τις υπηρεσίες άλλων επιχειρήσεων.

Τα κοινοτικά σήματα, όπως και τα συνήθη σήματα, διακρίνονται με κριτήριο την μορφή σε λεκτικά, παραστατικά και τρισδιάστατα, σύνθετα, οπτικά, ηχητικά και σήματα, τα οποία γίνονται αντιληπτά με την όσφρηση, τη γεύση ή την αφή. Αναφορικά με τα τρισδιάστατα σήματα, κοινοτικό σήμα μπορεί να αποτελέσει και το σχήμα του προϊόντος ή της συσκευασίας του. Σχετικά, δε, με τα ηχητικά σήματα καθώς και τα σήματα όσφρησης δεν γίνεται ιδιαίτερη μνεία και ούτε προβλέπεται κάποια σχετική απαγόρευση. Τέλος, προβλέπονται τα συλλογικά κοινοτικά σήματα, τα οποία δύνανται να αποτελέσουν τα κοινοτικά σήματα, τα οποία που προσδιορίζονται ως συλλογικά κατά την κατάθεση και είναι ικανά να διακρίνουν τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες των μελών της δικαιούχου οργάνωσης του σήματος από εκείνα άλλων επιχειρήσεων.³⁵⁵

Ο Κανονισμός παρέχει στον δικαιούχο ένα αποκλειστικό και απόλυτο δικαίωμα, διευκολύνει τη απόκτηση του δικαιώματος, εκλαμβάνει το σήμα ως ένα περιουσιακό στοιχείο ανεξάρτητο από την επιχείρηση-φορέα του σήματος και με αυτό τον τρόπο προστατεύει και ενισχύει τη διαφημιστική λειτουργία του σήματος.³⁵⁶ Το σύστημα του κοινοτικού σήματος συνδέεται στενά με τα ήδη υπάρχοντα διεθνή συστήματα προστασίας της Συμβάσεως της Μαδρίτης για τη διεθνή καταχώριση των σημάτων και της Διεθνούς Συμβάσεως των Παρισίων. Το κοινοτικό σύστημα σημάτων και το σύστημα διεθνούς καταχώρισης, όπως θεσπίσθηκε από το πρωτόκολλο της Μαδρίτης, είναι συμπληρωματικά. Τα ως άνω συστήματα προστασίας συνυπάρχουν και είναι εναρμονισμένα μεταξύ τους.

Σύμφωνα με το άρθρο 9 του Κανονισμού, η προστασία που παρέχεται στον δικαιούχο του κοινοτικού σήματος έχει ως σκοπό την διασφάλιση της βασικής και ουσιώδους λειτουργίας του σήματος ως σημείου προέλευσης, δηλαδή να εγγυάται στον καταναλωτή ή τον τελικό χρήστη την ταυτότητα προέλευσης του φέροντος το κοινοτικό σήμα προϊόντος ή υπηρεσίας παρέχοντας σε εκείνον τη δυνατότητα να διακρίνει χωρίς κίνδυνο συγχύσεως το εν λόγω προϊόν ή υπηρεσία από εκείνα άλλης προελεύσεως.³⁵⁷ Γενικές προϋποθέσεις παροχής της προστασίας συνιστούν, α) η χρήση του μεταγενέστερου πανομοιότυπου ή παρόμοιου με το καταχωρηθέν κοινοτικό σήμα σημείου χωρίς την συγκατάθεση του δικαιούχου, β) η χρήση του

³⁵⁴ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 650.

³⁵⁵ Βλ. σχετικά Κουτσούκη Δ. (1996), σελ. 128.

³⁵⁶ Βλ. σχετικά Μαρίνο (1994), σελ. 17.

³⁵⁷ Βλ. απόφαση 2528/2009 Μον. Πρωτ. Αθ. ΔΕΕ 2/2010 σελ. 170, απόφαση ΔΕΚ της 28^{ης} Απριλίου 2004, υπόθεση C-3/2003 P, Matrazzen Concord GmbH σκέψη 41, απόφαση ΠΕΚ της 10^{ης} Σεπτεμβρίου 2008, T-96/2006, Τσακίρης-Μαλλάς, σκέψη 41.

σημείου στις συναλλαγές, ήτοι στο πλαίσιο εμπορικής δραστηριότητας με σκοπό την άντληση οικονομικού οφέλους, γ) η χρήση του σημείου «για προϊόντα ή υπηρεσίες» κατ' άρθρο 9 του Κανονισμού, δηλαδή η επίθεσή του στα προϊόντα που εμπορεύεται ο τρίτος μη δικαιούχος ή η χρήση του κατά τρόπο ώστε να θεμελιώνεται σύνδεσμος μεταξύ του εν λόγω σημείου και των προϊόντων που εμπορεύεται ή των υπηρεσιών που παρέχει ο τρίτος, δ) η χρήση του σημείου ως σήμα, ήτοι με σκοπό διάκρισης των επίδικων προϊόντων ή υπηρεσιών του τρίτου μη δικαιούχου ως προερχομένων από συγκεκριμένη επιχείρηση. Επιπλέον, το νομικό καθεστώς του κοινοτικού σήματος προσφέρει σε κάθε δικαιούχο του σήματος που θέλει να προστατεύσει τα προϊόντα του, ή τις παρεχόμενες υπηρεσίες του κατά τρόπο ενιαίο για το σύνολο της κοινοτικής επικράτειας, μια ταχύτατη διαδικασία καταχώρησης, ένα χαμηλό οικονομικό κόστος κατάθεσης και τη δυνατότητα της απρόσκοπτης εκμετάλλευσης του σήματος.³⁵⁸ Το κοινοτικό σήμα, χορηγούμενο με βάση μια ενιαία διαδικασία, παράγει τα αποτελέσματά του για το σύνολο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, διέπεται από ενιαίο κοινοτικό δίκαιο, μη υποκείμενο και μη υποκαθιστάμενο στις εθνικές νομοθεσίες για τα σήματα, εφαρμόζεται μόνο στα καταχωρημένα σήματα και δεν δύναται να αμφισβητηθεί η εγκυρότητά του από τρίτους.³⁵⁹

1.1.3.3.1 Οι Σχετικώς Απαράδεκτες Ενδείξεις στο Δίκαιο του Κοινοτικού Σήματος

Στην περίπτωση του κοινοτικού σήματος οι σχετικοί λόγοι απαραδέκτου λαμβάνονται υπόψη από το ΓΕΕΑ μόνο εφόσον προβληθούν από τον δικαιούχο του προγενέστερου σήματος με την μορφή ανακοπής, κατατάσσονται σε δύο κατηγορίες,³⁶⁰ αφενός σε αυτούς που βασίζονται σε δικαιώματα επί προγενεστέρων σημάτων και αφετέρου σε αυτούς που θεμελιώνονται σε δικαιώματα επί μη καταχωρημένων σημάτων ή άλλων χρησιμοποιούμενων στις συναλλαγές.

Σχετικούς λόγους απαραδέκτου αποτελούν:

α) Το προγενέστερο³⁶¹ ταυτόσημο σήμα για προϊόντα ή υπηρεσίες ταυτόσημα με αυτά για τα οποία ζητείται η καταχώρηση,³⁶²

³⁵⁸ Βλ. αποφάσεις ΔΕΚ της 11^{ης} Σεπτεμβρίου 2007, C-17/2006 Celine, 25^{ης} Ιανουαρίου 2007 C-48/2005 Adam Opel, της 16^{ης} Νοεμβρίου 2004 C-245/2002 Anheuser-Burch, 12^{ης} Νοεμβρίου 2002 C206/2001 Arsenal, ΔΕΕ 2/2010, σελ. 170.

³⁵⁹ Βλ. σχετικά Χατζηγάγιο (1997), σελ. 692.

³⁶⁰ Βλ. σχετικά Κουτσοχήνα (2004) σελ. 89.

³⁶¹ Βλ. Κουτσοχήνα (2004), σελ. 87, ως προγενέστερα καταχωρημένα σήματα κατά τις διατάξεις του Κανονισμού νοούνται τόσο τα κοινοτικά όσο και τα εθνικά σήματα ή τα σήματα που έχουν αποτελέσει αντικείμενο διεθνούς καταχώρησης, η οποία ισχύει σε ένα κράτος μέλος, καθώς και αυτά που έχουν καταχωρηθεί δυνάμει διεθνών διευθετήσεων οι οποίες ισχύουν στην Κοινότητα, εφόσον έχουν κατατεθεί πριν από την ημερομηνία αίτησης κοινοτικού σήματος, όπως και οι αιτήσεις των παραπάνω κοινοτικών (δικαιώματα προσδοκίας), εθνικών ή διεθνών σημάτων, υπό την επιφύλαξη της καταχώρησής τους.»

³⁶² Όπως απορρέει από την ένατη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού και βάσει της νομολογίας, η προστασία προγενεστέρου σήματος δικαιολογείται μόνο εφόσον το σήμα αυτό πράγματι χρησιμοποιείται, σύμφωνα, δε, με το άρθρο 43 παρ.2 και 3, ο αιτών την καταχώριση του κοινοτικού σήματος μπορεί να αιτηθεί την απόδειξη της ουσιαστικής χρήσεως του προγενεστέρου σήματος στο

β) Το προγενέστερο ταυτόσημο ή όμοιο σήμα για προϊόντα ή υπηρεσίες ταυτόσημα ή όμοια με αυτά για τα οποία ζητείται καταχώρηση, εφόσον δημιουργείται ο κίνδυνος σύγχυσης³⁶³ του κοινού της περιοχής που απολαύει προστασίας το προγενέστερο σήμα (ο κίνδυνος σύγχυσης περιλαμβάνει τον κίνδυνο συσχέτισης μεταξύ σημείου και σήματος, στηρίζεται, δε, στην ιδέα ότι ένα σημείο μπορεί να προκαλέσει συσχετίσεις με ένα σήμα με αποτέλεσμα το κοινό να συνδέει το εν λόγω σήμα με το σημείο αυτό). Ο κίνδυνος σύγχυσης υπό στενή έννοια νοείται ως την πιθανότητα παραπλάνησης του κοινού, η οποία προκαλείται από την ομοιότητα δύο διακριτικών γνωρισμάτων και αναφέρεται στη δυνατότητα εσφαλμένης ταύτισης δύο επιχειρήσεων είτε ως νομικών οντοτήτων, είτε ως πηγών προέλευσης των προϊόντων ή των υπηρεσιών.³⁶⁴ Υπό την ευρεία έννοια ο κίνδυνος σύγχυσης νοείται ως η πιθανότητα παραπλάνηση του κοινού λόγω του ενδεχομένου δημιουργίας της εντύπωσης δεσμών συνεργασίας μεταξύ αυτών.

Κριτήρια διάγνωσης του κινδύνου συγχύσεως είναι η ομοιότητα μεταξύ των συγκρουόμενων σημείων, η ομοιότητα μεταξύ των φερόντων τα διακριτικά γνωρίσματα προϊόντων ή υπηρεσιών και η τοπική διάσταση των διακριτικών γνωρισμάτων, στις περιπτώσεις που προστατεύονται μόνο στην περιοχή όπου έχουν καταστεί γνωστά ή έχουν επικρατήσει. Ωστόσο, βάσει της απόφασης T-361/08, Peek

έδαφος εντός του οποίου το σήμα προστατευόταν κατά τα πέντε έτη που προηγήθηκαν της δημοσίευσής της αιτήσεως για την καταχώρηση του μεταγενεστέρου κοινοτικού σήματος. Εν προκειμένω, ουσιαστική χρήση του σήματος συντρέχει όταν αυτό χρησιμοποιείται σύμφωνα με τη βασική του λειτουργία, που είναι η εγγύηση της ταυτότητας προελεύσεως των προϊόντων ή υπηρεσιών για τα οποία καταχωρήθηκε, με σκοπό την εξεύρεση ή διατήρηση δυνατοτήτων πωλήσεως των εν λόγω προϊόντων και υπηρεσιών αποκλείοντας τη συμβολική χρήση που αποσκοπεί στη διατήρηση των δικαιωμάτων που παρέχει το σήμα (απόφαση του Πρωτοδικείου από 25/3/2009, υπόθεση T-191/07 Anheuser-Busch, Inc κατά ΓΕΕΑ).

³⁶³ Βάσει της νομολογίας, ο διακριτικός χαρακτήρας του σήματος αποτελεί ένα από τα στοιχεία που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη για να αξιολογηθεί ο κίνδυνος συγχύσεως (αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 16ης Μαρτίου 2005, T-112/03, L'Oréal κατά ΓΕΕΑ – Revlon). Επιπλέον, κατά πάγια νομολογία, κίνδυνο συγχύσεως συνιστά ο κίνδυνος να πιστέψει το κοινό ότι τα σχετικά προϊόντα ή υπηρεσίες προέρχονται από την ίδια επιχείρηση ή ενδεχομένως από συνδεδεμένες μεταξύ τους οικονομικά επιχειρήσεις (απόφαση του Πρωτοδικείου της 23/10/2002, υπόθεση T-104/01, Oberhauser κατά ΓΕΕΑ). Αναφορικά με τον κίνδυνο συγχύσεως αξίζει να επισημανθεί ότι πρέπει να εκτιμάται συνολικώς, σύμφωνα με τον τρόπο κατά τον οποίο το οικείο κοινό προσλαμβάνει τα σημεία και τα επίμαχα προϊόντα ή υπηρεσίες και λαμβανομένων υπόψη όλων των συναφών παραγόντων της συγκεκριμένης περιπτώσεως, ιδίως της αλληλεξαρτήσεως μεταξύ της ομοιότητας των σημείων και της ομοιότητας των δηλούμενων προϊόντων ή υπηρεσιών (απόφαση του Πρωτοδικείου από 9/6/2003, υπόθεση T-162/01 Laboratorios RTB κατά ΓΕΕΑ). Για τους σκοπούς της σφαιρικής εκτίμησης, ο μέσος καταναλωτής της κατηγορίας προϊόντων που αφορά η αίτηση θεωρείται καλά ενημερωμένος και αρκετά παρατηρητικός και προσεκτικός. Όμως, πρέπει να ληφθεί υπ' όψιν το γεγονός ότι ο μέσος καταναλωτής σπάνια μόνο έχει την ευκαιρία να κάνει απ' ευθείας σύγκριση μεταξύ των διαφορετικών σημάτων αλλά πρέπει να εμπιστευθεί την ατελή εικόνα τους την οποία έχει διατηρήσει στο μυαλό του. Πρέπει επίσης να ληφθεί υπόψη ότι το επίπεδο προσοχής του μέσου καταναλωτή μπορεί να διαφέρει ανάλογα με την κατηγορία των υπό κρίση προϊόντων ή υπηρεσιών (απόφαση του ΔΕΚ, υπόθεση C-342/97, Lloyd Schuhfabrik Meyer & Co. GmbH v Klijsen Handel BV) ΔΕΕ 3/2008 σελ. 320. Τέλος, βάσει νομολογίας, ο κίνδυνος συγχύσεως αυξάνει όσο σημαντικότερος είναι ο διακριτικός χαρακτήρας του προγενέστερου σήματος. Έτσι, τα σήματα που έχουν έντονο διακριτικό χαρακτήρα, είτε από τη φύση τους είτε λόγω του ότι είναι γνωστά στην αγορά, απολαύουν προστασίας μεγαλύτερης απ' ό,τι εκείνα των οποίων ο διακριτικός χαρακτήρας είναι ασθενέστερος (απόφαση του ΔΕΚ από 22/6/1999 υπόθεση C-342/97 Loyd Schuhfabrik Meyer).

³⁶⁴ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο Β., Σύγκρουση διακριτικών γνωρισμάτων, ΔΕΕ 2/2000 σελ. 120.

& Cloppenburg, και van Graaf GmbH & Co. KG, κατά του ΓΕΕΑ, οι διαπιστωθείσες οπτικές και ακουστικές διαφορές είναι ικανές να εξουδετερώσουν τον χαμηλό βαθμό εννοιολογικής ομοιότητας.

γ) Το προγενέστερο ταυτόσημο ή όμοιο σήμα για προϊόντα ή υπηρεσίες ανόμοια με αυτά για τα οποία ζητείται η καταχώρηση, εφόσον το προγενέστερο σήμα χαίρει φήμης στην Κοινότητα. Συγκεκριμένα, από το άρθρο 8, παράγραφος 5, του κανονισμού 40/94 προκύπτει ότι η εφαρμογή του εξαρτάται από τις ακόλουθες τρεις προϋποθέσεις: πρώτον, ταυτότητα ή ομοιότητα των συγκρουόμενων σημάτων· δεύτερον, ύπαρξη φήμης του προγενεστέρου σήματος που προβάλλεται προς στήριξη της ανακοπής και, τρίτον, ύπαρξη του κινδύνου ότι η χωρίς εύλογη αιτία χρήση του αιτουμένου σήματος θα προσπόριζε αθέμιτο όφελος από τον διακριτικό χαρακτήρα ή τη φήμη του προγενεστέρου σήματος ή θα έβλαπτε τα στοιχεία αυτά.³⁶⁵ Οι τρεις αυτές προϋποθέσεις είναι σωρευτικές, η δε απουσία μιας από αυτές αρκεί να αποκλείσει την εφαρμογή της εν λόγω διατάξεως.³⁶⁶

δ) Το μη καταχωρημένο ή άλλο χρησιμοποιούμενο στις συναλλαγές εφόσον αυτό δεν έχει μόνο τοπική ισχύ και τα δικαιώματα επ' αυτού έχουν αποκτηθεί πριν την ημερομηνία κατάθεσης της αίτησης κοινοτικού σήματος και το εν λόγω σημείο παρέχει στον δικαιούχο του τη δυνατότητα να απαγορεύει τη χρήση πλέον πρόσφατου σήματος.

ε) Την καταχώρηση αιτείται ο ειδικός πληρεξούσιος ή ο αντιπρόσωπος του δικαιούχου, ιδίως ονόματι και χωρίς την συγκατάθεση του δικαιούχου, εκτός εάν ο εν λόγω ειδικός πληρεξούσιος ή αντιπρόσωπος δικαιολογήσει την πράξη του.

1.1.3.3.2 Λόγοι Απολύτου Απαραδέκτου

α) Απαραδέκτη κρίνεται ένδειξη η οποία δεν πληροί τους όρους του άρθρου 4³⁶⁷ δεν συμφωνεί δηλαδή με τον ορισμό και τις κατηγορίες του κοινοτικού σήματος.

³⁶⁵ Βλ. απόφαση 3756/2009 του Μον. Πρωτ. Αθ. και εκεί παρατιθέμενη νομολογία, όπου μεταξύ άλλων αναλύεται ότι «Αρκεί ο βαθμός ομοιότητας μεταξύ του σήματος που χαίρει φήμης και του σημείου να έχει ως αποτέλεσμα το ενδιαφερόμενο κοινό να συσχετίζει το σημείο με το σήμα. Η ύπαρξη τέτοιου συνδέσμου πρέπει να εκτιμάται συνολικά, λαμβανομένων υπόψη όλων των παραγόντων που ασκούν επιρροή στη συγκεκριμένη περίπτωση. Μεταξύ των παραγόντων αυτών περιλαμβάνονται: ο βαθμός ομοιότητας των συγκρουόμενων σημάτων, η φύση των προϊόντων ή των υπηρεσιών για τα οποία έχει καταχωρισθεί καθένα από τα συγκρουόμενα σήματα, περιλαμβανομένων τόσο του βαθμού εγγύτητας ή ετερότητας των εν λόγω προϊόντων ή των υπηρεσιών όσο και του ενδιαφερόμενου κοινού, το εύρος της φήμης του προγενέστερου σήματος, η ένταση του διακριτικού χαρακτήρα, είτε εγγενούς είτε αποκτηθέντος με τη χρήση του προγενέστερου σήματος, ο κίνδυνος συγχύσεως του ενδιαφερόμενου κοινού.»

³⁶⁶ Απόφαση του Πρωτοδικείου της 25ης Μαΐου 2005, T-67/04, Spa Monopole κατά ΓΕΕΑ – Spa-Finders Travel Arrangements SPA-FINDERS.

³⁶⁷ Άρθρο 4 του Καν. 40/1994 «Μπορεί να αποτελέσει κοινοτικό σήμα οποιοδήποτε σημείο επιδεικτικό γραφικής παράστασης, ιδίως λέξεις, συμπεριλαμβανομένων των ονομάτων των προσώπων, σχέδια, γράμματα, αριθμοί, το σχήμα προϊόντος ή της συσκευασίας του, υπό την προϋπόθεση ότι τα σημεία αυτά είναι ικανά να διακρίνουν τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες μιας επιχείρησης από τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες άλλων επιχειρήσεων.»

β) Βάσει του άρθρου 7 παρ. 1 του Κανονισμού οι ενδείξεις που στερούνται διακριτικού χαρακτήρα είναι απολύτως απαράδεκτες. Η εν λόγω παράγραφος διαπνέεται από την έννοια του γενικού συμφέροντος, η οποία, σύμφωνα με την απόφαση του ΔΕΚ από 20/5/2009 (υπόθεση T-405/07 και T-406/07 Caisse federale du Credit mutual Centre Est Europe κατά ΓΕΕΑ), συμπίπτει με τη βασική λειτουργία του σήματος, η οποία είναι να εγγυάται στον καταναλωτή ή στον τελικό χρήστη την ταυτότητα προέλευσης του φέροντος το σήμα προϊόντος ή υπηρεσίας, παρέχοντάς του τη δυνατότητα να διακρίνει χωρίς κίνδυνο συγχύσεως το προϊόν αυτό ή την υπηρεσία αυτήν από προϊόντα ή υπηρεσίες άλλης προελεύσεως. Όταν, λοιπόν, μια ένδειξη στερείται διακριτικού χαρακτήρα, αυτό έχει ως αποτέλεσμα να μην μπορεί να επιτελέσει την βασική λειτουργία του σήματος δηλαδή την λειτουργία της προέλευσης και της εξατομίκευσης προκειμένου να διακρίνει τους φορείς των επιχειρήσεων, τις επιχειρήσεις, τα καταστήματα ή τα εμπορεύματα και τις υπηρεσίες.

Βεβαίως, το αν διαθέτει μια ένδειξη διακριτικό χαρακτήρα δεν είναι κάτι που κρίνεται αυτοτελώς αλλά πρέπει να λαμβάνονται υπόψη όλα τα πραγματικά στοιχεία που συνδέονται με την λειτουργία του σήματος, όπως για παράδειγμα η αντίληψη του καταναλωτικού κοινού και η φύση των προϊόντων και των υπηρεσιών που πρόκειται να διακριθούν.³⁶⁸ Άρα, δύο είναι τα κριτήρια που χρησιμοποιούνται για να διαπιστωθεί η ύπαρξη ή όχι διακριτικού χαρακτήρα³⁶⁹ και αυτά είναι αφενός η συσχέτιση του σήματος με το διακρινόμενο προϊόν και αφετέρου η αντίληψη του σχετικού συναλλακτικού κύκλου.³⁷⁰

Η έλλειψη διακριτικού χαρακτήρα είναι δυνατό να οφείλεται στην απλότητα του σήματος αλλά δεν μπορεί να θεμελιωθεί μόνο στο γεγονός ότι από το σήμα λείπει το στοιχείο της φαντασίας. Ένας ελάχιστος διακριτικός χαρακτήρας αρκεί, ωστόσο, προκειμένου να μην εφαρμοστεί ο απόλυτος λόγος απαραδέκτου του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94 (απόφαση του Πρωτοδικείου της 19ης Σεπτεμβρίου 2001, T-337/99, Henkel κατά ΓΕΕΑ). Κατά πάγια νομολογία, ένα σημείο υπερβολικής απλότητας και αποτελούμενο από ένα βασικό γεωμετρικό σχήμα, όπως ο κύκλος, η γραμμή, το ορθογώνιο, ή ένα τυπικό πεντάγωνο, δεν μπορεί, αυτό καθαυτό, να μεταδίδει μήνυμα που οι καταναλωτές μπορούν να ενθυμούνται, οπότε οι τελευταίοι δεν θα το θεωρούν ως σήμα, εκτός εάν έχει αποκτήσει διακριτικό χαρακτήρα διά της χρήσεως. (απόφαση του Πρωτοδικείου της 12ης Σεπτεμβρίου 2007, T-304/05, Cain Cellars κατά ΓΕΕΑ).

Από την άλλη πλευρά, η διαπίστωση του διακριτικού χαρακτήρα ενός σήματος υπό την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού

³⁶⁸ Βλ. Αντωνόπουλο σελ. 414.

³⁶⁹ Προκειμένου να διαπιστωθεί ο διακριτικός χαρακτήρας ενός σήματος, πρέπει να εκτιμηθεί σφαιρικά η ικανότητα, κατά το μάλλον ή ήττον μεγάλη, του σήματος να εξατομικεύει τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες για τα οποία καταχωρίστηκε ως προερχόμενα από συγκεκριμένη επιχείρηση και, επομένως, να διακρίνει τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες από τα αντίστοιχα άλλων επιχειρήσεων (βλ., υπό την έννοια αυτή και κατ' αναλογία, απόφαση του Δικαστηρίου της 22ας Ιουνίου 1999, C-342/97, Lloyd Schuhfabrik Meyer, Συλλογή 1999, σ. I-3819, σκέψη 22).

³⁷⁰ Βλ. σχετικά Μαρίνο (2007) σελ. 91, Ρόκα (2004), σελ. 107.

40/94 δεν εξαρτάται από τη διαπίστωση ενός συγκεκριμένου επιπέδου δημιουργικότητας ή γλωσσικής ή καλλιτεχνικής φαντασίας εκ μέρους του δικαιούχου του σήματος. Αρκεί ότι το σήμα επιτρέπει στο ενδιαφερόμενο κοινό να προσδιορίσει την προέλευση των προϊόντων ή των υπηρεσιών που καλύπτονται από αυτό και να τα διακρίνει από τα αντίστοιχα άλλων επιχειρήσεων (απόφαση του Δικαστηρίου της 16ης Σεπτεμβρίου 2004, C-329/02 P, SAT.1 κατά ΓΕΕΑ).

γ) Απαράδεκτες είναι οι περιγραφικές ενδείξεις,³⁷¹ οι οποίες αποτελούνται αποκλειστικά από σημεία ή ενδείξεις που δηλώνουν το είδος, την ποιότητα, την ποσότητα, τον προορισμό, την αξία, τη γεωγραφική προέλευση³⁷² ή άλλα χαρακτηριστικά του προϊόντος ή της υπηρεσίας.³⁷³ Η εν λόγω διάταξη επιδιώκει έναν σκοπό γενικού συμφέροντος με θεμέλιο την ελευθερία χρήσης των περιγραφικών ενδείξεων.³⁷⁴

Επίσης, σύμφωνα με το άρθρο 7 παρ. ε, απαράδεκτα είναι τα σήματα, τα οποία αποτελούνται από περιγραφικά σχήματα που επιβάλλονται από τη φύση του προϊόντος ή το σχήμα του προϊόντος ή είναι απαραίτητα για την επίτευξη ενός τεχνικού αποτελέσματος ή προσδίδει ουσιαστική αξία στο προϊόν, για τον λόγο ότι σε αντίθετη περίπτωση θα οδηγούσαν σε μονοπωλιακές καταστάσεις καθώς η προστασία που προσφέρει ο δίκαιο των σημάτων θα επεκτεινόταν και σε δικαιώματα που μπορούν να προστατευθούν μόνο με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας ή με υπόδειγμα χρησιμότητας.³⁷⁵

Κατά πάγια νομολογία, τα σημεία στα οποία αναφέρεται το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 40/94 θεωρείται ότι δεν μπορούν να επιτελέσουν την ουσιαστική λειτουργία του σήματος, ήτοι τον προσδιορισμό της εμπορικής προελεύσεως του προϊόντος ή της υπηρεσίας, ώστε να παρέχεται κατ' αυτόν τον τρόπο στον καταναλωτή που αγοράζει το προϊόν ή είναι αποδέκτης της υπηρεσίας για τα οποία χρησιμοποιείται το σήμα η δυνατότητα να προβεί στο μέλλον στην ίδια επιλογή, αν μείνει ικανοποιημένος, ή να προβεί σε άλλη επιλογή, αν δεν ικανοποιηθεί από το προϊόν ή την υπηρεσία (αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 27ης Φεβρουαρίου 2002, T-34/00, Eurocool Logistik κατά ΓΕΕΑ).

³⁷¹ Κατά πάγια νομολογία, το σημείο είναι περιγραφικό αν παρουσιάζει μια επαρκώς άμεση και συγκεκριμένη σχέση με τα σχετικά προϊόντα ή υπηρεσίες, βάσει της οποίας το ενδιαφερόμενο κοινό δύναται να αντιληφθεί άμεσα και χωρίς περαιτέρω σκέψη την περιγραφή ενός χαρακτηριστικού των σχετικών προϊόντων ή υπηρεσιών (αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 14ης Ιουνίου 2007, T-207/06, Europig κατά ΓΕΕΑ (EUROPIG), σκέψη 27, και STEADYCONTROL, σκέψη 36).

³⁷² Ειδικά για την περίπτωση των κρασιών, βλ. απόφαση ΔΕΚ από 11/5/2010 υπόθεση T-237/08 (Abadia Retuerta SA κατά ΓΕΕΑ με αντικείμενο προσφυγή κατά της αποφάσεως για την καταχώρηση του λεκτικού σημείου CUVÉE PALOMAR ως κοινοτικού σήματος) όπου αναλύεται βάσει του άρθρου 7 παρ. 1 του Καν. και βάσει του άρθρου 23 της TRIPS η πρόβλεψη ότι δεν γίνονται δεκτά για καταχώρηση τα σήματα για οίνους, εμπριέχοντες ή αποτελούμενους από γεωγραφική ένδειξη εμφανίσιμα οίνους, εφόσον πρόκειται για οίνους που δεν έχουν τη συγκεκριμένη καταγωγή.

³⁷³ Βλ. απόφαση 3756/2009 Μον. Πρωτ. Αθ., στην οποία μεταξύ άλλων αναφέρεται ότι «... η χρήση σήματος για την περιγραφή και μόνο ειδικών ιδιοτήτων του προσφερόμενου προς πώληση προϊόντος δεν δύναται να απαγορευθεί, καθώς δεν επιτελεί λειτουργία προελεύσεως (απόφαση της 23^{ης} Φεβρουαρίου 1999, C-63/97, BMW, σκέψη 38) ΕΕμπΔ 2009 σελ. 900-901.

³⁷⁴ Βλ. σχετικά Μαρίνο (2007), σελ. 104.

³⁷⁵ Βλ. σχετικά Κουτσοχίνα (2004), σελ. 72.

δ) Οι κοινόχρηστες ενδείξεις, δηλαδή ενδείξεις, οι οποίες αποτελούνται από σημεία συνηθισμένα στην καθημερινή γλώσσα και στην πρακτική του συγκεκριμένου κλάδου εμπορίου στον οποίο περιλαμβάνεται το προϊόν ή η υπηρεσία που φέρει το υπό κρίση σήμα, δεν γίνονται δεκτές προς καταχώρηση.

ε) Απαράδεκτες είναι οι ενδείξεις, οι οποίες αντίκεινται στη δημόσια τάξη ή στα χρηστά ήθη, όπως για παράδειγμα προσβλητικά σήματα, υβριστικές, ρατσιστικές ή βλάσφημες εκφράσεις. Δεν είναι απαραίτητο το προς κατάθεση σημείο αποτελείται αποκλειστικά από τέτοιες ενδείξεις αλλά αρκεί να έστω και ένα μέρος του να αποτελείται από αυτές

στ) Ενδείξεις παραπλανητικές ως προς στοιχεία ή χαρακτηριστικά του προϊόντος ή της υπηρεσίας που είναι καθοριστικά για την επιλογή του καταναλωτή, όπως για παράδειγμα η φύση, η ποιότητα ή η γεωγραφική προέλευση του προϊόντος ή της υπηρεσίας. Για το συγκεκριμένο απαράδεκτο είναι απαραίτητο να ισχύουν σωρευτικά το γεγονός ότι η σχετική ένδειξη δεν είναι αληθής, περιέχει δηλαδή αναληθείς δηλώσεις ή πληροφορίες για τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες και η σχετική ανακρίβεια να είναι ικανή να δημιουργήσει κίνδυνο παραπλάνησης του μέσου καταναλωτή σχετικά με τις ουσιώδεις ιδιότητες του προϊόντος ή της υπηρεσίας.

η) Δεν καταχωρούνται οι ενδείξεις που αποτελούνται από, περιλαμβάνουν ή ομοιάζουν με κρατικά εμβλήματα ή σύμβολα, θυρεούς, σημαίες εμβλήματα διεθνών οργανισμών και άλλα. Η παρούσα διάταξη αποσκοπεί τόσο στην προστασία του δημοσίου συμφέροντος όσο και στην προστασία των καταναλωτών από την παραπλάνηση.³⁷⁶

θ) Σύμφωνα με το άρθρο 7 παρ.1 στοιχ. στ είναι απολύτως απαράδεκτα τα σήματα, τα οποία αντίκεινται στην καλή πίστη.³⁷⁷ Ως κακή πίστη, σε αυτή την περίπτωση εννοείται ότι ο καταθέτης υπαιτίως αγνοεί ή θα έπρεπε να γνωρίζει ορισμένα νομικά σημαντικά γεγονότα.

1.1.3.4 Οι Αρχές του Κοινοτικού Σήματος

1.1.3.4.1 Η Αρχή της Ενότητας ή του Ενιαίου

Η εν λόγω αρχή σημαίνει ότι το κοινοτικό σήμα επιφέρει τα ίδια έννομα αποτελέσματα στο σύνολο της κοινοτικής επικράτειας,³⁷⁸ καθώς αποκτάται με ενιαία διαδικασία, προστατεύεται με τρόπο ενιαίο και παράγει αποτελέσματα σε όλο το έδαφος της Κοινότητας.³⁷⁹ Το δικαίωμα στο κοινοτικό σήμα βάσει της αρχής της ενότητας αποκτάται, μεταβιβάζεται, είναι αντικείμενο παραίτησης, έκπτωσης ή

³⁷⁶ Βλ. σχετικά Μαρίνο (2007) σελ. 113.

³⁷⁷ Βλ. απόφασή ΔΕΚ από 11/6/2009 υπόθεση C-529/07 (Chocolasefabriken Lindt & Sprungli AG κατά Franz Hauswirth GmbH) όπου στην σκέψη 35 αναλύεται ότι ο κρίσιμος χρόνος για την εκτίμηση της ύπαρξης κακοπιστίας του αιτούντος την καταχώρηση είναι ο χρόνος της υποβολής της αίτησης καταχώρησης εκ μέρους του ενδιαφερομένου.

³⁷⁸ Βλ. σχετικά Λιακόπουλο (2000), σελ. 180, Χατζηγάγιο (1997), σελ. 693, Μαρίνο (1994), σελ. 363.

³⁷⁹ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 651.

ακύρωσης για ολόκληρη την Κοινότητα.³⁸⁰ Άρα, ο φορέας του δικαιώματος δεν μπορεί να παραιτηθεί του δικαιώματός του για ένα ορισμένο κράτος-μέλος της ΕΕ. Ωστόσο απόκλιση από αυτή την αρχή εισάγει το άρθρο 107 παρ. 1 σύμφωνα με το οποίο ο δικαιούχος προγενέστερου δικαιώματος τοπικής ισχύος μπορεί να αντιταχθεί στη χρήση του κοινοτικού σήματος στο έδαφος όπου προστατεύεται το δικαίωμά του, εφόσον το επιτρέπει το δίκαιο του συγκεκριμένου κράτους – μέλους.

1.1.3.4.2 Η Αρχή της Καταχώρησης

Σύμφωνα με το άρθρο 6 του Κανονισμού το κοινοτικό σήμα αποκτάται με την καταχώρισή του στο Μητρώο Κοινοτικών Σημάτων, το οποίο τηρείται από το Κοινοτικό Γραφείο Σημάτων. Σύμφωνα με το άρθρο 111, το ως άνω γραφείο συνιστά οργανισμό της κοινότητας με νομική προσωπικότητα και απολαμβάνει διοικητική οικονομική και νομική αυτοτέλεια (αρθ. 111 επ. και 133 επ.). Για την καταχώρηση του σήματος ισχύει το τυπικό σύστημα κτήσης του δικαιώματος στο σήμα, δηλαδή το δικαίωμα δεν αποκτάται αν η αίτηση του σήματος που πληρεί τις προϋποθέσεις δεν καταχωρηθεί στο Μητρώο Κοινοτικών Σημάτων (άρθρο 45)

1.1.3.4.3 Η Αρχή της Αυτονομίας

Η αρχή της αυτονομίας διασφαλίζει τον ενιαίο χαρακτήρα του κοινοτικού σήματος και την υπεροχή του απέναντι στα εθνικά σήματα³⁸¹ και σημαίνει ότι η απόκτηση, η λειτουργία, η προστασία και η λήξη του σήματος ρυθμίζονται αποκλειστικά από τον Κανονισμό 40/94 και το εθνικό δίκαιο εφαρμόζεται μόνο συμπληρωματικά (άρθ. 14) καθώς και για τις αστικές κυρώσεις που επιβάλλονται σε περιπτώσεις πράξεων προσβολής του κοινοτικού σήματος.³⁸²

1.1.3.4.4 Η Αρχή της Συνύπαρξης

Η αρχή της συνύπαρξης ήταν αναγκαία και αποτέλεσε όρο για τη δημιουργία του κοινοτικού σήματος λόγω της ύπαρξης περίπου 2 εκ εθνικών σημάτων κατά τη δεκαετία του 1980, τα οποία δεν θα μπορούσαν να αντικατασταθούν πλήρως. Επιπλέον η πλήρης κατάργηση των εθνικών ρυθμίσεων θα δημιουργούσε σοβαρά συνταγματικά προβλήματα καθώς το δικαίωμα επί του σήματος υπάγεται στη συνταγματικά προστατευόμενη έννοια της ιδιοκτησίας. Εξάλλου το 80% των σημάτων καταχωρούνται αποκλειστικά και μόνο σε ένα κράτος και έχουν εθνική μόνο κυκλοφορία.³⁸³ Άρα, η πλήρης αντικατάσταση των εθνικών σημάτων από το κοινοτικό θα εξανάγκαζε του δικαιούχους σε μια επιπλέον οικονομική επιβάρυνση παρά την έλλειψη εξαγωγικής δραστηριότητας. Σύμφωνα με ατή την αρχή (άρθ. 42 και 51) το κοινοτικό σήμα μπορεί να συνυπάρχει με τα εθνικά σήματα, τα οποία μπορεί να είναι προγενέστερα, παρόντα ή μελλοντικά,³⁸⁴ στο μέτρο που οι φορείς τους δεν αντέδρασαν στην καταχώρηση του κοινοτικού σήματος. Άρα μετά το

³⁸⁰ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 651, Μαρίνο (1994) σελ. 18.

³⁸¹ Βλ. σχετικά Χατζηγάγιο (1997), σελ. 694.

³⁸² Βλ. σχετικά Λιακόπουλο (2000), σελ. 180. Μαρίνο (2007), σελ. 365-366.

³⁸³ Μαρίνος (1994), σελ. 21.

³⁸⁴ Βλ. σχετικά Χατζηγάγιο (1997), σελ. 694.

Κανονισμό, η ύπαρξη εθνικού σήματος δεν είναι ικανή να εμποδίσει την απόκτηση από τρίτον όμοιου ή ταυτόσημου κοινοτικού σήματος για τα δικά του όμοια ή παρόμοια προϊόντα. Μόνο αν αντιδράσει ο φορέας του προγενέστερου εθνικού σήματος μπορεί να αποτραπεί η απόκτηση του κοινοτικού σήματος καθώς ο Κανονισμός δεν έχει αναδρομική ισχύ.³⁸⁵ Αυτή η ίση μεταχείριση³⁸⁶ μεταξύ κοινοτικού και εθνικού σήματος αποτυπώνεται τόσο στο στάδιο της καταχώρισης του κοινοτικού σήματος (αρθ. 15) όσο και στο στάδιο της αίτηση ακύρωσής του (αρθ. 15) αλλά και στη δίκη περί προσβολής.³⁸⁷

1.1.3.4.5 Η Αρχή του μη Αμφισβητήσιμου

Μετά την κατοχύρωση ενός σήματος ως κοινοτικού, δεν μπορεί να αμφισβητηθεί η εγκυρότητά του από δικαιούχους προγενέστερων εθνικών σημάτων ή άλλων διακριτικών γνωρισμάτων προστατευόμενων κατά το ουσιαστικό σύστημα (αρθ. 53 παρ. 2) εφόσον αυτοί ανέχτηκαν την χρήση του στο κράτος μέλος, όπου προστατεύεται το προγενέστερο δικαίωμά τους επί πέντε συνεχή έτη.³⁸⁸ Υπέρ του κοινοτικού σήματος λειτουργεί το τεκμήριο εγκυρότητας (αρθ. 95), σύμφωνα με το οποίο το κοινοτικό σήμα τεκμαίρεται ως έγκυρο από τα Δικαστήρια κοινοτικών σημάτων (αρθ. 91) καθώς και από τα εθνικά δικαστήρια που επιλήφθηκαν αγωγής σχετικής με αυτό, εκτός εάν ο εναγόμενος αμφισβητήσει την εγκυρότητά του με ανταγωγή έκπτωσης ή ακυρότητας (αρ. 95 παρ.1).

1.1.3.4.6 Η Αρχή της Ελκυστικότητας

Η αρχή της ελκυστικότητας δεν θεσπίζεται ρητά από τον κανονισμό. Ωστόσο συνάγεται λόγω της ταχείας διαδικασίας καταχώρισης του κοινοτικού σήματος, του χαμηλού κόστους κατάθεσης (Καν. 2865/95), της δυνατότητας απρόσκοπτης εκμετάλλευσης του κοινοτικού σήματος σε ολόκληρη την κοινότητα, της ελεύθερης μεταβίβασής του, της δυνατότητας μετατροπής του σε εθνικό ή εθνικά σήματα (αρθ. 108 παρ.1), χαρακτηριστικά τα οποία συνιστούν σημαντικά πλεονεκτήματα για τις επιχειρήσεις με δράση πέρα από τα εθνικά όρια, ώστε να επιλέγουν το κοινοτικό σήμα έναντι του εθνικού, το οποίο προσφέρεται για τις επιχειρήσεις με δραστηριότητα περιοριζόμενη στην επικράτεια ενός κράτους μέλους.

1.1.3.5 Η Αρχή της Αποσύνδεσης Σήματος και Επιχείρησης ή Αρχή της Ελεύθερης Μεταβίβασης

Σύμφωνα με την εν λόγω αρχή, η οποία επικράτησε στο πλαίσιο του κοινοτικού δικαίου, το σήμα είναι αυτόνομο οικονομικό αγαθό, άυλο δε αλλά με δική του οικονομική αξία.³⁸⁹ Όπως φαίνεται και από το αρθ. 26, δεν είναι αναγκαία η ύπαρξη επιχείρησης για την απόκτηση του κοινοτικού σήματος και μετά την απόκτηση του είναι δυνατή η ελεύθερη μεταβίβασή του. Τα ως άνω φαίνονται και

³⁸⁵ Βλ. Σχετικά, Αντωνόπουλο (2005), σελ. 652.

³⁸⁶ Βλ. σχετικά Μαρίνο (2007), σελ. 366-367.

³⁸⁷ Βλ. Μαρίνος (2006), σελ. 20.

³⁸⁸ Βλ. σχετικά Χατζηγιάγιο (1997), σελ. 696.

³⁸⁹ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 653.

στο αρθ. 22, το οποίο επιτρέπει ελεύθερα την παραχώρηση αδειών εκμετάλλευσης του κοινοτικού σήματος από τρίτον. Τέλος η αποσύνδεση του σήματος από την επιχείρηση φαίνεται και από το γεγονός ότι η παύση της λειτουργίας της επιχείρησης δεν συνιστά λόγο διαγραφής του σήματος αν αυτό χρησιμοποιείται από τρίτους με τη συγκατάθεσή τους.

1.1.3.6 Το Δικαίωμα στο Κοινοτικό Σήμα

Το δικαίωμα στο κοινοτικό σήμα συνιστά ένα απόλυτο και αποκλειστικό δικαίωμα ιδιοκτησίας, το οποίο παρέχει στον ιδιοκτήτη του την εξουσία της χρησιμοποίησής του.³⁹⁰ Το δικαίωμα στο σήμα διαθέτει θετικό και αρνητικό περιεχόμενο. Το θετικό περιεχόμενο του δικαιώματος στο σήμα³⁹¹ είναι το σύνολο των τρόπων χρήσης του σήματος ενώ το αρνητικό περιεχόμενο του δικαιώματος³⁹² η εξασφάλιση στον δικαιούχο, της εξουσίας να απαγορεύσει σε κάθε τρίτο τη χρήση στις συναλλαγές σημείων, τα οποία αποτελούν παραποίηση ή απομίμηση του σήματος του πρώτου.³⁹³

1.1.3.7 Οι Κατηγορίες των Κοινοτικών Σημάτων

Τα κοινοτικά σήματα, όπως και τα συνήθη σήματα, διακρίνονται με κριτήριο την μορφή σε λεκτικά, παραστατικά και τρισδιάστατα, σύνθετα επίσης διακρίνονται σε οπτικά, ηχητικά και σήματα, τα οποία γίνονται αντιληπτά με την όσφρηση, τη γεύση ή την αφή. Αναφορικά με τα τρισδιάστατα σήματα, κοινοτικό σήμα μπορεί να αποτελέσει και το σχήμα του προϊόντος ή της συσκευασίας του. Σχετικά δε με τα ηχητικά σήματα καθώς και τα σήματα όσφρησης δεν γίνεται ιδιαίτερη μνεία και ούτε προβλέπεται κάποια σχετική απαγόρευση. Τέλος προβλέπονται τα συλλογικά κοινοτικά σήματα, τα οποία δύνανται να αποτελέσουν τα κοινοτικά σήματα, τα οποία που προσδιορίζονται ως συλλογικά κατά την κατάθεση και είναι ικανά να διακρίνουν τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες των μελών της δικαιούχου οργάνωσης του σήματος από εκείνα άλλων επιχειρήσεων.³⁹⁴

1.1.3.8 Οι Δικαιούχοι του Κοινοτικού Σήματος

Σύμφωνα με το αρθ. 5 του κανονισμού, όπως τροποποιήθηκε από το άρθ. 1 παρ. 1 του Καν. 422/2004, καθιερώνεται ένα ευρύτερο πεδίο καταθετών του κοινοτικού σήματος και ως δικαιούχοι του κοινοτικού σήματος προβλέπεται ότι μπορεί να είναι κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, συμπεριλαμβανομένων των οντοτήτων δημοσίου δικαίου, που είναι:

α) υπήκοοι των κρατών μελών, ή β) υπήκοοι των κρατών μελών, τα οποία είναι συμβαλλόμενα μέρη της Σύμβασης των Παρισίων για την προστασία της βιομηχανικής ιδιοκτησίας, η οποία εφεξής καλείται «Σύμβαση των Παρισίων», ή γ) υπήκοοι κρατών που δεν είναι συμβαλλόμενα μέρη της σύμβασης των Παρισίων, οι

³⁹⁰ Βλ. σχετικά Κουτσοχίνα (2004), σελ. 104-105.

³⁹¹ Βλ. σχετικά αρθ. 9 παρ. 2 του Κανονισμού.

³⁹² Βλ. σχετικά αρθ. 9 παρ. 1 του Κανονισμού.

³⁹³ Βλ. σχετικά Κουτσοχίνα (2004), σελ. 105.

³⁹⁴ Βλ. σχετικά Κουτσούκη Δ., Δίκαιο σημάτων – τόμος 5, Αντ. Ν. Σάκκουλα, 1996, σελ. 128.

οποίοι έχουν την κατοικία ή την έδρα τους ή πραγματική και ενεργό βιομηχανική ή εμπορική εγκατάσταση, στο έδαφος της Κοινότητας ή στο έδαφος κράτους μέλους της σύμβασης των Παρισίων, ή δ) υπήκοοι, άλλοι από αυτούς του στοιχείου γ), κράτους που δεν είναι μέρος της σύμβασης των Παρισίων και το οποίο, σύμφωνα με δημοσιευμένες διαπιστώσεις, παρέχει στους υπηκόους όλων των κρατών μελών την ίδια ακριβώς προστασία που παρέχει και στους υπηκόους του ως προς τα σήματα, και το οποίο, όταν οι υπήκοοι των κρατών μελών υποχρεούνται να αποδείξουν την καταχώρηση του σήματος στη χώρα καταγωγής, αναγνωρίζει την καταχώρηση του κοινοτικού σήματος ως τέτοια απόδειξη.

1.2 Διεθνές Δίκαιο Σημάτων

Η απαρχή της χρήσης των σημάτων εντοπίζεται πολύ πριν την καταγεγραμμένη ιστορία, καθώς σήματα έχουν βρεθεί πάνω σε προϊστορικά ευρήματα, όπως όπλα, κεραμικά και άλλα αντικείμενα εμπορίου.³⁹⁵ Η ανάγκη για την θεσμοθέτηση ενός συστήματος προστασίας των εμπορών και της ταυτότητας των προϊόντων τους από τους ανταγωνιστές του εμφανίστηκε για πρώτη φορά κατά το δεύτερο ήμισυ του 19^{ου} αιώνα, περίοδο, η οποία χαρακτηρίστηκε από την επέκταση του βιομηχανοποιημένου και διεθνούς εμπορίου.³⁹⁶

Η ως άνω ανάγκη εμφανίστηκε λόγω της αδυναμίας των καταναλωτών να αναγνωρίσουν την αυθεντικότητα των εισαγόμενων προϊόντων καθώς δεν γνώριζαν την γλώσσα της χώρας προέλευσης και επαφίονταν στην ομοιότητα των προϊόντων, η των παραστάσεων στην συσκευασία τους.³⁹⁷ Το 1875 θεσπίστηκε ο πρώτος βρετανικός νόμος σχετικά με τα σήματα³⁹⁸, ο οποίος επέτρεπε στον σηματούχο να εκκινήσει διαδικασίες για την απομίμηση του σήματος, υπό την προϋπόθεση ότι το σήμα είχε καταχωρηθεί όπως όριζε ο νόμος. Ο νόμος του 1875 τροποποιήθηκε αρκετές φορές μέχρι που η διεύρυνση του διεθνούς εμπορίου ανέδειξε την διεθνή διάσταση των δικαιωμάτων βιομηχανικής και πνευματικής ιδιοκτησίας και οδήγησε στην θέσπιση της θεμελιώδους Διεθνούς Συμβάσεως για την εναρμόνιση της βιομηχανικής ιδιοκτησίας (Σύμβαση Παρισίων) και αργότερα σε άλλες διεθνείς πολυμερείς συμβάσεις, οι οποίες αναλύονται στη συνέχεια. Οι Διεθνείς Συμβάσεις εφαρμόζονται μετά τη διαδικασία κυρώσεώς τους και βάσει του άρθρου 28 παρ. 1 του Συντάγματος, υπερέχουν έναντι των κοινών νόμων.

Οι Διεθνείς Συμβάσεις θέτουν ορισμένες βασικές αρχές, οι οποίες αναλύονται κατωτέρω:

α) Η αρχή της ίσης μεταχείρισης διέπει όλες τις Διεθνείς Συμβάσεις βιομηχανικής και πνευματικής ιδιοκτησίας (ΔΣ Παρισίων, ΔΣ Βέρνης, TRIPS) και

³⁹⁵ Pattishall Beverly, Hiliard David, Welch Joseph Nye, Trademarks and Unfair Competition – third edition, Matthew Bender & Co., 1998, σελ. 1.

³⁹⁶ Michael Edenborough, Intellectual property law – (Lecture Notes Series), Cavendish Publishing Limited, Great Britain. 1995, σελ. 257.

³⁹⁷ Βλ. σχετικά, Michael Edenborough (1995), σελ. 257.

³⁹⁸ Trade Marks Registration Act 1875.

συναντάται και ως αρχή της ίσης μεταχείρισης. Η εν λόγω αρχή σημαίνει ότι οι υπήκοοι των συμβαλλομένων στην ΔΣ Παρισίων χωρών αλλά και υπήκοοι μη συμβαλλομένων χωρών, οι οποίοι κατοικούν ή έχουν σοβαρή εμπορική ή βιομηχανική εγκατάσταση στις χώρες της ΔΣ Παρισίων προστατεύονται όσο και οι ημεδαποί ανεξάρτητα από την ουσιαστική αμοιβαιότητα.³⁹⁹ Η αρχή της ίσης μεταχείρισης έχει ως στόχο την αποφυγή των διακρίσεων μεταξύ ημεδαπών και αλλοδαπών και διευκολύνει την εφαρμογή του δικαίου παρέχοντας τη μεγαλύτερη δυνατή ευελιξία στον εθνικό νομοθέτη.

β) Η αρχή της ελάχιστης προστασίας, η οποία προβλέπεται στο άρθρο 2 παρ. 1 και στο άρθρο 4 της ΔΣ Παρισίων, έχει ως στόχο να καλύψει τις περιπτώσεις κατά τις οποίες η αρχή της ίσης μεταχείρισης δεν αρκεί για την προστασία των αλλοδαπών λόγω της χαμηλής έννομης προστασίας που ενδεχομένως παρέχει το ισχύον δίκαιο. Σε αυτές τις περιπτώσεις ο αλλοδαπός έχει τη δυνατότητα βάσει αυτής της προβλέψεως της ΔΣ Παρισίων να επικαλεστεί την αρχή της ελάχιστης προστασίας και να απαιτήσει την προστασία που προβλέπεται στο άρθρο 4 της ΔΣ Παρισίων.⁴⁰⁰

γ) Η αρχή της προτεραιότητας, η οποία βάσει του άρθρου 4 παρ. 1 της ΔΣ Παρισίων, παρέχει στους υπηκόους των κρατών μελών της ΔΣ Παρισίων και σε όποιον έχει προβεί σε δήλωση καταθέσεως σήματος σε μια από τις χώρες της Ένωσης, την δυνατότητα να διεκδικήσει την χρονική προτεραιότητα της πρώτης κατάθεσής του και στις υπόλοιπες χώρες της Ένωσης αρκεί να ασκήσει το δικαίωμά του αυτό υποβάλλοντας σχετική δήλωση εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας (6 μήνες). Η εν λόγω κατάθεση λαμβάνει την ημερομηνία της πρώτης κατάθεσης.

δ) Η αρχή της *telle quelle* προστασίας σημαίνει την προστασία στα συμβαλλόμενα κράτη ενός σήματος που έχει καταχωρηθεί και προστατεύεται στην χώρα προελεύσεως. Ως χώρα προελεύσεως νοείται η χώρα, όπου ο καταθέτης έχει την επαγγελματική του εγκατάσταση ή η χώρα της κατοικίας του ή η χώρα της ιθαγένειάς του. Άρα, σύμφωνα με την εν λόγω αρχή, το τι ορίζει η χώρα προελεύσεως ως σήμα είναι αποφασιστικής σημασίας για την προστασία μιας ενδείξεως στην χώρα προορισμού.

ε) Η αρχή του μάλλον ευνοούμενου κράτους θεσπίζεται από την Συμφωνία TRIPS και αποτελεί καινοτομία για το Δίκαιο της Βιομηχανικής ιδιοκτησίας. Σύμφωνα με την εν λόγω αρχή, κάθε συμβαλλόμενο κράτος είναι υποχρεωμένο να παρέχει αυτομάτως στους υπηκόους όλων των μελών κάθε προνόμιο ή ευνοϊκή ρύθμιση την οποία προβλέπει για τους υπηκόους ενός μέλους. Σκοπός της εν λόγω αρχής η εξομοίωση της μεταχείρισης των αλλοδαπών με κάθε ευνοούμενο αλλοδαπό και λειτουργεί συμπληρωματικά προς την αρχή της ίσης μεταχείρισης, η οποία εξομοιώνει την προστασία των αλλοδαπών με τους ημεδαπούς.

³⁹⁹ Βλ. σχετικά Μαρίνο (2007) σελ. 402.

⁴⁰⁰ Βλ. σχετικά Μαρίνο (2007) σελ. 403.

Η δημιουργία της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Ένωσης, δε, ανέδειξε περαιτέρω την ανάγκη για την εναρμόνιση των εθνικών δικαίων διότι τα δικαιώματα επί άυλων αγαθών δεν είναι δυνατό να περιοριστούν στα χωρικά όρια των κρατών,⁴⁰¹ προκειμένου να επιτευχθεί η ελεύθερη κίνηση των αγαθών μεταξύ των κρατών-μελών.⁴⁰² Η εναρμόνιση των νομοθεσιών μεταξύ των κρατών μελών ξεκίνησε με την Οδηγία 89/104 και συνεχίστηκε με τον Κανονισμό 40/94 για το Κοινοτικό σήμα.

1.2.1 Η Διεθνής Σύμβαση της Γενεύης (TRIPS)

Η Διεθνής Σύμβαση της Γενεύης (Agreement Trade Related Aspects of Intellectual Property, Including Trade in Counterfeit Goods) για την προστασία των δικαιωμάτων πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας σε παγκόσμιο επίπεδο, υπογράφηκε στις 15/12/1993 στο πλαίσιο των διαπραγματεύσεων της Ουρουγουάης για τον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου. Το πεδίο εφαρμογής της συμφωνίας είναι ευρύ και καλύπτει το σύνολο της διανοητικής ιδιοκτησίας, δηλαδή τόσο την πνευματική ιδιοκτησία και τα συγγενικά δικαιώματα όσο και την βιομηχανική ιδιοκτησία, ακολουθώντας την τάση σύγχρονου και ενιαίας αντιμετώπισης των δύο αυτών κλάδων δικαίου.⁴⁰³ Η συμφωνία προστατεύει ως σήμα κάθε ένδειξη που έχει την ικανότητα να διακρίνει τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες μιας επιχείρησης από τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες άλλων επιχειρήσεων και προβλέπει ένα ελάχιστο επίπεδο προστασίας για τα σήματα και καθιερώνει τις αρχές της ίσης μεταχείρισης⁴⁰⁴, της ελάχιστης προστασίας και του μάλλον ευνοούμενου κράτους⁴⁰⁵, ενσωματώνει έτσι τις

⁴⁰¹ Βλ. σχετικά Μαρίνο (2007) σελ. 395.

⁴⁰² Βλ. σχετικά Michael Edenborough (1995), σελ. 260.

⁴⁰³ Βλ. σχετικά Στεφάνου Κ., Γκόρτσος Χ. (2005), σελ. 143.

⁴⁰⁴ Βλ. TRIPS άρθρο 3 παρ. 1., Στεφάνου Κ., Γκόρτσος Χ. (2005), σελ. 145, η αρχή αναφέρεται ως «αρχή της εθνικής μεταχείρισης» και μεταξύ άλλων αναλύεται ότι ενώ η εν λόγω αρχή «...αποτελεί βασικό χαρακτηριστικό των προϋφιστάμενων διεθνών συμβάσεων για την προστασία των δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας. Στη Συμφωνία TRIPS αποκτά, όμως, ευρύτερο περιεχόμενο πρώτον, γιατί ο όρος «προστασία» στην TRIPS περιλαμβάνει και τη χρήση των προστατευόμενων από αυτή δικαιωμάτων (Σημείωση αρ. 3 της TRIPS και Μρεδήμας, 1996:53) σε αντίθεση με τις παλαιότερες επιμέρους πολυμερείς διεθνείς συμβάσεις (Στεφάνου, 2001:204 και Χριστοφόρου, 1995:398), και δεύτερον, επειδή η εξεταζόμενη αρχή, ερμηνευόμενη με την ίδια ευρύτητα όπως και η αντίστοιχη πρόβλεψη της GATT στο άρθρο III παρ. 4, αναφέρεται σε *de jure* και *de facto* διάκριση ενός κράτους μέλους εις βάρος υπηκόων άλλων μελών, ενώ η υφιστάμενη διεθνής προστασία περιορίζεται μόνο στην πρώτη (Χριστοφόρου, 1995:398).».

⁴⁰⁵ Βλ. TRIPS άρθρο 4, Στεφάνου Κ., Γκόρτσος Χ. (2005), σελ. 146-147, όπου αναλύεται η αρχή της μεταχείρισης του μάλλον ευνοούμενου κράτους και μεταξύ άλλων αναφέρεται ότι «Η εξεταζόμενη αρχή δεν κατοχυρώνεται ανεπιφύλακτα αλλά προβλέπονται τέσσερις κατηγορίες εξαιρέσεων από τις οποίες σχετικές με τη βιομηχανική ιδιοκτησία είναι αυτές στις παραγράφους (α) και (δ) του άρθρου 4. Σύμφωνα με την πρώτη, που αφορά στη διανοητική ιδιοκτησία στο σύνολό της η υποχρέωση που απορρέει από την εφαρμογή της ρήτρας του μάλλον ευνοούμενου κράτους δεν καλύπτει κάθε πλεονέκτημα, ευεργέτημα, προνόμιο ή ασυλία που παραχωρείται από κάποιο μέλος και που απορρέει από διεθνείς συμβάσεις για την παροχή δικαστικής συνδρομής ή την επιβολή του νόμου, εφόσον έχει γενικό χαρακτήρα και δεν περιορίζεται ειδικά σε θέματα προστασίας της πνευματικής ιδιοκτησίας. Σημαντικότερη ωστόσο είναι η εξαίρεση της παραγράφου (δ) του εξεταζόμενου άρθρου, η οποία αποσκοπεί στην επιβεβαίωση διεθνών συμβάσεων σχετικά με την προστασία της πνευματικής ιδιοκτησία, που ετέθησαν σε ισχύ πριν από την έναρξη ισχύος της συμφωνίας για τον Π.Ο.Ε., υπό την προϋπόθεση ότι οι συμφωνίες αυτές έχουν γνωστοποιηθεί στο Συμβούλιο για τα TRIPS και ότι δεν εισάγουν αυθαίρετες ή αδικαιολόγητες διακρίσεις σε βάρος των υπηκόων των υπολοίπων μελών.».

αρχές της ΔΣ Παρισίων και επιβάλει στα συμβαλλόμενα μέρη της να εφαρμόσουν τις προβλέψεις της Σύμβασης των Παρισίων σχετικά με τα σήματα.⁴⁰⁶

Σύμφωνα με το άρθρο 7 της συμφωνίας, ως στόχος τίθεται η διευκόλυνση του παγκοσμίου εμπορίου και η σε παγκόσμιο επίπεδο ανύψωση και εναρμόνιση του επιπέδου προστασίας των δικαιούχων δικαιωμάτων βιομηχανικής και πνευματικής ιδιοκτησίας και η συμβολή στην προώθηση των τεχνολογικών καινοτομιών και της ίσης μεταφοράς και διάδοσης των τεχνολογικών γνώσεων, ώστε να ωφελούνται αμοιβαία αυτοί που παράγουν και χρησιμοποιούν τις τεχνολογικές γνώσεις και να προάγεται η κοινωνική και οικονομική ευημερία.

Η προστασία των σημάτων ρυθμίζεται από το 2^ο τμήμα της συμφωνίας και συγκεκριμένα από τα άρθρα 15 έως 21.

Σύμφωνα με τη Συμφωνία τα κράτη-μέλη διατηρούν το δικαίωμα να αποκλείουν από την προστασία τα ηχητικά και οσφραντικά σήματα καθώς και να καταθέτουν, ως σήματα, ενδείξεις χωρίς διακριτική ικανότητα αν έχουν καθιερωθεί στις συναλλαγές. Τέλος, η συμφωνία TRIPS προβλέπει υπό το άρθρ. 22 ότι τα κράτη μέλη πρέπει να προστατεύουν το καταναλωτικό κοινό από τη χρήση παραπλανητικών ενδείξεων γεωγραφικής προέλευσης και την αγορά από τη νόθευση, που θα προκαλούσε μια τέτοια ενέργεια, στον ανταγωνισμό.⁴⁰⁷

1.2.2 Ζητήματα Ιδιωτικού Διεθνούς Δικαίου των Σημάτων

1.2.2.1 Ζήτημα Διεθνούς Δικαιοδοσίας

Η ρύθμιση της Διεθνούς Δωσιδικίας προβλέπεται από τον Κανονισμό 44/2001 για την διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση των αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις και διαδέχθηκε τη Σύμβαση των Βρυξελλών. Ο Κανονισμός είναι άμεσα ισχύον δίκαιο σε όλες τις χώρες μέλη της ΕΕ με εξαίρεση την Δανία, στην οποία εξακολουθεί να ισχύει η Σύμβαση των Βρυξελλών. Για τα πρόσωπα ο Κανονισμός εφαρμόζεται εφόσον ο εναγόμενος έχει την κατοικία του σε ένα κράτος μέλος της ΕΕ ή συντρέχει αποκλειστική δωσιδικία (άρθρο 22) σε ένα κράτος μέλος ή μέσω εγκύρων ρητρών παρεκτάσεως (άρθρο 23) ορίζονται ως αρμόδια τα Δικαστήρια ενός κράτους μέλους. Στην κανονιστική εμβέλεια του Κανονισμού περιλαμβάνονται όλες οι αγωγές ή αιτήσεις αναγνώρισεως αλλοδαπών αποφάσεων που έχουν εγερθεί από 1/3/2002.

Συγκεκριμένα για το σήμα, σύμφωνα με το άρθρο 22 παρ. 4, για τις αγωγές, οι οποίες έχουν ως αντικείμενο την καταχώρηση ή την ισχύ σημάτων ή άλλων παρόμοιων δικαιωμάτων, τα οποία απαιτούν κατάθεση ή καταχώρηση, αποκλειστικώς αρμόδια είναι τα Δικαστήρια της χώρας κατάθεσης ανεξάρτητα από την κατοικία ή την έδρα του εναγομένου. Σύμφωνα με το άρθρο 23 παρ. 3 τα μέρη δύνανται να συνομολογήσουν ρήτρα παρεκτάσεως δικαιοδοσίας αν δεν θεμελιώνεται

⁴⁰⁶ Βλ. σχετικά Cornish W. (1996), σελ. 523.

⁴⁰⁷ Βλ. σχετικά Staten L. Tunisia (2005), σελ. 225.

αποκλειστική δωσιδικία. Αν δεν θεμελιώνεται αποκλειστική δωσιδικία και ελλείπει ρήτρα παρεκτάσεως, τότε η αγωγή μπορεί να εγερθεί στον τόπο κατοικίας ή στην έδρα του εναγομένου. Στις περιπτώσεις ειδικής δωσιδικίας των άρθρων 5 και 6, σε διαφορές επί αδειών χρήσης σήματος, μπορεί να εγερθεί αγωγή, στα δικαστήρια του τόπου όπου επήλθε το ζημιογόνο γεγονός, όταν υπάρχει αδικοπραξία, πρόβλεψη, η οποία βρίσκεται εφαρμογή στις περιπτώσεις προσβολής σήματος. Σε περίπτωση που δεν στοιχειοθετείται διεθνής δικαιοδοσία βάσει του Κανονισμού, τότε ορίζεται από το ελληνικό δικαστήριο βάσει του ΚΠολΔ.

1.2.2.2 Ζήτημα Εφαρμοστέου Δικαίου

Σύμφωνα με την αρχή της εδαφικότητας εφαρμοστέο είναι το δίκαιο της χώρας προστασίας, δηλαδή της χώρας για την επικράτεια της οποίας ζητείται η προστασία (*lex loci protectionis*), ή η χώρα στην οποία έγινε η πράξη προσβολής ή η εκμετάλλευση του δικαιώματος βιομηχανικής ιδιοκτησίας, το ίδιο ισχύει, αντίστοιχα, για την μεταβίβαση, ανανέωση και απώλεια του δικαιώματος καθώς και για την προτεραιότητα των δικαιωμάτων.⁴⁰⁸ Η αρχή της χώρας προστασίας διέπει το ιδιωτικό διεθνές δίκαιο των άυλων αγαθών (Ρώμη II άρθρο 8 παρ. 2). Σε περίπτωση εξωσυμβατικής ενοχής από προσβολή κοινοτικού σήματος, το εφαρμοστέο δίκαιο (σε περίπτωση που δεν διέπεται από τον Καν. 50/1994) είναι το δίκαιο της χώρας στην οποία διαπράχθηκε η προσβολή (*lex loci delicti commissi*).⁴⁰⁹

1.2.3 Η Σύμβαση των Παρισίων

Η Σύμβαση των Παρισίων συνιστά την πρώτη διεθνή προσπάθεια εναρμόνισης, συστηματοποίησης και απλοποίησης των δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας. Βασικός άξονας της ΔΣ είναι η ισχύς της αρχής της εξομοίωσης της νομικής προστασίας των αλλοδαπών υπηκόων κρατών μελών που έχουν κυρώσει τη σύμβαση με αυτή ημεδαπών, ενώ παράλληλα εισάγει το δικαίωμα προτεραιότητας.⁴¹⁰ Η Σύμβαση των Παρισίων προσεγγίζει το ζήτημα των σημάτων με την εφαρμογή δύο βασικών αρχών, της αρχής της εθνικής μεταχείρισης (*National Treatment Principle*) και της αρχής της ανεξαρτησίας των δικαιωμάτων (*Principle of Independence of Rights*).⁴¹¹ Η αρχή της εθνικής μεταχείρισης σημαίνει ότι τα κράτη μέλη δεν πρέπει να επιτρέπουν της διακρίσεις μεταξύ των ημεδαπών και των αλλοδαπών για την καταχώρηση του σήματος. Τα κράτη μέλη δεν εφαρμόζουν τις προβλέψεις της Σύμβασης σε κράτη μη μέλη αυτής. Η αρχή της ανεξαρτησίας των δικαιωμάτων σημαίνει ότι κάθε δικαίωμα σε σήμα, το οποίο κατοχυρώνεται σε ένα κράτος μέλος είναι ανεξάρτητο από τα δικαιώματα στο ίδιο σήμα, τα οποία κατοχυρώνονται σε όλα τα άλλα κράτη μέλη. Έτσι, ο δικαιούχος του σήματος υπόκειται κάθε φορά στο εθνικό δίκαιο του κάθε κράτους. Για παράδειγμα, το αλλοδαπό σήμα από τη στιγμή

⁴⁰⁸ Βλ. σχετικά Μαρίνο (2007), σελ. 408-410.

⁴⁰⁹ Βλ. απόφαση ΔΕΚ από 22/6/1994 υπόθεση C-9/93, *Ideal Standard*.

⁴¹⁰ Βλ. σχετικά Συνοδινού (2007), σελ 61.

⁴¹¹ Βλ. σχετικά Blakely W. Timothy (2000), σελ. 314.

που θα γίνει δεκτό στην Ελλάδα καθίσταται ανεξάρτητο⁴¹² από το σήμα της χώρας προέλευσης και προστατεύεται όπως τα ημεδαπά σήματα.

Η Σύμβαση των Παρισίων εφαρμόζεται σε σήματα, τα οποία έχουν κατατεθεί σε κράτος μέλος της Ένωσης και δικαιούχος των οποίων είναι υπήκοος κράτους μέλους της Ένωσης των Παρισίων ή ακόμα κι να δεν είναι υπήκοος κράτους μέλους, διαθέτει εμπορική ή βιομηχανική εγκατάσταση σε κράτος μέλος της Ένωσης. Οι προϋποθέσεις οι οποίες θέτει η Σύμβαση είναι η τυπική προϋπόθεση της προστασίας του σήματος στην χώρα προέλευσης, δηλαδή στην χώρα όπου ο καταθέτης έχει πραγματική και σοβαρή βιομηχανική ή εμπορική εγκατάσταση. Στις ουσιαστικές προϋποθέσεις εμπίπτει η αρχή *telle-quelle* του άρθ. 6 της Σύμβασης σύμφωνα με την οποία το σήμα κατατίθεται *apart* στα υπόλοιπα κράτη – μέλη, όπως έχει καταχωρηθεί στην χώρα προέλευσης. Ακόμα και για σήματα, τα οποία δεν θα ήταν δεκτά στην Ελλάδα μπορούν να κατατεθούν σύμφωνα με την ως άνω αρχή αρκεί να μην προσβάλλουν δικαιώματα τρίτων, να μην στερούνται κάθε διακριτικού χαρακτήρα, και να μην αντιβαίνουν στην ηθική ή στη δημόσια τάξη. Η Σύμβαση επιτρέπει την κατάθεση του σήματος στα κράτη-μέλη της Ένωσης με δικαίωμα προτεραιότητας έξι μηνών, δηλαδή ως ημερομηνία κατάθεσης του σήματος στα κράτη-μέλη της ένωσης υπολογίζεται η ημερομηνία κατάθεσης στην αλλοδαπή ακόμα κι αν το σήμα κατατέθηκε αργότερα στα υπόλοιπα κράτη.⁴¹³ Η ως άνω αρχή καταδεικνύει την αδυναμία της Σύμβασης να επιτύχει πραγματική εναρμόνιση, παρά μόνο σε μικρό βαθμό, καθώς δεν κατάφερε να υπερακοντίσει την αρχή της εδαφικότητας και να συστήσει ένα υπερεθνικό σήμα.

1.2.4 Η Σύμβαση της Μαδρίτης για τη Διεθνή Καταχώρηση των Σημάτων

Η Σύμβαση της Μαδρίτης καθιέρωσε ένα διεθνές σύστημα καταχώρησης σημάτων δίνοντας στους σηματούχους των κρατών μελών τη δυνατότητα να αποκτούν δικαιώματα στο σήμα τους σε άλλες χώρες με την απλή υποβολή μίας αίτησης στο αρμόδιο γραφείο της χώρας προέλευσης, το οποίο με τη σειρά του την προωθεί στον WIPO (World Intellectual Property Organization) για καταχώρηση και δημοσίευση. Η διεθνής καταχώρηση προϋποθέτει την καταχώρηση του σήματος στην χώρα προέλευσης, όπου ο σηματούχος καταθέτει αίτηση, στην οποία επιλέγει σε ποια κράτη – μέλη επιθυμεί να προστατεύονται τα δικαιώματά του στο σήμα του. Η ως άνω αίτηση διαβιβάζεται στο Διεθνές Γραφείο του WIPO στην Γενεύη, απ' όπου κοινοποιείται σε όλα τα ενδιαφερόμενα κράτη - μέλη. Μετά την αποδοχή της αίτησης, τα δικαιώματα του σηματούχου στο σήμα υπάγονται στο εθνικό δίκαιο κάθε κράτους μέλους, όπου κατοχυρώθηκε η προστασία του σήματος. Ως εκ τούτου, η Σύμβαση δεν δημιουργεί ένα υπερεθνικό σήμα αλλά μία δέσμη εθνικών σημάτων, καθώς, όπως και στην περίπτωση της Σύμβασης των Παρισίων δημιουργούνται

⁴¹² Βλ. σχετικά αρθ. 33 παρ. 4 ν. 2239/94, «Αλλοδαπό σήμα καταχωρημένο νόμιμα στην Ελλάδα καθίσταται ανεξάρτητο από το σήμα της πολιτείας όπου βρίσκεται η επαγγελματική εγκατάσταση του δικαιούχου του.».

⁴¹³ Blakely W. Timothy (2000), σελ. 315.

κωλύματα από την εφαρμογή της αρχής της εδαφικότητας. Αξίζει, δε, να αναφερθεί ότι δεν έχουν συμβληθεί στην σύμβαση οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Ιαπωνία, χώρες σημαντικές για το διεθνές εμπόριο, με αποτέλεσμα να αποδυναμώνουν με την άρνησή τους την εν λόγω Σύμβαση.⁴¹⁴

1.2.5 Η Σύμβαση της Βιέννης για τη Διεθνή Καταχώρηση Σημάτων

Οι προσπάθειες για περαιτέρω εναρμόνιση της προστασίας του σήματος διεθνώς από τα μέσα της δεκαετίας του 1960 κατέληξαν το 1973 στην Σύμβαση της Βιέννης για την Διεθνή Καταχώρηση των Σημάτων (Trademark Registration Treaty – TRT), η οποία τέθηκε σε ισχύ το 1980. Επιδιώξεις της Σύμβασης της Βιέννης, στο πλαίσιο της Διεθνούς Σύμβασης των Παρισίων, ήταν η ίδρυση ένωσης για την ενοποίηση των διαδικασιών παροχής προστασίας στους σηματούχους των κρατών μελών της Ένωσης και η προσχώρηση των Ηνωμένων Πολιτειών και άλλων κρατών στην Σύμβαση της Μαδρίτης. Η εν λόγω σύμβαση προβλέπει την διεθνή καταχώρηση μέσω της οποίας το σήμα θα απολαμβάνει προστασία σε όλα τα κράτη μέλη χωρίς την ανάγκη υποβολής επιμέρους αιτήσεων. Παρά την προσπάθεια για περαιτέρω εναρμόνιση μετά την Σύμβαση της Μαδρίτης, τα κράτη δεν ήταν διατεθειμένα να ενσωματώσουν τη Σύμβαση της Βιέννης στο εθνικό τους Δίκαιο.⁴¹⁵

1.2.6 Το Πρωτόκολλο του 1989 στη Σύμβαση της Μαδρίτης

Παρά την αποτυχία της Σύμβασης της Βιέννης να εναρμονίσει περαιτέρω τα εθνικά δίκαια και να τύχει διεθνούς αποδοχής, παρέμενε η ανάγκη για μια συνθήκη πιο αποτελεσματική από τη Σύμβαση της Μαδρίτης. Το αποτέλεσμα, αυτής της προσπάθειας ήταν το Πρωτόκολλο του 1989 για τη Σύμβαση της Μαδρίτης. Το Πρωτόκολλο και η σύμβαση της Μαδρίτης τελούν σε σχέση επικουρικότητας καθώς το Πρωτόκολλο δεν εφαρμόζεται εφόσον οι εμπλεκόμενες χώρες είναι ταυτόχρονα μέλη τόσο της Σύμβασης της Μαδρίτης όσο και του Πρωτοκόλλου.⁴¹⁶

Το πρωτόκολλο της Μαδρίτης προβλέπει τη διεθνή καταχώρηση του σήματος με την υποβολή «Διεθνούς Αίτησης» στο μητρώο του Διεθνούς Γραφείου του WIPO. Το Πρωτόκολλο της Μαδρίτης δεν θέτει ως προϋπόθεση της διεθνούς αίτησης, το σήμα να είναι ήδη καταχωρημένο σε κάποιο κράτος μέλος της Ένωσης, αλλά αρκεί να έχει καταχωρηθεί η βασική αίτηση σε ένα από τα συμβαλλόμενα κράτη.

ΜΕΡΟΣ Γ. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Το περιεχόμενο του δικαίου βιομηχανικής ιδιοκτησίας εξαντλείται στους θεσμούς των πνευματικών δημιουργημάτων των ανθρώπων (τεχνικές – αισθητικές δημιουργίες), στα διακριτικά γνωρίσματα και τον ανταγωνισμό. Στη βάση όλων των ανωτέρω βρίσκεται η ανθρώπινη δημιουργικότητα και η οικονομική και εμπορική δραστηριότητα. Ως εκ τούτου, αν και οι ως άνω θεσμοί αποβλέπουν στην προστασία

⁴¹⁴ Blakely W. Timothy (2000), σελ. 317.

⁴¹⁵ Βλ. σχετικά Blakely W. Timothy (2000), σελ. 318.

⁴¹⁶ Βλ. σχετικά Αντωνόπουλο (2005), σελ. 637.

περιουσιακών δικαιωμάτων και ιδιωτικών συμφερόντων, λόγω της χρήσης του στο πλαίσιο των συναλλαγών, εν γένει, η προστασία τους συνδέεται άμεσα με το κοινό συμφέρον.

Τα διακριτικά γνωρίσματα, ως θεμελιώδες κεφάλαιο της βιομηχανικής ιδιοκτησίας, διαθέτουν αντίστοιχο ρόλο στις καθημερινές συναλλαγές τόσο των καταναλωτών όσο και των εμπόρων, καθώς η λειτουργία του εξυπηρετεί το συμφέρον και των δύο, αν και συχνά μπορεί να λειτουργεί παραπλανητικά προς τους καταναλωτές και να θίγει τα συμφέροντα αυτών αλλά και των ανταγωνιστών. Για την αποφυγή τέτοιων πρακτικών και την προστασία καταναλωτών και εμπόρων από την δημιουργία σύγχυσης έχουν θεσμοθετηθεί συστήματα κτήσης και προστασίας των διακριτικών γνωρισμάτων τόσο σε εθνικό, όσο και σε διεθνές επίπεδο και διεθνώς γίνονται προσπάθειες για την περαιτέρω εναρμόνιση των εθνικών νομοθεσιών και τη θεσμοθέτηση ακόμα πιο αποτελεσματικών συστημάτων προστασίας.

Συγκεκριμένα, ο κανονισμός 40/94, συνιστά μια τέτοια προσπάθεια, η οποία στοχεύει στην περαιτέρω ανάπτυξη της ενιαίας αγοράς, την πλήρη κατάργηση των εμποδίων της ελεύθερης κυκλοφορίας των προϊόντων και στην εγκαθίδρυση του υγιούς ανταγωνισμού. Έτσι, καθιέρωσε ένα ολοκληρωμένο σύστημα προστασίας μεταξύ των κρατών μελών διατηρώντας όμως τις απαραίτητες ισορροπίες. Απέφυγε λοιπόν να καθιερώσει ένα ευρύτατο πεδίο προστασίας, το οποίο θα περιόριζε σημαντικά τα ελεύθερα προς κατάθεση σημεία και θα αποθάρρυνε την είσοδο νέων ανταγωνιστών, επέτρεψε την διατήρηση και την ίση μεταχείριση ημεδαπών και κοινοτικών σημάτων, αποσύνδεσε το σήμα από την προϋπόθεση της ιδιότητας του σηματούχου ως φορέα επιχείρησης και έλαβε τα απαραίτητα μέτρα για την προστασία των συμφερόντων του σηματούχου (βλ. Καν. 40/94, αρθ. 8, 9, 7 παρ. 1, αρθ. 17 παρ. 4).

Οι προβλέψεις του κανονισμού εφαρμόζονται σε όλη την Κοινότητα αποκλειστικά στο κοινοτικό σήμα, και τα εθνικά δίκαια εφαρμόζονται συμπληρωματικά. Έτι περαιτέρω, λαμβάνοντας υπόψη τον κανονισμό αλλά και τις διεθνείς προσπάθειες με σκοπό την εναρμόνιση των εθνικών νομοθεσιών, διαγράφεται η τάση για την υιοθέτηση χαλαρών μεν, αποτελεσματικών δε συστημάτων κατοχύρωσης και προστασίας των δικαιωμάτων επί των διακριτικών γνωρισμάτων. Ο κανονισμός επιδίωξε την δημιουργία κινήτρων και την διαμόρφωση ενός ελκυστικού και ανταγωνιστικού συστήματος κατοχύρωσης και προστασίας, το οποίο φαίνεται να λειτουργεί στο βαθμό που εξυπηρετεί τις δραστηριότητες των συναλλασσομένων και το συμφέρον των καταναλωτών. Μένει, λοιπόν, να παρατηρήσουμε την επερχόμενη εξέλιξη των συστημάτων κατοχύρωσης και προστασίας και να διαπιστώσουμε αν όντως το επόμενο νομοθέτημα θα δημιουργήσει ένα ακόμα πιο χαλαρό σύστημα, το οποίο θα προσιδιάζει στο ουσιαστικό, ως προς την απλότητα, την ταχύτητα και το κόστος των διαδικασιών, αλλά θα διαθέτει στοιχεία, τα οποία θα εξασφαλίζουν ασφάλεια δικαίου και προστασία προς τους δικαιούχους και του καταναλωτές.

ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ

Ελληνική Βιβλιογραφία και Αρθρογραφία

Αλεξανδρίδου Ε. (2004): Το δίκαιο του ηλεκτρονικού εμπορίου – ελληνικό και κοινοτικό.

Αλεξανδρίδου Ε. (1992): Αθέμιτος Ανταγωνισμός και προστασία του καταναλωτή.

Ανθιμος Α. (1999): *Εισαγωγή στην προβληματική του domain name*, ΔΕΕ 1999.

Αντωνόπουλος Β. (2005): Βιομηχανική Ιδιοκτησία.

Αντωνόπουλος Β., *Προστασία σύνθετων διακριτικών γνωρισμάτων – Έκταση προστασίας σχετικώς απαράδεκτων σημάτων – Κατάθεση σήματος αντίθετη στην καλή πίστη και κακόπιστη κατάθεση (γνωμ.), ΔΕΕ 2/2003.*

Αντωνόπουλος Β., *Σύγκρουση διακριτικών γνωρισμάτων*, ΔΕΕ 2/2000.

Γέσιου-Φαλτσή Π. (2001): Δίκαιο Αναγκαστικής Εκτελέσεως – ειδικό μέρος.

Γεωργακόπουλος Λ., *Η χρήση επωνυμίας ως σήματος, κατατεθειμένου ή μη – η ρύθμιση της σχέσης διαφορετικών διακριτικών και το προβάδισμα της επωνυμίας στο δίκαιο της βιομηχανικής ιδιοκτησίας (γνωμ.), ΔΕΕ 10/2001.*

Δελούκα Αικ. (1980): Η εμπορική επιχείρηση και η προστασία αυτής.

Καρακόστας Ι. (2003): *Δίκαιο και Internet*.

Κιάντος (2005): Ιδιωτικό Δίκαιο του Διεθνούς Εμπορίου.

Κιάντου-Παμπούκης (1975): *Εγχειρίδιον εμπορικού δικαίου*.

Κικινή, *Έκταση προστασίας του σήματος κατά της χρήσης σε συγκριτική διαφήμιση*, ΔΕΕ 1/2010.

Κολιάτση Χ., *Παρατηρήσεις επί της αποφάσεως 330/2007 του ΑΠ, ΕΕμπΔ 2007*

Κοτσίρης Λ. (1984): *Το χρώμα ως διακριτικό γνώρισμα*, ΝοΒ 32.

Κοτσίρης Λ. (2001): Δίκαιο Ανταγωνισμού.

Κοτσίρης Λ. (2003): *Ειδικό συγγενικό δικαίωμα εκδοτών – Ο τίτλος εντύπου ως σήμα και διακριτικό γνώρισμα (γνωμ.), ΔΕΕ 6/2003.*

Κοτσίρης Λ., *Ειδικό συγγενικό δικαίωμα εκδοτών – Ο τίτλος εντύπου ως σήμα και διακριτικό γνώρισμα (γνωμ.), ΔΕΕ 6/2003.*

Κουτσούκης Δ. (1996): Δίκαιο σημάτων – τόμος 5.

Κουτσούκης Δ., Δίκαιο σημάτων – τόμος 5, Αντ. Ν. Σάκκουλα, 1996

Κουτσοχήνας Σ. (2004): Η προστασία του κοινοτικού σήματος και οι περιορισμοί της.

Κυπρούλη Κ., Σημειώσεις επί της απόφασεως 4760/2001 Εφ. Αθ., ΔΕΕ 10/2001.

Κυπρούλη Κ., Σημειώσεις επί της απόφασεως 7460/1999 του Εφ. Αθ., ΔΕΕ 2/2000.

Λεφάκης Α., Σημειώσεις επί της απόφασεως 4008/2006 Εφ. Αθ., ΔΕΕ 2/2007.

Λιακόπουλος Θ. (2000): Βιομηχανική Ιδιοκτησία.

Λιακόπουλος Θ., Εξελίξεις και προοπτικές του δικαίου της βιομηχανικής ιδιοκτησίας, ΔΕΕ 10/1995.

Λιακόπουλος Θ., Ομώνυμες εμπορικές επωνυμίες, ομώνυμα διακριτικά γνωρίσματα, δικαστική προστασία, ζητήματα διεθνούς δικαιοδοσίας και εφαρμοστέου δικαίου, ΕΕμπΔ95.

Μαρίνος Θ. (1994): Το κοινοτικό σήμα, βασικές ρυθμίσεις του Κανονισμού 40/1994.

Μαρίνος Θ. (2002): Αθέμιτος Ανταγωνισμός.

Μαρίνος Θ. (2007): Δίκαιο Σημάτων.

Μαρίνος Θ., Ο κίνδυνος συγχύσεως στο δίκαιο των σημάτων – Η νομολογία του ΔΕΚ και οι επιδράσεις της στο ν. 2239/1994, ΧρΙΔ Δ/2004.

Μαρίνος Θ., Οι λόγοι σχετικού απαραδέκτου (άρθρο 4 ν. 2239/1994) – Συγχρόνως μερικές παρατηρήσεις για την αρχή της ιδιωτικής αυτονομίας στο δίκαιο των σημάτων, ΧρΙΔ Ε/2005.

Μαρίνος Θ., Οι λόγοι σχετικού απαραδέκτου (άρθρο 4 ν. 2239/1994) – Συγχρόνως μερικές παρατηρήσεις για την αρχή της ιδιωτικής αυτονομίας στο δίκαιο των σημάτων, ΧρΙΔ Ε/2005.

Μαρίνος Θ., Σύγχρονο δίκαιο σημάτων και προστασία του καταναλωτή: Μύθος ή αλλοθι;, ΧρΙΔ 2007.

Μάσουλας Αθ, Συνοπτικές παρατηρήσεις επί του σχεδίου νόμου «περί σημάτων», Ελληνική Δικαιοσύνη 2007.

Μηνούδης Μ. (1995): Σήμα φήμης, Νομικό Βήμα, τόμος 43.

Ν. Ρόκα, Ενδείξεις γεωγραφικής προέλευσης, ΕΕμπΔ 1979.

Ξουραφά Χρύσα (2006): Το Domain name και οι προϋποθέσεις αναγωγής του σε διακριτικό γνώρισμα.

- Παμπούκης Κ. (1965):** Το δίκαιο των διακριτικών γνωρισμάτων – Συμβολή εις τη θεωρία των άυλων αγαθών.
- Παμπούκης Κ. (1975):** Περί της επωνυμίας ανωνύμου εταιρίας. Μελέται Εμπορικού Δικαίου, Α΄.
- Παμπούκης Κ. (1976):** Μελέται Εμπορικού Δικαίου.
- Παμπούκης Κ. (1999):** *Το σήμα φήμης, ως νέα έννοια του δικαίου των σημάτων*, ΕπισκΕΔ 1999.
- Παπαγιάννης Ι. (2009):** *Εθνικό και κοινοτικό σήμα, νομολογιακές τάσεις και εξελίξεις*, ΕΤρΑΞΧρΔ 1/2009.
- Παπαγιάννης Ι.,** *Εθνικό και κοινοτικό σήμα, νομολογιακές τάσεις και εξελίξεις*, ΕΤρΑΞΧρΔ 1/2009
- Περάκης Ε. (1999):** Γενικό μέρος του εμπορικού Δικαίου.
- Ρόκας Ν. (1975):** *Αθέμιτος Ανταγωνισμός.*
- Ρόκας Ν. (1978):** *Δίκαιο Σημάτων.*
- Ρόκας Ν. (1996):** *Δίκαιο Σημάτων.*
- Ρόκας Ν. (1996):** *Εμπορικές εταιρίες.*
- Ρόκας Ν. (2004):** *Βιομηχανική Ιδιοκτησία.*
- Ρόκας Ν.,** *Εκμετάλλευση και προστασία της διαφημιστικής αξίας*, ΕΕμπΔ 1999
- Ρόκας Ν.,** *Ενδείξεις γεωγραφικής προέλευσης*, ΕΕμπΔ 1979.
- Σινανιώτη-Μαρούδη Α. (1995):** Το σήμα υπηρεσιών.
- Στεφάνου Έφη,** *Προστασία επωνυμίας και διακριτικού γνωρίσματος Ανώνυμης Εταιρείας*, ΕΕμπΔ 1998,
- Σουοδινού Τατιάνα – Ελένη (2007):** Η εικόνα στο Δίκαιο.
- Τζουγανάτος Δ. (1996),** *Αθέμιτος ανταγωνισμός*, επιμ. Ν. Ρόκας.
- Τζουγανάτος Δ.,** *Έννοια και προϋποθέσεις του κοινόχρηστου σήματος – ενσωμάτωση σήματος σε νεότερο σημείο (γνωμ.)*, ΔΕΕ 6/2006.
- Τουντόπουλος – Χατζόπουλος (2001):** Ηλεκτρονικές διευθύνσεις στο διαδίκτυο. Το πρόβλημα των Domain names.
- Φουντεκίδης Τ. (2003):** Η σύγκρουση των διακριτικών γνωρισμάτων.
- Χατζηγάγιος Θ.,** *Το κοινοτικό σήμα: δικαιούχος και δικαιώματα*, ΕΤρΑΞΧρΔ 3/1997.

Χατζηγάγιος Θωμά (1997): *Το κοινοτικό σήμα: δικαιούχος και δικαιώματα*, ΕΤρΑξΧρΔ 3/1997.

Χρυσάνθης Χρ., *Ελεύθερος ανταγωνισμός. Λειτουργία προέλευσης και κίνδυνος συγχύσεως στο δίκαιο των σημάτων*, ΕπισκΕΔ Α/2007.

Χρυσάνθης Χρ., *Ζητήματα γενικής θεωρίας του Δικαίου των Σημάτων*, ΔΕΕ 8-9/2008.

Ξενόγλωσση Βιβλιογραφία και Αρθρογραφία

A Concise Dictionary of Law, Oxford Reference, Second Edition, Oxford University Press, 1990.

Blakely W. Timothy (2000): Beyond the International Harmonization of Trademark Law: The Community Trade Mark as a Model of Unitary Transnational Trademark Protection, Vol. 149, No. 1, University of Pennsylvania Law Review.

Cornish W. (1996): Intellectual Property – third edition, Sweet & Maxwell, London.

Economides Nicholas (1997): Trademarks, New Palgrave dictionary of Economics and the Law.

Economides Nicholas: Economics of Trademarks, Vol. 78, Trade Marks Reporter.

Margreth Barrett (1997): Intellectual Property – Patents, Trademarks and Copyrights – (The Professor Series), Emanuel Publishing Corp.

Michael Edenborough (1995): Intellectual property law – (Lecture Notes Series), Cavendish Publishing Limited, Great Britain.

Pattishall Beverly, Hiliard David, Welch Joseph Nye (1998): Trademarks and Unfair Competition – third edition, Matthew Bender & Co.

Staten L. Tunisia (2005): Geographical Indications Protection Under the TRIPS Agreement: Uniformity not Extension, Journal of the Patent and Trademark Office 87 no3.

ΠΑΝΤΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

002000108788